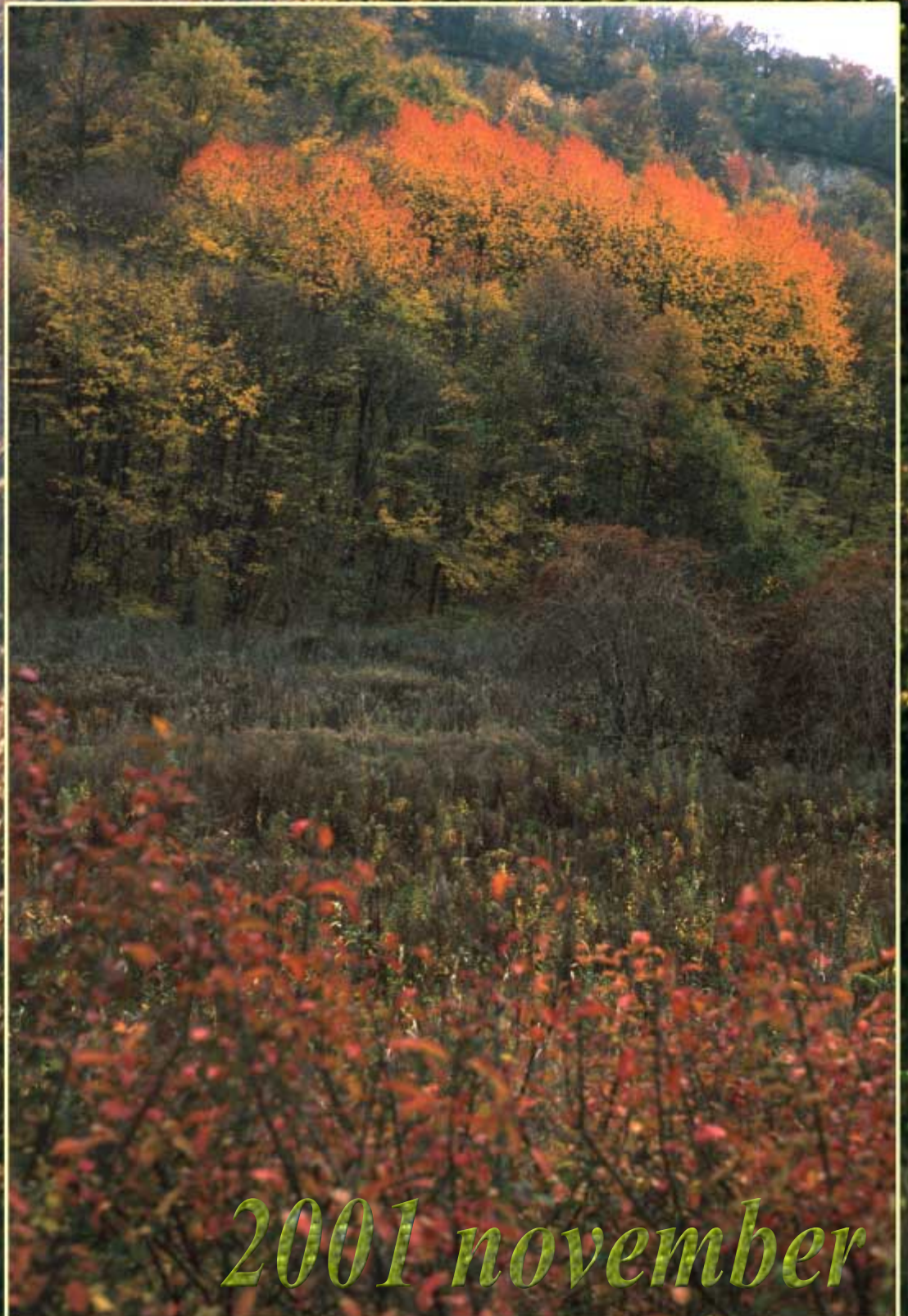

ERŐS KÁRI, HIRMONDÓ

2001 november

TARTALOM

Dékáni vezetői értekezletek

Kari tanácsülés

Egyetemi Orvosnapok

Kitüntetések

Megemlékezés 1956-ról

A könyvtár tájékoztatója

Bizottsági ülések

Méhes Károly Romhányi professzorról

„Kórházprivatizációs” törvénytervezet

Átalakítások a Gyermekklinikán

Családorvos Kutatók Országos Szervezete (beköszöntő)

Beszámoló látogatásokról, ülésekről

„Klinikai laboratóriumi eszközök gyűjteménye (Jobst Kázmér)

Tóth Lajos Emlékezete (Süle Tamás)

Az „egyetemalapító”: Pekár Mihály (Lénárd László)

Orvosbiológiai Nobel-díjasok, 2001

Intézeti, klinikai hírek

Tudományos közlemények karunkról

Sajtszemle

Kamarai hírek

Pályázatok

A borítón

Takács Gábor
Ember Ágoston
Wolf Mátás és
Barthó Loránd,

középen

Takács Gábor
Papp Zoltán és
Barthó Loránd fényképei

DÉKÁNI VEZETŐI ÉRTEKEZLETEK

2001. szeptember 4.

A szeptember 9-i évnyitóról, az Orvostudományi Napok ünnepségéről és az ezzel kapcsolatos Romhányi-emlékülről, valamint az 1956-os forradalom méltó megünneplésének szervezési kérdéseiről tárgyalt a dékáni vezetés.

Döntött az Orvostudományi Tanács és a Tanári Testület ülésének időpontjáról és programjáról, tárgyalt a Tanári Testület elnöke megválasztásának módjáról.

Áttekintette a Továbbképző Központ anyagi helyzetét, működési feltételeit.

Megállapította, hogy Nyárády professzornak a Honvéd Kórházba való átköltözéssel és státuszproblémákkal kapcsolatos levelére a költözés feltételrendszerének kialakítása után lehet csak érdemi választ adni.

Horváth Attila docens levelében a foglalkozás-örvostan graduális oktatásával foglalkozott. Nagy Lajos professzor támogatja az elképzeléseket. Ezek kidolgozására bizottság létrehozását tartja szükségesnek a vezetés.

Dr. Tóth József rektor levelében az intézményfejlesztési terv kari kimunkálását kérte a vezetéstől. Az alapvető szempontok kialakítását, a részletes kidolgozást bizottság fogja végezni dr. Szekeres Péter részvételével, aki eddig is ellátta a kérdéskör kezelését és menedzselését.

Bellyei és Nyárády professzorok a nővérek fizetésének problémájáról tájékoztatta a vezetést. A kérdés általános megoldására van szükség: a klinikákat a szakdolgozói réteg által végzett munka nehézségi fokának megfelelően rangsorolni kell, és az OEP bevételek bizonyos hányadának át-

csoportosításával lehetséges a probléma ideiglenes megoldása.

A dr. Pajor László és dr. Bajnóczky István egyetemi tanárok által felvetett problémát, mely a halottak hűtőinek bérleti díjával foglalkozik, Ferenci főigazgató-helyettes és jogászok közreműködésével meg kell oldani.

2001. szeptember 13.

A Tanári Testület kérésének megfelelően a minisztériumból egy kompetens személyt kell meghívni a Kht-vel kapcsolatos kérdések tisztázására.

Az Oktatási Minisztérium képviselői látogatnak a közeljövőben egyetemünkre, hogy a Centrummal kapcsolatban tájékozódjanak.

Az Infektológiai Csoport helyzetéről, illetve arról tárgyalt a vezetés, hogy dr. Ternák Gábor az általa megjelölt személyekkel bizonyos szakértői munkát végezne karunkon. A szerződés aláírását követően a munka elkezdődhet.

Kosztolányi professzor levele szerint a Gyermekklinikán tervezett építés, fejlesztés megtorpanni látszik. Ez veszélyeztetné a müncheni Kinderzentrum által kilátásba helyezett 15-20 milliós beruházást is. Ferenci főigazgató-helyettes fog Kosztolányi professzorral más források után nézni, hogy a munka folytatódhasson.

Kellermayer Miklós és Emödy Levente egyetemi tanárok levelet intéztek a vezetéshez a laboratóriumi és mikrobiológiai vizsgálatokkal kapcsolatos pont forintértékének emelése tárgyában. A kérdésben a vezetés klinikaigazgatói értekezleten kíván dönteni.

Felelős szerkesztő Róth Erzsébet, Barthó Loránd, Buzogány István

A Konszenzus-oldalak szerkesztő- és terjesztőbizottsága: Battyáni István, Bánhegyi György, Báta István, Benke József, Botz Lajos, Bódis József (Megyei Kórház), Czéh Gábor, Csala Béla, Csanaky György (Szombathely), Cseke István, Csernus Valér, Dávid Károly, Decsi Tamás, Ferenci József, Gács Ernő, Gracza Tünde, Horváth Zsolt, Juricskay István, Kiss Tamás, Kövér Ferenc, Lázár Zsófia, Masszi György, Méhes Gábor, Molnár Béla, Nemes János, Pakodi Ferenc, Pál Tibor, Pethő Gábor, Rébék-Nagy Gábor, Sümegi Balázs, Szabó György, Szeberényi József, Szekeres Júlia, Tóth Kálmán, Weninger Csaba.

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke. A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 536-000/1214, 536-116. Fax: 536-115. E-mail: blenke@apacs.pote.hu ■ HU ISSN 1586-1031

Elektronikus publikáció: Somoskeőy Szabolcs www.aok.pte.hu/hirmondo ■ HU ISSN 1586-1295

Nyomtatta a PTE ÁOK Nyomdája. Vezető: Ollmann Ágnes

A borítón Takács Gábor, Ember Ágoston, Wolf Mátás és Barthó Loránd, középen Takács Gábor, Papp Zoltán és Barthó Loránd fényképei.

Dr. Ember István professzort *Mikola István* miniszter felkérte, hogy az egészségfejlesztés oktatása, nevelése nevű alprogram vezetői feladatát vállalja el.

Szelényi Zoltán épületigazgató a rendszertel kapcsolatos státuszok megoldását kérte. Döntés született arról is, hogy a folyamatos szolgálat érdekében még egy biztonsági őrnök kell státuszt létrehozni.

Szócská Gábor koordinátor meghívására valaki képviselni fogja karunkat a Mintakórház Magyarországon című projekt keretében megrendezendő, az egészségügy szakmai képzésével foglalkozó konferencián.

A Tolna Megyei Kórház igazgatója kérte a vezetés hozzájárulását ahhoz, hogy a jubileumi megemlékező ülésükön kihelyezésre kerülő táblán az „oktató kórház” megjelölést használhassák. A vezetés – mivel a kórháznak néhány osztálya nem, vagy csak részben akkreditált – a kifejezés használatát nem javasolta.

Dr. Iváncsics Imre dékán kérte, hogy a 48-as téri kollégiumban bizonyos helyiségeket adjunk bérbe oktatás céljára. Csak olyan közhasznú vagy forgalomban lévő helyiség igénybevételéhez tudunk hozzájárulni, ahol a mi hallgatóink és oktatóink nem laknak.

A dékáni vezetés döntött az üres állások zárolásáról. Az év lejártával a zárolt állások a működés szempontjából vizsgálatra kerülnek.

A kar konszolidációs terve elkészült. A Dékáni Kollégiumi Értekezlet és a Rectori Tanács elfogadta az anyagot. Ha a Szenátus is megszavazza az összeállított tervet, a vezetés feladata lesz annak betartatása.

Dr. Horváth Örs professzor három kérdésben kereste meg a vezetést. A sürgősségi betegellátó osztály átépítésével kapcsolatban egy személyes látogatás, valamint *dr. Nagy Lajos* dékánhelyettes írásos javaslatának elkészítését követően döntenek a hasznosítás legjobb módjáról. A VII. emeleti klubhelyiség egyik szobájából kialakított ökumenikus kápolna avatására küldött meghívást a professzor, valamint a Pályázati Iroda költözését követően megüresedett helyiség hasznosításáról szól. A dékáni vezetés célszerűnek látta a főnővér átköltöztetését a 400 ágyas Klinikai Tömbbe.

Róka Antal HÖK elnök a Balassa János

Kollégium étkezője hangszigetelésének megoldásához kért támogatást. A HÖK egymillió hatszázhuszezer forintot tud áldozni erre a célra, ezért a Műszaki Osztály megindíthatja a munkálatokat.

Dr. Mózsik Gyula és *dr. Tóth Kálmán* kérték, hogy a kardiológia koronária őrző és a gasztroenterológia szubintenzív osztály dolgozói 100%-os munkahelyi pótlék-támogatásban részesüljenek. Mivel érvényes kollektív szerződésünk nincs, annak tárgyalásakor kell visszatérni a kérdésre.

Jelentkezett egy cég, hogy saját költségen, esetleg a Jakabhegyi Kollégiumhoz történő hozzáépítéssel további kollégiumi férőhelyeket alakítanának ki és üzemeltetési áron biztosítanák azokat számunkra. Az érintett céggel *dr. Pintér Éva* és *Ferenci főigazgató-helyettes* veszi fel a kapcsolatot.

Dr. Tóth Gyula dékánhelyettes kiküldte a Fullbright-ösztöndíjról szóló tájékoztatót az érintetteknek.

Dr. Nagy Lajos dékánhelyettes fogja áttekinteni a tankönyv- és jegyzetellátás területén az utóbbi időszakban felmerült problémákat.

2001. október 11.

Dr. Antal Ilona tisztifőorvos megkeresésére *dr. Bogár Lajos* professzor beszámolt a vezetésnek arról, hogy a katasztrófaesemény bekövetkezésekor felállítandó szükségkórházak működtetésével kapcsolatos munka folyamatban van, az anyag egyeztetést követően, a határidők betartásával az illetékes hatóságokhoz kerül benyújtásra.

A dékáni vezetés megtette a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy az aulában, az 1956-os forradalom tiszteletére felállított emléktáblát méltó módon megkoszorúzzuk. (Egyeztetés *Péter Károllyal* és *Debreczeni Lászlóval*, megyei lapban meghívó, intézetigazgatóknak körlevél, a HÖK-kel tárgyalás, hogy az ifjúság is képviseltesse magát.)

Az ohioi kapcsolat keretében *dr. Réger István* rehabilitációs szakember tartott előadásokat több klinikán a szakmának. A dékáni vezetés döntött egy „Cleveland Hungarian Development Panel” tábla elhelyezéséről az aula bejáratánál, mellyel köszönetünket fejezhetjük ki az egyetem támogatásáért. Ugyancsak megtárgyalta egy

Toracinoból érkező városi küldöttség egyetemi szintű tagjainak fogadását és programját.

Dr. Barthó Loránd és *dr. Vereczkey Lajos* professzorok keresték meg problémájukkal a vezetést: az angol bevételek terhére bizonyos tárgyi és személyi kiadásokat terveztek be. Mivel ez a pénz a konszolidáció miatt már nem áll rendelkezésre, kérik a betervezett költségek más forrásból való biztosítását. A dékáni vezetés, mivel várhatóan több hasonló jelzés fog érkezni ebben a témában, most nem dönt a konkrét esetről. Az angol pénzkeretnek most a konszolidációt kell szolgálnia.

Dr. Nagy Lajos dékánhelyettes és *dr. Ludány Andrea* professzor asszony egyeztet egy olyan hallgatói fórum megszervezéséről, melyen ünnepélyes keretek között kerülnek átadásra a TDK-pályamunkák díjai, valamint a legjobb előadók, oktatóknak és gyakorlatvezetőknek járó díjak.

A következő kari tanácsülés időpontja november 21-e, előző nap pedig Tanári Testületi ülés lesz, melyek napirendi pontjaként szerepelnek a professzori kinevezések is. A docensi kinevezések anyaga a honlapon lesz elérhető, ezekről novemberben vagy decemberben dönt a tanács. Az adjunktusi (6) és tanársegédi (2) kinevezésekkel kapcsolatos anyagokat *dr. Tóth Gyula* tudományos dékánhelyettes és a dékáni hivatal vezetője fogja átnézni.

Az ETT pályázatokon elnyert összeg a III. negyedévre (8,2 millió Ft) megérkezett.

Dr. Nagy Lajos dékánhelyettes beszámolt a kreditrendszerrel kapcsolatos akutális kérdésekről, beleértve a képesítési követelményeket, a kreditrendszerű tantervet valamint a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatot is. Egy szűkebb csoport fogja áttekinteni az anyagot, mielőtt végleges formában az illetékes testületek is megtárgyalják.

Dr. Róth Erzsébet

Új Internet Web címünk:
www.aok.pte.hu/hirmondo

2002. január 1-jétől
e-mail címünk:
hirmondo@aok.pte.hu

AZ ÁLTALÁNOS ORVOSTUDOMÁNYI KAR TANÁCSÁNAK ÜLÉSE

2001. szeptember 12.

Az Orvostudományi Tanács az angol nyelvű képzéssel kapcsolatos problémák megbeszélését, valamint egy intézetösszevonásra vonatkozó javaslatnak önálló napirendi pontként való felvételét nagy többséggel, két tartózkodás mellett megszavazta.

1. A Honosítási Bizottság elnökének megválasztása (előadó: dr. Fischer Emil dékán)

A bizottság vezetője, dr. Szeberényi József professzor a dékán-helyettesi lemondásával egyidőben a bizottság vezetői posztjáról is lemondott. Dr. Fischer Emil dékán dr. Nagy Lajos oktatási dékán-helyettes javasolta a bizottság elnökének, mivel neki hivatalból is felügyelnie kell a bizottság munkáját.

Az Orvostudományi Tanács 61 igen, 1 nem, 1 tartózkodás arányában dr. Nagy Lajos professzort a Honosítási Bizottság elnökének megválasztotta.

2. Honoris causa doktori cím adományozása (előadó: dr. Kellermayer Miklós egyetemi tanár)

A jelöltet dr. Jobst Kázmér emeritus professzor, dr. Kellermayer Miklós intézetigazgató és dr. Kovács L. Gábor intézetigazgató (PTE EFK) javasolta a címre.

A tanács 57 igen, 4 nem, 3 tartózkodás mellett Dr. Hermann Wisser professzor részére a Honoris causa doktori cím adományozását megszavazta.

3. Dr. Málly Judit egyetemi magántanári pályázata (előadó: dr. Czopf József egyetemi tanár)

Az Orvostudományi Tanácsa dr. Málly Judit részére 57 igen, 4 nem, 3 tartózkodás szavazattal a magántanári cím odaítélése mellett döntött.

4. Dékáni beszámoló az elmúlt év munkájáról

Oktatás

Tájékoztató a felvételekről

Állam által támogatott Önköltséges		
Általános orvosi szak	147	11
Fogorvosi szak	19	6
Gyógyszerész szak	26	3
*Angol nyelvű képzés		36
*nem végleges eredmény		

A felvételi keretszámok meghatározásánál felismerhető a kormányzati szándék: az orvosképzés létszámát a főhatóság csökkenteni óhajtja a jövőben. Nálunk ez idén nem érződött, az intézkedés a debreceni és szegedi egyetemet sújtotta a legjobban. A gyógyszerészképzésben résztvevők létszámának emelésére a jövőben lesznek még lehetőségeink.

A gyakorlati készségek lecke-könyve ideiglenesen tavaly került bevezetésre. A végleges bevezetés előkészítése egy szeptemberi, intézetvezetők és tanulmányi felelősök részvételével megtartott értekezleten megtörtént. Egy március-április körül megtartandó értekezleten évfolyamonként kell megtárgyalni a teendőket.

Oktató munka mérése

A VI. évfolyamos hallgatók az írásbeli államvizsga kapcsán nyilatkoznak az egyes intézetek oktatómunkájáról. A dékáni vezetés az első három helyre rangsorolt intézetek és klinikák vezetőit és oktatógárdáját anyagi és erkölcsi elismerésben részesíti. A jövőben tervezi egy három fős bizottság létrehozását is, melynek feladata egy általánosabb értékelési módszer kidolgozása lesz.

Kreditrendszerre való áttérés

A munka nagy lendülettel indult országos szinten, de a szervezéssel problémák lehetnek. Mi igyekszünk betartani a határidőket, megtenni a szükséges lépéseket. Az Oktatási Minisztérium szeptember közepén tart tájékoztatót Dunaujvárosban. Egyetemünknek október 15-ig kell bizonyos szempontokat feltérképeznie.

A dékáni vezetés a jövőben bizottság létrehozását tartja szükségesnek a graduális és posztgraduális oktatás összehangolására.

Külföldi kapcsolatok

A hallgatói cserekapcsolatok közül az ohioi a legsikeresebb. A dékáni vezetés tervezi egy 5-6 fős oktatói csoport látogatását is. Mivel minden fórumon megszavazták, az ohioi egyetem orvosi karának dékánját, Blacklow professzort a november 8-i Tudomány Napján tartandó ünnepségen egyetemünk díszdoktorává avatják.

A karok közötti átváltás szakmai, anyagi helyzete

Elsősorban az Egészségügyi Főiskolai Karral való kapcsolat tekintetében érint bennünket, mivel sok oktató magas óraszám-mal vesz részt a kar oktatómunkájában.

Tudományos munka

Pályázatok

Bellyei professzor vezetésével félmilliárdos pályázatot nyertünk, mely a csont- és ízületi betegségekkel áll összefüggésben. A közeljövőben kerülhet sor a pályázathoz való csatlakozásra, a program kiegészítésére, mely újabb lehetőségeket jelenthet. Más egyetemek sikeres pályázatában is szerepelnek oktatóink, például Szolcsányi és Sümei professzorok. Bár ezekben az esetekben nem mi voltunk a benyújtók, a résztvevők és munkacsoportjaik számára ez az elkövetkezendő időszakban anyagi háttérrel biztosít a zavartalan kutatómunkához.

Kongresszusi támogatások

A támogatások folyamatosak. Az elmúlt időszakban 23 támogatási kérelemre 1,38 millió forint kifizetése történt meg.

ETT pályázatok

2001 áprilisában 15 pályázatunk zárult le. Jelenleg 36 pályázatot negyedévenként 8,2 millió forinttal támogat az Egészségügyi Minisztérium. Szeptember 7-én további 32 pályázat került benyújtásra.

Normatív kutatási támogatás felhasználása

Az Oktatási Minisztériumtól a Pécsi Tudományegyetem 126

millió forintot kapott erre a célra. Ebből az Általános Orvostudományi Kar 60,7 millió forintot használhat föl, melynek kiszámítása több paraméter alapján történik. Karunk a belső kutatási pályázatok értékelésénél 17 klinika és 17 elméleti intézet pályázatát fogadta el, melyek támogatása ebből az összegből történt.

A Pécsi Tudományegyetem rektori pályázata is a tudományos tevékenység támogatását célozzák meg. Disszertációk megírásának támogatására is van lehetőség, jelentős kutatók, korábbi egyetemi tanárok nevével fémjelzett alapítványok működnek. Ezeket a pályázatokon is jelentős hányadot tudunk elnyerni, de nagyon fontos, hogy kutatóink ismerjék ezeket a lehetőségeket, mert tudományos munkásságukkal nagy eséllyel pályázhatnak. A pályázatok céljai és a beadó kutatógárda granáciát jelentenek a sikeres megvalósításra.

A kar és az egyetem vezetése számára gondot jelent a pályázatok önrészenek finanszírozása, ezért célszerű volna az egyetemnek központi keretet létrehoznia az ezzel kapcsolatos átmenei nehézségek kiküszöbölésére, annál is inkább, mert nagyon sokszor igen rövid idő alatt kell dönteni az önrész tekintetében.

Klinikák területi elhelyezésével összefüggő gazdálkodási kérdések

A Traumatológiai Klinika fejlesztésének második ütemére az Eü. Minisztérium biztosította a keretet, 700 millió forintot, melynek kb. a felét idén, a fennmaradó részt jövőre kell felhasználni. A dékáni vezetés reményei szerint a gazdasági vezetés és a klinika vezetője mindent megtesz a pénz ésszerű és célszerű felhasználásáért.

Sürgősségi betegellátás a 400 ágyas klinikán és a gyermekklinikán. Az előkészületek megindultak. A 400 ágyas klinika sürgősségi betegellátására vonatkozóan határidőmódosítást kellett kérni. Az érintettek és a klinika épületigazgatójának bevonásával ésszerű, kompromisszumos megoldást kell találnia a közeljövőben a kérdésben.

Speciális feltét beszerezése, új röntgen munkahely kialakítása van folyamatban a Radiológiai Klinikán. A minisztériumtól kaptunk ehhez 60 millió forintot. Ez csak jelképesnek tekinthető a gondjaink megoldásában, de mindenképpen jelzésértékű a minisztérium hozzáállása a kérdéshez.

Honvéd Kórház. Tavasszal a három érintett minisztérium képviselőivel széleskörű megbeszélések folytak a témában, több határidő is kijelölésre került. Azóta a folyamatok lelassultak és kétséges, hogy az akkor megszabott határidők tarthatók-e.

Reumatológiai és Immunológiai Tanszék. A vitás kérdésekben sikerült döntéseket hozni. Elkészült az aláírt szerződés az Irgalmas Rend, a Pécsi Tudományegyetem és az Általános Orvostudományi Kar között. Az illetékes minisztériumok aláírására várunk ebben az ügyben.

Az onkológia helyzete. Szabó István klinikai dékánhelyettes vezetésével egy bizottság dolgozik azon, hogy bizonyos kérdések elmozduljanak a holtpontról.

A gazdálkodás kérdése

A központi elvonások mértéke és a feladatok változatlanok, a gazdálkodásra felhasználható keret azonban kisebb. A következő évi költségvetés tervezésénél a dékáni vezetés előnyösebb pozíció elérésére törekszik.

A Pécsi Tudományegyetem vezetése a következő szenátusi ülésre áttekinti az egyes karok gazdálkodását, elsősorban azokat, ahol mínusz a gazdálkodás. Több fórumon elhangzott kliniku-

sok részéről, hogy az adósságállományt nem csak a klinikák termelik. Ezért a vezetés két csoportot hozott létre, Nagy Lajos oktatási dékánhelyettes és dr. Szabó István klinikai dékánhelyettes vezetésével az oktatás és a gyógyítás területén jelentkező negatív gazdálkodás felderítésére és a probléma menedzselésére. Kiderült, hogy az oktatás területén kb. 400 millió forint hiánnyal számolhatunk az év végén, ha nem teszünk semmit. A problémát meg kell oldanunk, különben rövid időn belül drasztikus létszámleépítést kell foganatosítani.

A klinikai gazdálkodás más jellegű. Külön számlán vannak a pénzek, az utólagos finanszírozás miatt az alaphelyzet is más, de itt is komoly hiány van, melynek pontos kiderítésén dolgozik a bizottság. A Szívgyógyászati Klinika adósságállományával kapcsolatban Mikola István egészségügyi miniszterrel tárgyalások történtek, újabb ígéretet kaptunk a kérdés megoldására. A bizottság annak az öt klinikának az átvilágítását végzi, amelyek a legtöbb mínuszt termelték. Megállapította, hogy az átvizsgált klinikák jól dolgoznak. A klinikák vezetőivel áttekintik, hogy a ráfordítások csökkentésével lehet-e javítani a gazdálkodáson.

A 2002-es OEP szerződések megkötésére az anyag elkészült, várhatóan jövőre kedvezőbb szerződést tudunk kötni az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral.

Az Orvoskari Tanács határozata és az SzMSz-ben foglaltak értelmében szükségessé vált egy Kari Gazdasági Hivatal létrehozása, melynek vezetésére Ferenci József kapott megbízást. A működés módjáról, a személyi feltételek megteremtéséről a közeljövőben születik döntés.

Kht-k létrehozása. A Tanári Testület foglalkozott a kérdéssel. Konkrét intézkedéseket az információk hiányában még nem lehet hozni. (A megszületett határozatok közül a ránk vonatkozókat lásd a 15. oldalon – a Szerk.)

Dr. Mózsik Gyula professzor az OEP-szerződéssel (traumatológiai ágyszám), a Traumatológiai Klinikával (700 millió forint felhasználása) és az onkológiával kapcsolatban tett fel kérdéseket és fogalmazott meg javaslatokat, melyekre dr. Fischer Emil dékán és Ferenci József szakági főigazgató-helyettes válaszolt.

A Kari Tanács egyhangúlag, 68 igen szavazattal a dékáni beszámolót elfogadta.

5. Angol képzés

Nyár elején az Oktatási Minisztérium két revizort küldött a Pécsi Tudományegyetemre, hogy annak gazdálkodását vizsgálja. A revizorok áttekintették az angol nyelvű képzéssel kapcsolatos ügyeket is. Mindenki által ismert, hogy az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa azzal a jó és nemes szándékkal hozott létre egy alapítványt kb. másfél évvel ezelőtt, hogy az angol nyelvű képzés pénzeit kezelje oly módon, hogy a normatív támogatás összege a költségvetésbe, az egyetem Gazdasági Hivatalához kerüljön, az e fölötti részt pedig az Orvostudományi Kar megtartsa magának. Dr. Fischer Emil dékán felolvasta az Oktatási Minisztérium közigazgatási államtitkárnak dr. Tóth József rektorhoz írt levelét és pár szóban összefoglalta a kérdéskörrel felmerült problémát.

Tájékoztatója után hozzászólások következtek (szám szerint 19).

A napirendi ponttal kapcsolatban a tanács két határozatot hozott.

A Kari Tanács 62 igen, 1 nem, 5 tartózkodás szavazati arányban elfogadta, hogy a teljes összeget, amit az Angol Program hallgatói befizetnek, (jelenleg 7000 dollár), tekintsük tandíjnak a most induló tanévtől.

Ugyancsak elfogadta (66 igen, 0 nem, 2 tartózkodás mel-

lett) azt az elvi álláspontot, hogy az Angol Program Kuratóriumánál jelenlévő összeg karhoz történő átadása ügyében a kar vezetése illetékes gazdasági és jogi szakemberek bevonásával kezdeményezzen tárgyalásokat.

6. Intézeti összevonas

Az Orvosi Kémiai Intézetben az intézetvezető professzor mandátuma életkora miatt lejár. A kar vezetése tárgyalásokat folytatott az Orvosi Kémiai és a Biokémiai Intézet igazgatójával: racionálisnak mutatkozna a két intézet összevonas, új néven. Ez lehetőséget jelentene az oktatás jobb összehangolására, a kutatási metodikák és tematikák koncentráltabb és jobb kidolgozására. A létrejött intézetet dr. Sümegi Balázs professzor vezetné.

Az Orvostudományi Tanács 66 igen, 0 nem, 2 tartózkodással az Orvosi Kémiai és Biokémiai Intézet összevonasára tett előterjesztést Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet néven támogatta.

7. Hallgatói térítések és juttatások szabályzatának módosítása (előterjesztő: dr. Nagy Lajos oktatási dékánhelyettes)

Az Oktatási Minisztérium revizorai áttekintették az oktatási tevékenységet és észrevételezték, hogy a szabályzatban az érintett hallgatóknak nincs lehetősége fellebbezés megtételére. A hibát egy új paragrafus (26.) megalkotásával korrigálta a tanács.

Az Orvostudományi Tanács egyhangúlag, 68 igen szavazattal elfogadta a Hallgatói térítések és juttatások szabályzatának kiegészítésére vonatkozó előterjesztést.

8. Az ÁOK Tanulmányi és Vizsgaszabályzatának módosítása, a gyakorlati készségek lecke-könyvének végleges bevezetése (előterjesztő dr. Nagy Lajos oktatási dékánhelyettes)

A lecke-könyvek végleges bevezetését a kari vezetés javasolja azal a szándékkal, hogy minden évben áttekinti, és ha szükséges, jobbjtja. Az elmúlt próbaévben felmerült problémák megoldásra kerültek, egy bizottság dr. Szeberényi József professzor vezetésével az angol és magyar hallgatók évfolyamképviselőivel tételesen, kurikulumonként megtárgyalta a felmerült problémákat. Az oktatóintézetek képviselői is áttekintették az anyagot és kialakították véleményüket. A változás lényege az, hogy négy helyett két készség-szint kerülne bevezetésre, mely később kiegészülne a VI. éves tárgyakat oktató klinikák esetében a rutinná vált készség-szintnek a beiktatásával. A gyakorlatvezető írma alá a lecke-könyvet, s ez a feltétele annak, hogy a szemesztert az adott intézet elfogadja. Ez egyben a vizsgára bocsátás feltétele is. Az intézetek tanulmányi felelősei is támogatták a módosításra vonatkozó elképzeléseket.

A Kari Tanács egyhangúlag elfogadta az Általános Orvostudományi Kar Tanulmányi és Vizsgaszabályzatának módosítását és a gyakorlati készségek lecke-könyvének végleges bevezetését.

8. Bejelentések

Dóczi professzor lemondott a Tanári Testület elnöki teendőinek ellátásáról.

Dr. Kispál Gyula és dr. Tóth Kálmán átvette egyetemi tanári kinevezését.

Dr. Flerkó Béla egyetemi tanárnak a város önkormányzata Pécs város díszpolgára címet adományozott.

Az Országos Tudományos Diákkör Testületének elnöke, Szendrő professzor levélben értesítette a dékáni vezetést, hogy dr. Ludány Andrea és dr. Szekeres Júlia professzor asszonyok kimagasló, a Tudományos Diákkör sikeres működése érdekében kifejtett

tett munkásságukért „Mestertanár” kitüntető címet kaptak.

Dr. Szekeres Júlia professzor asszony lemondott megbízott tudományos rektorhelyettesi posztjáról. Dr. Fischer Emil dékán kérte a tanács tagjait, gondolkodjanak arról, kit javasolnak felterjeszteni a fontos pozíció betöltésére.

(Buzogány)

A tanácsülés jegyzőkönyve a könyvtár olvasótermében mindenki számára hozzáférhető.

XXXIII. Egyetemi

A 2001. október 5-6-án megrendezett ünnepségsorozatot dr. Fischer Emil dékán nyitotta meg.

Kedves Vendégeink! Kedves Találkozó-s Évfolyamok! Tisztelt Kolléganők és Kollégák! Tisztelt Tanári Testület!

A mai nappal az őszi egyetemi, kari ünnepségek sorában az egyik legmeghatóbb, mindannyiunk számára nagyon kedves eseményhez, az egyetemünkön végzett orvostudományos találkozójához érkeztünk. Természetesen minden találkozó-nak megvan a maga hangulata, egyéni varázsa és személyes üzenete is, történjék az akár két ember között, vagy bizonyos pontok által összekapcsolt közösségek esetén. Úgy gondolom, hogy különösen és többszörösen is igaz ez a kerek évfordulók által kínált találkozó-sokra, főképpen akkor, ha ezek az időpontok egyúttal életük és szakmai fejlődésük fontos állomásait, esetleg mérföldköveit is jelzik.

Tisztelt Kollégák! Kedves Hallgatóim!

Legyen szabad először választott hivatásukkal, az orvostudománnyal kapcsolatban néhány általános aspektusról szólnom.

A Nagy Hippokratész – ahogy kortársa, Arisztotelész nevezte – több mint 2400 évvel ezelőtt már így írt az általános utasításokat tartalmazó *Törvény* című művében: 1) „Az orvostudomány az összes mesterség között a legkiválóbb, mégis – a vele foglalkozók tudatlansága miatt is, meg azok tájékozatlansága következtében, akik csak felületesen ítélik meg a tudomány művelőit – azt egészen mostanáig igen méltatlanul mellőzték. 2) Aki elszánta rá magát, hogy igazi orvosi ismeretekre tegyen szert, annak ahhoz, hogy jártassá legyen, szüksége van természetes tehetségre, képzésre, megfelelő helyre, a gyermekkortól tartó oktatásra, és időre.... 4) Szert kell tenni arra a valódi tudásra, amely lehetővé teszi, hogy az ember ne csak névlegesen legyen orvos, hanem a valóságban is.... 5) A szent dolgok csak a beavatottak előtt tárulnak fel. Ezeket a kívülállók nem sajátíthatják el addig, amíg be-bocsátást nem nyernek a tudomány rejtelseibe....” Ugyanilyen bölcs dolgokat mond *Az orvosi szakmáról* c. írásában, megállapítva: „Nincs ösztönös gyógyítás.... Az orvostan tehát most és mindörökre a valóságra épül, mert mindig a ‘miért’ alapján cselekszik, és mindig előre látja a hatást is.... képessége csak azoknak van, akik megfelelő oktatásban részesültek és akikből a természet adta tehetség sem hiányzik”. S az *Eskü* c. művében írja azt a maig érvényes elvet: „Bármely házba lépek is be, azért megyek oda, hogy hasznára legyek a betegnek, tartózkodva minden szándékos jogtalanságtól és kártevéstől....”

Úgy gondolom, hogy az idézett gondolatok szinte örökérvényűek és így a mai nap is aktuálisak lehetnek még akkor is, ha tudjuk, hogy ezek a nemes elvek óriásit zuhantak a babonás középkorban és nem érvényesültek mindig a Hippokratész által megfogalmazott magasztos formában.

A népesség óriási mértékű gyarapodása, az életkörülmények változása, a társadalmi és technikai fejlődés új kihívásokat teremtett nemcsak a világ 200 országa, ha-

közül kiemelhetők a következők:

1) A kutatás egyre inkább nemzetközi méreteket ölt a természettudományok módszertani fölénye és az angol nyelv vezető szerepe mellett.

2) Megszaporodtak az orvosi tudományágak és szakmák (egyes fejlett országokban csaknem 100 orvosi szak létezik). Ezek integrálása ma az egyik legsúlyosabb problémája az orvostudománynak. A beteg szempontjából ma már nem egyetlen orvosra van szükség, sőt gyakran merül fel a kérdés: a beteg el tud menni kardiológushoz, nefrológushoz, gasztroenterológushoz, hematológushoz, endokrinológushoz, azaz specialistákhoz, de el tud-e menni például „a belgyógyászhoz”, „a sebészhez,” vagyis „az orvoshoz”?

3) A diagnosztikai és terápiás teendők a technika területére helyeződnek át: a medicina haladása egyre inkább a technikai, a műszerezési területen megy végbe. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a diagnózisban és a terápiában egyre növekszik a mind bonyolultabbá váló technikától való függés, aminek szociális következménye – legalább is egyelőre –, hogy a széles tömegek egyre kevésbé fizethetik meg még a fejlett országokban is. Míg a század első felében a röntgen, az EKG, az EEG volt – egyebek mellett – a fő vizsgálati eszköz, addig a század második felében megjelent, vagy dominánssá vált az angiográfia, az ultrahang, az endoszkópia, az NMR, a CT és egyéb új eljárások. Más szóval egyre inkább tendenciózusá vált a technikai fejlődésnek, a vizsgálatok özönének, az automaták által gombnyomásra ránk zúdított laborleletek sokaságának, azaz a mechanikus, vagy gépies, esetenként talán lélektelen szemléletnek a nyomasztó kísértése és csökkenőben van az empátiás készség, a beteg ember egészét vizsgáló és a testlélkét gyógyítani kívánó komplex igazi orvosi szemlélet.

Új nézőpont alakult ki az élet kezdete tekintetében is. De az élet válságos helyeiben, például a súlyos betegségek, a krónikus betegségek, a fogyatékos, a gyógyíthatatlanság és mindenekelőtt az öregedés tekintetében is új dimenziók jelentkez-

Árpádházi Szent Erzsébet Emlékérmet kapott Borsányi Lászlóné főnővér

Borsányi Lászlóné 1975 óta dolgozik a Fül-Orr-Gégeklinikán, 1979-től osztályvezető ápolónőként, 1986-tól intézetvezető főnővérként.

Részt vesz az egészségügyi szakdolgozók (ápolók, fiziológiás szakasszisztensek, diplomás ápolók, gondozók) elméleti és gyakorlati képzésében. Képzettségét kamatoztatva lelkesen oktatja a fiatal nővéreket, vezetése alatt igen jó nővérkollektíva alakult ki. Szaktudásához jó vezetői és kontaktusteremtő képesség társul. Munkájával nagyban hozzájárul klinikánk gazdaságos üzemeltetéséhez.

1990 augusztusától a PTE ÁOK Orvostudományi Tanács tagja, 2000-től pedig a PTE ÁOK szenátusi tagja.

nek, amint az élet végét illetően, a halál megállapításában is. Ez, valamint a szervátültetések megnövekedett lehetőségei megváltoztatták az orvos viszonyát a halálhoz és a halott emberhez is.

Akkor, amikor egyrészt az orvostudomány vitathatatlan eredményeiről beszélhetünk ebben a fél évszázadban, amikor egy hajszálból vagy milligrammnyi szövetmintából vagyunk már képesek bravúros biokémiai analízisre, DNS meghatározásra, vagy a személyazonosság megállapítására, amikor géntechnológiával tudunk előállítani humán inzulint, vagy egyéb hormonokat, amikor receptorokat tudunk izolálni és karakterizálni, akkor másrészt olyan betegségek is vannak, vagy jelentek meg, amelyekkel szemben, legalábbis egyelőre tehetetlenek vagyunk. Például a legnagyobb erőfeszítések ellenére sem sikerült megoldani a rák problémáját, az AIDS kérdését és továbbra sem állítható meg az Alzheimer-kór stb. Mind több orvost képezünk, de az ismeretek integrálása helyett új és új diszciplínák alakulnak ki, ami további kérdéseket vet fel. Fél évszázada tart a vita az orvosi cselekvés és viselkedés tárgyi, erkölcsi és jogi igazolásának kötelessége körül. Igaz, ez valójában legalább 2500 éves, hiszen a hippokratészi eskü óta tart. Ezek a viták főleg az orvostársadalmon belül folyó diszkussziókhöz kapcsolódnak, az e téren kibontakozott tisztázási igény eredetileg a filozófiai és a teológiai etikából eredt, de konszenzus még nincs a tekintetben, mi is értendő etikán a beteg emberrel való foglalkozásban és hogyan készíthető fel erre az orvos

Orvosnapok

nem az orvostudomány és az orvosi etika számára is. A medicina 1800 és 2000 között számtalan problémát oldott meg az új diagnosztikai és terápiás eljárások, gépek, eszközök és gyógyszerek felfedezésével, de új problémák is keletkeztek. Elég itt az agyhalál diagnosztikája, a szervátültetés, a reprodukciós medicina és a géntechnológia, a klónozás által felvetett, vagy egyéb kérdésekre utalni. De ez a mai világ problémáinak csak egyik oldala. A másik: amíg 10 milliók halnak meg világunkban az elégtelen táplálkozás következtében és a legkisebb orvosi beavatkozások lehetősége nélkül, amíg 100 milliók éheznek, az általános humánus szempontjából a medicina minden óriási eredménye majdhogynem vanitatum vanitas, más szóval üres hiábavalóság csupán. Azaz ebben az optikában mit érnek azok a fennkölt orvosetikai dokumentumok, amelyeket a II. világháború befejezése után a győztes hatalmak fogalmaztak meg, és amelyekre mind a mai napig oly büszkén hivatkozunk (Nürnbergi kódex 1947, Genfi fogadalom 1948, Az emberi jogok egyetemes nyilatkozata 1948)? Ismét más oldalról joggal remélhetjük, hogy az orvosi hivatásból eredendően adódó gyógyító és segítő szándék, az emberi létet és együttlétet nemeseítő humánus talán elviselhetőbbé teszi és akadályozni képes a társadalmi feszültségek, az agresszivitás, a tehetetlen düh és fanatizmus által generált és az éppen napjainkban is megtapasztalt gátlástalan és az emberhez méltatlan akciók és cselekedetek sorát, amelyek nyomán egy olyan világ sejlik fel, amit Albert Camus találóan a következőképpen jellemez:

„Elárulok neked egy nagy titkot barátom. Ne várj az utolsó ítéletre. Minden áldott nap bekövetkezik.”

Tisztelt Kollégák! Kedves Hallgatóim!

Az orvostudományban századunk második felében érvényesülő főbb tendenciák

és a gyógyító szakma.

Az elmúlt fél évszázad fejlődéséből a következő igények rajzolódnak ki:

1) A medicina az új felismerések roppant halmazával áll szemben és ez újszerű rendezést, rendszerezést és feldolgozást igényel.

2) Közgazdasági szempontból az orvostudomány és az egészségügy olyan háttérhez érkezett, ahol újszerű megfontolások válnak szükségessé az anyagi lehetőségek elosztását illetően. Napjainkban különösen sok szó esik nálunk is az egészségügyi ellátó rendszer reformjáról, átala-

menti döntés nyomán a felsőoktatási intézmények szerkezete átalakult. 2000. január 1-től az egyetemek és a főiskolák száma az integrációs folyamat eredményeképpen jelentősen csökkent. Ami bennünket, a pécsi és a regionális felsőoktatást illeti, városunkban a korábbi két egyetem (Janus Pannonius Tudományegyetem és a Pécsi Orvostudományi Egyetem), valamint a szekszárdi Illyés Gyula Főiskola egyesítése révén létrejött a Pécsi Tudományegyetem. Ezen új integrált egyetemnek 9 kara van: az Állam- és Jogtudományi, Bölcsészettudományi, Illyés Gyula Főiskolai,

A megnyitó ünnepség elnöksége és a Tanári Testület

kulásáról. Egészen új, eddig szokatlan fogalmakat és elnevezéseket hallunk mostanában ezen a területen, mint például az egészségügyi intézmények közhasznú társaság, azaz kht. formában történő működése, vagy a szabad foglalkozású orvosként végzett szakmai tevékenység. Szeretnénk remélni, hogy nem csak nevezéktani szinten történő változásról van szó, hanem arról, hogy a főhatóság és a felelős vezetés érdemi, a kérdés súlyának megfelelő és kellően előkészített intézkedéseket és döntéseket fog hozni az egészségügyi ellátással és az orvosképzéssel kapcsolatban.

3) Politikai szempontból az orvostudomány – az élet és a termelés más területeihez hasonlóan – osztozik a szegénység és a gazdagság közötti globális kiegyensúlyozatlanságban. Sok országban növekszik a nyomor, az éhezés és nem a gyógyítás, hanem a tömeges éhhalál elkerülése a fő társadalmi probléma. Kiáltó az ellentét, a végtelen nyomorúság és a mérhetetlen, céltalan, gyakran csak a felsőbbrendűséget demonstrálni hivatott és szinte bántóan kiívó pazarlás és luxus között.

Tisztelt Kollégák! Kedves Hallgatóim!

A teljesség igénye nélkül említett néhány általános szempont után engedjék meg, hogy szóljak néhány szót egyetemünk és karunk jelen helyzetéről is.

Amint az mindannyiunk számára ismert, a kormányzati szándék és a parla-

Közgazdaságtudományi, Pollack Mihály Műszaki Főiskolai, Művészeti, Természettudományi, Egészségügyi Főiskolai és az Általános Orvostudományi Kar. Valamennyi karral korrekt együttműködésre törekszünk, azonban a dolog természetéből adódóan a legszorosabb kapcsolatunk az Egészségügyi Főiskolai karral van. A közös feladatok megoldása által kínált és igényelt együttműködésen túl tudatosan is keressük és építjük a harmonikus, gyümölcsöző és mind a két kar számára előnyös kapcsolódási pontokat. Régióinkban az integrációs folyamat során Kaposvárott alakult még felsőoktatási intézmény Kaposvári Egyetem néven.

A Pécsi Tudományegyetem hallgatói létszáma mintegy 25 ezer, ezt a paramétert tekintve az ország második legnagyobb egyeteme a miénk. Munkáltatói oldalról pedig Baranya megye legnagyobb intézménye az egyetem, a legtöbb dolgozót a megyében az egyetem foglalkoztatja.

Karunk, az Általános Orvostudományi Kar tevékenysége összetett, működési területe lényegében három részből áll, az oktatás, a kutatás és a gyógyítás. Ezek részletes bemutatása és elemzése meghaladja jelen ünnepségünk kereteit, ezért engedjék meg, hogy csak néhány aspektust említsék.

Az Általános Orvostudományi Karon három szak keretében történik az oktatás: az orvostudományi, a fogorvostudományi

és nagy örömeinkre az elmúlt tanévtől kezdve már a gyógyszerésztudományi szakon is. A gyógyszerésztudományi szakon másodízben történt felvétel hozánk ebben az évben. El kell mondanom, hogy az Orvostudományi Kar vezetése és oktató gárdája lelkiismeretesen és nagy lelkesedéssel készítette elő a gyógyszerészképzés indítását és nagy gondot fordított annak színvonalas folytatására is. Meggyőződésem szerint az új szak beindítása emelni fogja az Általános Orvostudományi Kar és az egyetem presztízsét, szélesíti az oktatási spektrumát és bővíti a tudományos kutatómunka lehetőségeit, végül – de nem utolsó sorban – konkrét és kézzel fogható lehetőséget teremt a különböző karok (elsősorban az Általános Orvostudományi és a Természettudományi Kar) együttműködésére. Az új szak beindításával és továbbfejlesztésével összefüggésben sokan végeztek áldozatkész, önzetlen és elismerésre méltó munkát. Tevékenységüket ezúton is ismételtelen köszönöm.

Az oktatással kapcsolatban feltétlenül említésre érdemes, hogy – az országos és egyetemi elvárásoknak megfelelően – karunkon elkezdtük a kredit alapú oktatás előkészítését, amely megvalósítása esetén biztosítani hivatott a hazai, de a külföldi egyetemek közötti átjárhatóságot és a diplomák kölcsönös elismerhetőségét is. Ez más szóval azon feltételek kimunkálását is jelenti, amelyek az Európai Unióhoz való csatlakozásunk szempontjából a graduális oktatás tekintetében szükségesek. Eltökélt szándékunk, hogy nagy gondot fordítunk a következőkben a graduális és a posztgraduális képzés összehangolására és azok egységes szempontok alapján történő fejlesztésére.

A posztgraduális oktatás területén jelentős változások történtek az utóbbi években. Ezek következtében kialakult a tudományos fokozatszerzés új rendszere, amit általában doktori képzésnek, vagy PhD képzésnek hívunk. Ez az új rendszer joggal nevezhető az utóbbi évek sikertörténetének és jóleső érzéssel mondhatom, hogy az Általános Orvostudományi Kar PhD programjai keretében ez a folyamat magas színvonalon és eredményesen valósul meg.

Az elmúlt tanévben megtörtént az új doktori iskolák ideiglenes akkreditációja karunkon az elméleti és klinikai orvostudomány, az interdiszciplináris orvostudomány, a gyógyszerésztudomány és a kémia tudományok területén. Ezt követően az orvostudományi kar működési területének a teljes spektrumában megindulhat, il-

letve folytatódhat a színvonalas kutatómunka, illetve a fiatal kutatók képzése és a tudományos fokozat megszerzésével kapcsolatos tevékenység. Tervezünk az Egészségügyi Főiskolai Karral közösen az egészségtudomány területén is létrehozni egy új doktori iskolát.

Jelenleg van folyamatban az említett doktori iskolák végleges akkreditációja. Mindvégig nagy gondot és energiát fordítottunk erre a fontos kérdésre, ezért úgy

megkezdéséhez, azaz legalább annyi, de inkább több állás került meghirdetésre, mint ahányan az állásokra pályáztak.

Tisztelt Kollégák! Kedves Hallgatóim!

Szeretnék most néhány szót szólni magáról az ünnepségünkről, majd a találkozó évfolyamokról is.

Amint azt már bizonyára észrevették, a megelőző évekhez képest változott az ünnepségünk időpontja, neve és némiképpen a szerkezete is. Ami az időpontot illeti, ter-

Facultate Medicinae néven adjuk a kitüntetések, hangsúlyozva ezzel is az orvostudományi jelleget. Reményeink és szándékaink szerint a kitüntetés ezen formája biztosítani fogja a folyamatosságot, az elismerés rangját a kialakult hagyományoknak a szellemében, egyszersmind a név utal az orvoskar területén és érdekében kifejtett kiemelkedő tevékenységre is.

Hasonló szempontok alapján kerül sor a Rectori Dicséret helyett a dékáni vezetés által alapított és adományozott Dékáni Dicséret kitüntetés átadására.

Ezúton is előre gratulálok valamennyi leendő kitüntetettnek, őszintén köszönöm a felelősséggel és lelkiismeretesen végzett odaadó munkájukat, kívánok mindnyájuknak további sikeres tevékenységet és ehhez jó erőt és egészséget.

Az ünnepségünk keretében szombat délelőtt elhangzó tudományos előadásokat illetően visszatértünk azon eredeti elképzeléshez, amely szerint a végzős és találkozó évfolyamok egy-egy köztisztületben álló és

Dr. Szolcsányi János

gondolom, hogy minden reményünk meg lehet arra nézve, hogy a doktori iskolákra vonatkozó feltételrendszerünket a Magyar Akkreditációs Bizottság elfogadja.

Harmadik évébe lépett a rezidensképzés, a szakorvossá válás új formája. A még viszonylag új képzési mód számos feladat elé állít bennünket, oktatókat és a frissen végzett orvosokat egyaránt, és az új rendszer már eddig is sok problémát vetett fel. A gondok ellenére is ígéretesnek nevezhető a szakorvosképzésnek ez az új formája, amely kifejlődése esetén garanciája lehet annak, hogy a megszerzett szakképesítések nemzetközi szinten is elismertek és kompatibilisek legyenek. A rezidensképzés és a lényegében hasonló célokat szolgáló családorvosképzés, ami nálunk már évek óta eredményesen folyik, biztosítja a fiatal orvosok számára az elhelyezkedési lehetőséget, orvosi munkájuk megkezdését, illetve a továbbtanulásuk terepét. Örömmel mondhatom, hogy a fenti kerek között minden végzős számára biztosítani tudtuk a lehetőséget orvosi munkájuk

Ódorné Gracza Tünde

veink szerint az Orvosnapokat ezután október hó első hétvégéjén rendezzük meg, ahogy ez lényegében ezen ünnepség indulásakor és első éveiben is volt.

Ami a nevet illeti, az eddig megszokott Egyetemi Napok helyett az Egyetemi Orvosnapokat választottuk, amely kifejezi azt, hogy nem összegyetemi, hanem az egyetemhez tartozó orvostudományi rendezvényről van szó. Tekintettel azonban arra, hogy szándékaink szerint az elődök által alapított ünnepség kedves hagyományait szeretnénk ápolni, megőrizni és folytatni, az évfolyamok számozását megtartottuk, ezért így került sor idén az eddigi számozás folytatásaként következő, azaz a XXXIII. Egyetemi Orvosnapok megrendezésére.

Lényegében hasonló a helyzet a kitüntetésekkel is. A Pro Universitate helyett, amely az integráció után egyetemi szintű elismeréssé vált, az Orvostudományi Kar Tanácsának a döntése alapján Pro

szakmailag elismert képviselője tart előadást a saját tudományos munkájáról, illetve annak általános aspektusairól. Őszintén remélem, hogy ez ismét kedves színfoltja és érdeklődésre számot tartó eseménye lesz ünnepségünknek. Az idei év különlegessége ebből a szempontból az, hogy a szeretett és a mindannyiunk által nagyrabecsült Romhányi professzor úr emléke előtt tisztelegve, halálának 10. évfordulója alkalmából a tudományos előadások első részét az ő tanítványai, illetve volt munkatársai fogják tartani.

Tisztelt Kollégák! Tisztelt Hallgatóim!

A legfiatalabb találkozó évfolyamot kivéve, legutóbb öt évvel ezelőtt volt alkalmuk találkozni egymással, az egyetem oktatóival, tanáraival és vezetőivel ilyen összejövetel keretében. Öt év történelmi léptékkal mérve nem nagy idő, az emberi életben azonban már figyelemre méltó dimenzió. Egyetemünk és az orvostudományi kar tekintetében pedig a legutóbbi öt

esztendő különösen gyorsan és rendkívül mozgalmasan telt el. Az integrációval összefüggő változásokat már említettem, ugyancsak szóltam röviden az oktatás és a tudományos munka néhány kérdéséről is. A betegellátással kapcsolatos szakmai munkánkról és az ezzel összefüggő fejlődésről szinte csak jelzésszerűen szeretném elmondani, hogy üzembe helyeztük a Szívgyógyászati Klinikát, amely figyelemreméltó dinamizmussal folyamatosan növeli teljesítményét, elkészült és eredményesen működik az Össejt-transzplantációs Részleg, új metodikákat is bevezetve végzi tevékenységét a Szervtranszplantációs Osztály. Új lehetőségeket kapott a plasztikai sebészet, előkészítés alatt áll az Immunológiai és Reumatológiai Tanszék kialakítása, tervezzük a Traumatológiai Klinika és a Családorvosi Intézet jelentős fejlesztését. Folyamatban van a sürgősségi betegellátás feltételeinek a kialakítása és javítása a 400 Ágyas Klinikán és a Gyermekklinikán, napirenden van a Honvéd Kórház hozzánk kerülése és ezzel a felsorolás korántsem teljes. Egyetemünk az orvoskar fejlődésének egyes elemeit itt tartózkodásuk során, illetve egyéni vagy csoportos látogatás alkalmával saját maguk is megnézhetik és érzékelhetik majd.

Tisztelt Találkozóos Évfolyamok!

Nagy öröm számunkra, hogy ismét eljöttek hozzánk, az Alma Materbe. Kíváncsi vagyok, hogy érezzék jól magukat, élvezzék a viszontlátás örömét kollégáik, évfolyamtársaik, volt oktatóik, tanáraik körében. A „Hogy megváltoztál! Nem változtál semmit! Milyen jól nézel ki! Emlékszel rám? Na mondd meg, ki vagyok?” szokásosan felmerülő kérdésekre és megjegyzésekre kedves, mulatságos, humoros és baráti válaszokat kapnak majd egymástól. Mi büszkéek vagyunk Önökre, az Önök által elért egyéni, emberi és szakmai sikerekre. Kérem, hogy Önök is legyenek büszkéek arra, hogy ezen a patinás és számunkra oly sok dicsőséget hozó egyetemen végeztek tanulmányaikat és kapták meg orvosi diplomájukat. Nagyon nehéz általában valamit mondanom akkor, amikor most itt jelen vannak azok, akik 10 éve végeztek és még előttük áll szakmai karrierjük, emberi életük kiteljesedése, jelen vannak azok, akik életük delén a munka dandárját végzik akár családorvosként, klinikai, vagy kórházi orvosként, akár a legkülönbözőbb vezető beosztásokban, megvalósítják, mintegy vállukon viszik az egészségügyi ellátást a szinte megalázó anyagi elismerés és a sokszor méltatlan körülmények ellenére is, és jelen vannak azok is, akik arany-, gyémánt-, vas- és rubindiplomájukat veszik át, azaz 50, 60, 65 vagy 70 éve végeztek. Őket külön is tiszte-

Az ünnepség kedves, megható pillanata volt, amikor *dr. Szanathy Júlia* megköszönte gyémántdiplomáját. Mint a túloldali képen látható, még a szervezőket is váratlanul érte felszólalása.

Dr. Szanathy Júlia megköszöni gyémántdiplomáját

Mélyen tisztelt Dékán Úr, mélyen tisztelt Professzor Urak!

Engedjék meg mindenekelőtt, hogy megköszönjem ezt a kitüntetést, amelyben engem a rubindiploma átadásával részesítettek. Ha visszagondolok az egyetemi éveimre, mely a 20-30-as évek között zajlott le, annyi emlék fűződik hozzá, hogy e varázslatos városba mindig boldogan térek vissza. Ennek a városnak olyan varázsa van, amely az összes egyetemi városnak, ami Magyarországon van, egynek sincs. Egyeteme van a Mecsek aljában, székes-egyháza, templomai, Zsolnay-gyára. Olyan professzorok kerültek ki a pécsi egyetemről, mint *Bakay* professzor, *Imre* professzor, *Heim Pál* professzor. *Donhoffer* professzor könyvéből még a pesti egyetemi hallgatók is tanulták az orvostudományt. Ezek a professzorok olyan hírességek lettek, amellyel nem minden egyetem dicsekedhet.

Én kérem, gondolom, utoljára járulok az egyetem színe elé. Ezeket az esztendőket elfelejteni nem lehet.

Az egyetem hallgatósága olyan barátságosan, olyan tudományosan, olyan fölkészülten jelent meg a vizsgákon abban az időben, nem volt italozás, nem volt drog, csak tanulás, tanulás... A professzorok szigorúak, de igazságosak voltak. Voltak az egyetemnek rendezvényei, az előadásokon kívül, a tanuláson kívül volt szórakozási helyük. Az egyetemi kollégium az Erzsébet kollégium különtermében rendezett előadásokat. Olyan előadássorozatok voltak, ahol összejöttek a diákok. A rendezvények után előfordultak táncmulatságok, szövedtek szerelmek is, amelyek aztán a Király utcai Cafflish-cukrászda intim sarkaiban foly-

lettel és sok szeretettel köszöntöm. Különösen öröndetes, hogy az aranydiplomások kimagaslóan nagy számban jelezték részvételüket. Örülünk, hogy az említett korosztályokból sokan erőben, egészségben megérték ezt a napot és hogy eljöttek hozzánk. Számunkra a sors nem ígért és nem is hozott könnyű életet, ők azonban becsülettel helytálltak a viharos és viszontagságos esztendőinkben is orvosi hivatásuk teljesítése során, de tágabb értelemben is, a kisebb közösséget, de hazánk, országunk javát is szolgálva, mintegy teljesítve Sajó Sándor gyönyörűen megfogalmazott gondolatait, melyek szerint:

“Magyarnak lenni: nagy s szent akarat,
Mely itt reszket a Kárpátok alatt:

Ha küszködön, ha szenvedőn, ha sírva:
Viselni sorsunk, ahogy meg van írva.”

Kedves mindnyájuknak kívánom, fiataloknak, kevésbé fiataloknak, tapasztalt kollé-

gáknak egyaránt, hogy legyen több, még sok örömről szakmai munkájukban, hogy méltóbb körülmények között végezhessek orvosi hivatásukból adódó feladataikat, őrizzék meg hitüket és lelkesedésüket, illetve hogy jó egészségben, korukhoz illő fiatalos energiával dolgozzanak, vagy bölcs derűvel és megelégedéssel élvezzék a munkájuk után megérdemelt és joggal megjáró pihenést és a nyugdíjas évek által kínált örömeiket. Kíváncsi vagyok mindannyiuknak, hogy találkozunk öt év múlva is, az Alma Mater jó szívvel hívja és szeretettel várja Önöket.

Tisztelt Hallgatóim! Kedves Kollégák!

Befejezésül megköszönöm figyelmüket és türelmüket és a talán leginkább ideillő módon köszönök el Önöktől: Vivat, crescat, floreat Universitas nostra! Vivat, crescat, floreat Facultas Medicinae!

tatódtak, amit talán csak az akkor még a Király utcában zörgő villamosok csengettyűje zavart meg. Akkor még bizony villamos járt a Király utcában.

A tanulmányok végeztével a farsang jött, a bálók, amelyeket az egyetem rendezett. Azokon az egész városnak a színe-java jelen volt. Állítólag még Albrecht főherceg is megjelent ezeken a bálokon, és még annak is híre kelt, hogy az egyik legszebb bölcsészlányra vetette a szemét, az tetszett neki a legjobban. Ez akkora dolog volt akkor, a 20-30-as években, hogy erről a mai fiatalságnak fogalma sincsen. A farsangi multság gyönyörűen zajlott le: táncrend, palotás, körmágyar, gyönyörű szép, ma már ritkán fordul elő ilyen. A farsangnak ha vége volt, akkor jött a tanulás időszaka, a kollokviumok, a szigorú tanulás, a szigorú vizsgák, szigorlatok. És az év elteltével bizony következett az év befejezése, elmúlt az évszak és következett az új év két hónap múlva. Én csak azt kívánom a mai ifjúságnak, ha évek múltán befejezik a tanulmányaikat az orvostudományi egyetemen, és évtizedek múltán újra visszatérnek ide, úgy, ahogy én ide egy pár-szor már visszatértem, csak azt kívánom, hogy ők is olyan szeretettel térjenek ide vissza és olyan emlékekkel távozzanak innen el, amely nekem a Jóisten jóvoltából megadatott. Nem mondom, fájó szívvel távozom innen el utoljára, rövid pár hónappal a 100. életkorom előtt. Soha, soha, halálomig el nem felejttem azokat a gyönyörű szép éveket, amelyet itt töltöttem. Még egyszer búcsúzom és még egyszer nagyon köszönöm.

Dr. Szanathy Júlia gyémántdiplomát kapott

A kutatás öröme Romhányi György munkásságában

(Elhangzott a XXXIII. Egyetemi Orvosnapok tudományos délelőtti délutánján 2001. október 6-án)

1986-ban jelentek meg *Hallama Erzsébet* azóta sokat idézett pécsi tudósportréi, a kötet borítóján a „Fele játék, fele györtelme” címmel. Ez a szállóigévé vált mondás Romhányi György professzortól származik, aki tanítványainak nemzedékeire maradandó hatást gyakorolt, amint azt a korábbi megemlékezések sora meggyőzően tanúsította. A méltatások érthető módon a briliáns diagnoszta és oktató, a zseniális kutató szakmai munkásságát, szorgalmát, a beteg és a tudomány iránti alázatát, vagyis a kemény munkával elért teljesítményt, a jó értelemben vett „fele györtelme” elemzik.

Tudományos előadás helyett most néhány mozzanattal azt szeretném érzékeltetni, hogy Romhányit nem csak a kötelességtudás és lelkiismeretesség jellemezte. Tevékenységének egyik fő hajtóereje volt az is, hogy kifejezetten örült a napi feladatoknak, a kutatást pedig egyszerűen élvezte, valósággal várta, hogy egy-egy új ötletét kipróbálhassa, a „fele játék” elvét nagyon is komolyan gyakorolta. Ezt számos apró jelenség elárulta: nem valami önsanyargatás, és különösen nem karrierizmus vitte rá arra, hogy az esti órákig mikroszkopizáljon, nyaralni szinte sohase menjen; nem az egyébként kiváló asszisztensnők iránti bizalmatlanság készítette arra, hogy maga áztassa tárgylemezeit különböző reagensekben, festékekben. Nem, ő egyszerűen örömet lelte abban, hogy saját keze munkájával, elsőként és gyorsan, „*in statu nascendi*” észlelhessen, létrejön-e az általa elképzelt színreakció vagy kettőstörés. Ha a várt hatás elmaradt, vagy másként következett be, azt azonnal értékelte, nem bosszantónak, inkább ösztönző kihívásnak tartotta és máris újabb változatok kipróbálásába kezdett. Ezt a kísérletezést egyáltalán nem tekintette munkának, talán még kutatásnak sem, já-

ték volt ez a javából. Ha aztán valami szép, új leletre bukkant, kirohant a szobájából és hogy örömet másokkal is megossza, az elérhető munkatársakat mikroszkópjához csődítette. Sajnos, a magamfajta kezdő nem mindig tudta, hogy mit kell látni, miért kell lelkesedni, de ilyenkor ez bocsánatos bűnnek számított, egy lesújtó pillantással is meg lehetett úszni. A vizsgálódás hevében sokszor alig tudta kivárni a pillanatnyi ötletként felmerült következő lépés elkészültét. Egyszer az ép és piknotikus sejtmagok eltérő polarizációs tulajdonságaival foglalkozva hirtelen megbízott, hogy a kétféle anyag metszeteit vessem alá papain-kezelésnek 10 perces időközökkel. Amikor a két tízperces készítményt gyorsan megfestve bevittem hozzá, megnézte, majd kérte a 20-, 30- és 40-perceseket. Jelentettem, hogy ezek ideje még nem járt le. Fel sem nézve, csak annyit mondott: „Tessék igyekezni! Így nem jutunk semmire.”

A „fele játék”-ra azonban elsősorban nem anekdotikus élmények miatt emlékezem. Fontosabb ennél az alkotás kötetlensége, az előzetes elképzelésektől eltérő leletek elemzése. Romhányi pályáján nem egyszer fordultak elő *Koch Róbert* felfedezésének véletlenjét idéző események. Maga is többször említette, hogy több megfigyelése technikai hiba, vegyszercsere, eltérő hőmérséklet miatt furcsa eredmény értékeléséből indult ki. Ilyesmi mindenkivel előfordulhat, de a legtöbben mérgesen kidobják a nem várt, az eredeti elképzelésbe nem illő, „hibás” adatokat. Romhányi szinte örült a „furcsaságoknak”, amelyeket azután tudományos alaposítással tisztázott, vagy egy más témából vett merész asszociációval magyarázva hasznosított. Ezt másokhoz hasonlóan idős éveiben maga is hajlamos volt a magyarra nem fordítható

serendipity-nek tulajdonítani, de az elnevezéstől függetlenül, érzésem szerint a lényeg a kutatás szabadságában, az elmélyült irodalmi és metodikai ismereteken alapuló szárnyaló fantáziában, „a fele játék” szemléletében rejlik.

Ez Romhányi tudományos munkásságának nagyon erős, mondhatni veleszületett vonása. Eredményeit, bátran mondhatjuk, felfedezéseit sokszor csak addig tartotta izgalmasnak és örömtelinek, amíg meg nem születtek. A közlés már nem volt az erőssége. A Hallama-féle interjúbán ki is mondta: „Mire való a tudomány? Hogy új dolgokat ismerjen meg, vagy hogy szaporítsa a haszontalan papírtömeget?” Sokszor écelődött az „izzadságszagú” kutatásokon, a még ki nem érlelt, vagy kozmetikázott „tanokat” mindenáron közzé. Szűk körben néha azt is hozzátette: „Neveket nem mondunk, úgyis mindenki tudja, hogy X. Y.-ról van szó” – és itt persze kimondta az illető nevét. Visszatérő tréfás ötlete volt egy olyan új folyóirat kiadása, amelyben csak a szerzők nevét kellene kinyomtatni. Ösztönösen tiltakozott a belső vagy külső közlési kényszer ellen, csak a különböző megközelítések, ismételten megerősített eredményeiről volt hajlandó kéziratot készíteni, amit gyötremnek tartott, mert ez átmenetileg egyetlen témára korlátozta gondolkodását és elvette az időt az újabb játéktól. Ez a szemlélet mindenképpen rokonszenves, de sokszor hátrányos volt saját maga és a munkatársak számára is; több igen jelentős megfigyelése meg-

késve, vagy egyáltalán nem került a nyilvánosság elé, de az is előfordult, hogy egy-egy remek ötletével mások arattak sikereket. Az is igaz viszont, hogy az intézetéből nem könnyen publikált cikkek a későbbiekben garantáltan hitelesnek, reprodukálhatónak, időtállóknak bizonyultak. Híres szerénysége mellett erre büszke is volt. „Csak eredeti közleményeket adtam ki a kezemből. Amit leírtam, én azt ma is vállalom” – vallotta időskori nyilatkozatában, és még hozzátette: „Én a tudományt szabad emberként szolgáltam”.

Nem tudom, hogy Romhányi professzor hogyan találta meg a helyét a kutatás szabadságát a mennyiségi szemlélettel, impakt faktorokkal, citációs index-szel, egy-, sőt fél éves határidős beszámolókkal, a nyilvánvalóan közkinccsnek számító felismeréseket szabadalmakkal megnyomorító mai „tudományos életben”. Félek, hogy sehogy. Egy vezetőnek, iskolateremtőnek persze mindig alkalmazkodni kell a körülményekhez, de a kötöttségekkel szembeni ellenállásnak, a tudomány szabad emberként való szolgálatának a szellemét én Romhányi György egyik legfontosabb hagyatékának tartom. Természetesen regeteg tanulságot meríthetünk a nagyszerű orvos és tanár példájából, de nagyon jó és hasznos lenne, ha a „Mestert” követve, a mai utódok arra is törekednének, hogy munkájukban a gyötrem mellett naponta megtalálják a „fele játék” örömét.

Méhes Károly

Mestertanárok

Az Országos Tudományos Diákköri Tanács (OTDT) a tudományos diákköri munkát támogató tevékenysége, kiemelkedő témavezetői és tudomány-szervező munkájáért, a tudományos nemzedékváltás sikeréért a legtöbbet tett oktatók és kutatók részére **Mestertanár** kitüntetést adományozott. Egyetemünkről az OTDT a jubileumi Országos Tudományos Diákköri Konferencia alkalmából dr. Ludány Andrea és dr. Szekeres Júlia egyetemi tanárok részesültek **Mestertanár** kitüntetésben, amelyet 2001. november 6-án a Magyar Tudományos Akadémián, a XXV. OTDK ünnepi záróülésén vettek át.

Gratulálunk!

Batthyány-Strattmann-díj

Október 26-án Budapesten dr. Süle Tamás, a Baranya Megyei Kórház Tüdőgyógyintézetének osztályvezető főorvosa, a Baranya Megyei Orvosi Kamara etikai bizottságának elnöke vehette át a Batthyány-Strattmann László-díjat, amely az egészségügyi szakma legnagyobb elismerése.

Gratulálunk!

Elismerés

A PTE ÁOK Kísérletes Sebészeti Intézete hosszú évek óta részt vesz a HuMSIRC szervezésében nyári szakmai gyakorlatra Pécsre kerülő diákok oktatásában. A manuális szakmák iránt érdeklődők a klinikai gyakorlat mellett nagyon örülnek, ha személyre szólóan lehetőséget kapnak arra, hogy gyakorolhassák kísérletes műtőben *in vitro* és *in vivo* szövetekben a különböző sebészeti technikákat. Az intézet valamennyi orvosa lelkesen és lelkiismeretesen végzi ezt az oktatómunkát és ezért nagyon jól esett, hogy erre visszajelzést kaptunk. Itt szeretném megköszönni azokat a kedves szavakat, melyek a mellékelt levélben olvashatók.

Tisztelt Professzor Asszony!

A Magyar Orvostanhallgatók Egyesülete Pécsi Helyi Bizottságának (HuMSIRC) nevében szeretném a Kísérletes Sebészeti Intézet dolgozóinak köszönetünket kifejezni, hogy július, augusztus és szeptember hónapban a cseregyakorlatra érkezett külföldi hallgatókat oktatták! A hallgatók a visszajelzések alapján nagyon elégedetten, maradandó élményekkel és tapasztalatokkal gazdagodva mentek haza. Az intézet dolgozóinak segítsége jelentős mértékben hozzájárul ahhoz, hogy a külföldi országok felé a csereszámunkat megtarthassuk, illetve a jövőben azt növelhessük, s ezáltal egyetemünkről minél több hallgató utazhasson külföldre.

Köszönettel és tisztelettel:

Tóth Ildikó
külségi elnökhelyettes

Dr. Berde Károly Emlékérem

Simon Miklós professzornak, a Szegedi Tudományegyetem Bőrgyógyászati Klinikája korábbi igazgatójának javaslatára a Szegedi Numizmatikai Társaság vitéz Berde Károly professzorról bronz emlékérmet készíttetett. Az érme előlapján a pécsi M. kir. Erzsébet Tudományegyetem Bőrgyógyászati Klinikája korábbi igazgatójának (1931-1940) arcmása, hátlapján a *Magyar Nép Dermatológiája* (egyik könyvének címe) felirat mellett stilizált hámszerkezet, valamint azon városok neve olvasható, ahol tevékenykedett: Szeged, Pécs, Kolozsvár, Budapest).

A bronz emlékérem Füüz Veronika szobrászművész (6723 Szeged, Tölgy u. 4.) alkotása.

Dr. Schneider Imre egyetemi tanár
Bőrgyógyászati Klinika

Megemlékezés az

1956-os forradalom és szabadságharc 45 éves évfordulóján

Október 22-én délután – a Jogtudományi Karon rendezett hasonló megemlékezést követően – a Szigeti úti aulában is ünnepség volt a ÁOK és az Egészségügyi Főiskolai Kar polgárai jelenlétében az 1956-os forradalom és szabadságharc tiszteletére. Dr. Fischer Emil dékán rövid bevezetőjét követően dr. Debreczeni László főorvos emlékezett a forradalom pécsi eseményeire, amelyben a medikusok élen ő maga fontos szerepet játszott. Beszédében hangsúlyozta a pécsi történelem lényeges elemeit, a diákmozgalom spontaneitását és a november elejéig tartó megmozdulás békés jellegét. Szenvedélyes és személyes hangú visszaemlékezésében szólt a több hallgatót ért megtorlásról, saját sorsának alakulásáról. A megemlékezésen, amelyen mintegy száz orvos-egészségügyi volt és jelenlegi munkatárs és diák vett részt, két megrázó erejű szavalt hangzott el. Ezt követően a két egészségügyi kar vezetői és a pécsi eseményekben vezető szerepet játszó Debreczeni László és Péter Károly doktorok az aulában lévő 56-os emléktáblánál koszorút helyeztek el.

Szelényi Z.

Beszámoló az egészségügyi intézményekre vonatkozó speciális munkügyi szabályok változásával és a „Kórházprivatizációs” törvénytervezettel kapcsolatos tájékoztatóról

Az egészségügyi munkakört betöltő egyetemi dolgozókat a közelmúlt és várhatóan a közeljövő törvény- és jogszabályváltozásai nemcsak szervezetiileg, hanem egyénenként is érinti, illetve érinteni fogja. Ez a munkahelyeken vissza-visszatérő téma.

A dékáni vezetés 2001. október 16-án tartott tájékoztatója beleilleszkedett a jelen dékáni vezetés hivatalba lépésekor vállalt személyes tájékoztatók sorába. A tanév elején és végén tartott dékáni (dékánhelyettesi) értekezlet negyedik volt ebben a sorban. A dékán Kari Tanácsban tartott összefoglalójából a szakdolgozókat érintő elemeket kiemelve részletes összefoglalót tartott. A dékáni beszámolót követően hangsúlyozottan az aktuális és a tervezett folyamatokról is szó volt. Mint hallhattuk, sok a bizonytalanság az egészségügy privatizációjáról szóló törvénytervezet szerint választható klinikai Kht. részletműködésével kapcsolatban. Kévszám a konkrét információ, programok, intézkedések a „központból”, az Eü. Minisztériumból ez idáig nem érkeztek.

Mint az előzőekben, most is volt mód közvetlen kérdések feltevésére. A hallgatóság a közalkalmazotti státusz megszűnését érintő kérdéseket firszírozta.

Szerencsésnek tekinthető a program folytatása, mely részben választ adott ezekre a kérdésekre.

Az Állam- és Jogtudományi Kar dékánhelyettese, dr. Berke Gyula rendkívül impo-

náló előadásában mutatta be a munkajog hatályos, kifejezetten az egészségügyre vonatkozó változásait. Mindannyian élveztük. Ezúton is külön szeretnénk megköszönni neki előadását, és élve ígéretével – ha az egészségügyi privatizációs törvényt elfogadta a Parlament, igen rövid időn belül ismét eljön, és konkretizálva a jogot, segíti az eligazodást az érdeklődőknek – elhívjuk.

Tóth Lászlóné főosztályvezető az adminisztrációban bekövetkező változásokhoz jól kezelhető „mankót” adott. Remélem, igen kevés elszámolási probléma lesz ennek ismeretében.

Jó hangulatú szakszervezeti és közalkalmazotti gyűlésnek is betudható volt számomra e tájékoztató, mivel Illés József és dr. Csere Tibor is, mint a jövő alakításában szerepet kapó reprezentatív szervezetek vezetői a jövőbeni Kht-s dolgozókat képviselő szerződő félként is harcosságukról biztosították a résztvevőket.

A tájékoztatóra „minden érdeklődőt” meghívtam – néhány intézet vezetője is eljött, de lehet hogy 13 órai kezdet a klinikusoknak túl korai volt.

Sajnos a téma nem volt elintézhető a számomra kívánatos 100 perces értekezleti időn belül, mert 16 óra után hangzott el a zárszó.

Folytatása következik, melyre minden érdeklődőt várok.

Kovácsné Kelemen Judit

A Kari Oktatási Bizottság 2001. szeptember

Az ülésen jelen vannak: *dr. Botz Lajos, Kálmán Sándorné, dr. Kocsis Béla, Légner András, dr. Ludány Andrea, dr. Nagy Lajos, dr. Szeberényi József, dr. Tima Lajos, dr. Weber György.*

Szavazati joggal rendelkezik 7 fő.

A bizottság szavazatképes.

Napirendi pontok:

1. Átvételi és visszavételi kérelmek
2. „Hallgatói juttatások szabályzat” módosítása
3. Gyakorlatos leckeönyv revíziójának megbeszélése
4. Bejelentések, javaslatok

1. *Dr. Tima Lajos* elővezetésében a bizottság meghallgatja az át-

vételi és visszavételi kérelmet benyújtók névsorát, azokat egyenként tárgyalja. A bizottság a kérelmeket egyhangúlag elfogadja.

2. A bizottság a hallgatók részére nyújtandó támogatásokról és az általuk fizetendő díjakról és térítésekről szóló szabályzat módosítását tárgyalja. A 26. § elhangzott módosítási javaslatok közül egyhangú elfogadásra kerülnek az alábbiak: „A szociális támogatásokkal kapcsolatos döntéseket – a döntés kihirdetését követő 8 napon belül – a Kari Diákjóléti Bizottságnál lehet megfellebbezni; A Kari Diákjóléti Bizottság elnöke az Oktatási Bizottság elnöke, tagjai: a Hallgatói Önkormányzat által a három szakról delegált egy-egy fő hallgató és a Tanulmányi Osztály vezetője.”

3. A továbbiakban a Gyakorlati képzés leckeönyv végleges bevezetésével kapcsolatban a Tvsz. 8. § 12. pontjának kiegészíté-

A Sportbizottság október 27-én a Mozgástani Intézetben tartott ülésén négy napirendi pontot tárgyalt. A napirendi pontok megvitatása előtt örömmel vette tudomásul, hogy a dékán felkérésére *dr. Molnár Dénes* és *dr. Szeberényi József* professzorok bekapcsolódtak a Sportbizottság munkájába.

1. *A sporttudomány helyzete az orvoshazán; tudományos kutatómunka a Mozgástani Intézetben.*

A sporttudomány fogalmának tisztázása után a Sportbizottság megállapította, hogy „kimondott” sporttudományos kutatások csak a Mozgástani Intézetben folynak. A sporttudomány „multidiszciplináris” jellegéből adódóan azonban több elméleti intézetben és klinikán is végeznek a sporttal is kapcsolatos kutatásokat. Emellett az orvoskar számos professzora és oktatója tartott előadásokat a PAB keretében szervezett sporttudományos üléseken. Felvetődött az a kérdés, hogy elvárható-e a testnevelő tanároktól a tudományos kutatómunka. Ez a kérdés önmagában is sértő, hiszen más diplomások (orvosok, vegyészek, biológusok stb.) esetében „természetes elvárás” a tudományos kutatómunka. Miért csak a testnevelő tanár lenne alkalmatlan a tudományos munkára? Milyen más diplomások, úgy a testnevelő tanárok esetében is lényeges különbség van az egyes munkahelyek között. Nyilvánvalóan más kötelezettségei vannak az egyetemi intézetben dolgozó testnevelő tanárnak például egy általános iskolában tanító testnevelő tanárhoz képest. A Mozgástani Intézetben mindegyik testnevelő tanár végez tudományos kutatómunkát, sőt hárman pályázatot nyert kutatási témák témavezetői. A Sportbi-

zottság megvitatta a sporttudományos kutatásokkal kapcsolatos szakmai, szervezeti és erkölcsi kérdéseket is.

2. *A „Sportorvosztan” kreditpontos kurzus tapasztalatai.*

A kérdéskör megvitatásához jó alapot szolgáltatott a kormány 154/2001. (IX. 5.) rendelete a sportorvosztan szabályairól és a sportegészségügyi hálózatról. A bizottság tagjai megismerték *dr. Ángyán Lajos*: A sportorvosztan szakmai és társadalmi presztízse című, a Sportorvosztan Szemlében megjelent dolgozatát is. Jelentős szakadék van a sportorvosztan jogszabályban is előírt szakmai kötelezettségei és mindennapos gyakorlata között. Az orvoskarnak is kötelessége, hogy lehetőségeihez mérten segítse a sportorvosztan szakmai színvonalának a növelését. Ezt a célt szolgálja a meghirdetett Sportorvosztan kreditpontos kurzus is. Figyelmet érdemel az a tény, hogy az angol nyelvű képzésben részesülő hallgatók nagyobb számban vettek részt a kurzuson, mint a magyarok.

3. *Az orvoskar sportkapcsolatai: saját egyetemünkön belül, más egyetemekkel és a Magyar Egyetemi és Főiskolai Sportszövetséggel.*

A Sportbizottság szomorúan állapította meg, hogy az egyetemi integráció, s főként a pénzbeli támogatások megvonása következtében gyakorlatilag megszűntek a korábban élénk egyetemeken közötti sportkapcsolatok. Az idén még sikerült megrendeznünk a „Medikus Kupát”, de sokatmondó, hogy

egyedül a saját egyetemünk rektora nem támogatott bennünket. A még meglévő, szórványos sportkapcsolatok nagy erőfeszítésekkel tarthatók fenn. A Mozgástani Intézet jó kapcsolatban van a Magyar Egyetemi és Főiskolai Sportszövetség vezetőivel. A hivatalos kapcsolatok azonban egyetemi szintűek, vagyis az országos versenyeken az egyetem, s nem az egyes karok csapatai vehetnek részt. Saját egyetemünkön belül a többi karral szerény kapcsolataink vannak, pedig hasznos és kívánatos lenne a sportkapcsolatok fejlesztése. Ennek érdekében úgy döntött a bizottság, hogy a következő ülésre tisztelettel meghívja *dr. Vass Miklós* rektorhelyettes urat.

Hosszas vita alakult ki a Medikus Sportkör működtetéséről. A vita nagyrészt arról folyt, hogy a Mozgástani Intézet feladata-e a Medikus Sportkör működtetése. Jóllehet a bizottság több tagja is minden felelősséget a Mozgástani Intézetre igyekezett hárítani, de az intézet igazgatója több szempontból sem tartja elfogadhatónak ezt az „elvárást”. Leszögezte, hogy az intézet természetesen minden szakmai segítséget megad a Medikus Sportkörrel kötött szerződés alapján. Nem vállalhatja azonban a menedzseri feladatokat. A hallgatók minden más öntevékeny szerveződését (kulturális, tudományos stb.) maguk a hallgatók szervezik és vezetik, s nincs semmiféle speciális ok arra, hogy éppen a sport területén becsüljük le a hallgatók menedzseri képességeit. A Mozgástani Intézet alapvető feladatai közé a hallgatók meg-

Tájékoztató a Sportbizottság

10-i ülése

sét, illetve annak módosítását tárgyalja a bizottság. A módosításokat a bizottság egyhangú igen szavazattal elfogadta és a javaslatot jóváhagyásra a Kari Tanács elé terjeszti.

4. A következőkben *dr. Nagy Lajos* a bizottság elé tárja *dr. Benke József* kérését, melyben „Az arab orvoslás története” címmel megjelentetni kívánt jegyzetének a hivatalos egyetemi tankönyvek közé való bevitelét kéri. A bizottság – miután nem rendelkezik önálló anyagi kerettel – megállapítja, hogy nem kompetens a döntést illetően.

Dr. Nagy Lajos
az Oktatási Bizottság elnöke

üléséről

felelő színvonalú testnevelése tartozik. A bizottság abbahagyta, de nem zárta le a vitát.

4. Bejelentések és javaslatok.

A bizottság tagjai rendezvényekről tájékoztatták egymást. Végül a bizottság elnöke javaslatokat kért a jövő évi üléstervhez.

Dr. Ángyán Lajos egyetemi tanár
a Sportbizottság elnöke

A Továbbképző Központ tájékoztatója

Október (fogorvosok esetén szeptember) elsején indult a frissen végzett orvosok szakorvosképzése. Az idén felavatott 142 általános orvos és 21 fogorvos közül 107 általános orvos, illetve 14 fogorvos lépett be a szakorvosképzési rendszerbe karunk Továbbképző Központjában. Az általános orvosok szakmák szerinti megoszlása a következő:

Aneszteziológia és intenzív terápia	10
Belgyógyászat	19
Bőrgyógyászat	3
Csecsemő- és gyermekgyógyászat	13
Fül-orr-gégegyógyászat	4
Háziorvostan	12
Geriátria	2
Infektológia	1
Megelőző orvostan és népegészségtan	6
Neurológia	5
Ortopédia	1
Orvosi laboratóriumi diagnosztika	1
Patológia	5
Pszichiátria	2
Pulmonológia	2
Radiológia	2
Reumatológia	2
Sebészet	5
Szemészet	3
Szülészeti-nőgyógyászat	3
Traumatológia	4
Urológia	2

Dr. Biró Gábor

AMIT TUDNUNK KELL...

Feladatellátási keretszerződés

6. §

(1) Az egészségügyi közszolgáltatásokról gondoskodó szerv a tulajdonában álló egészségügyi szolgáltatóval feladatellátási keretszerződést köt.

(2) A feladatellátási keretszerződés tételesen tartalmazza a közszolgáltató által ellátandó feladatokat, a területi ellátási kötelezettség pontos megjelölését, valamint a feladatellátás színvonalának mérésére alkalmas mutatókat.

(3) A feladatellátási keretszerződés rögzíti az egészségügyi közszolgáltatásokról gondoskodó szerv kötelezettségeit a fenntartás, illetve a rendes és rendkívüli felújítások vonatkozásában, továbbá rendelkezik a gép- és műszerállományra, valamint az egyéb állóeszközökre nézve a fenntartás, felújítás és pótlás kötelezettségéről.

Klinikai központ

12. §

(1) Az egyetem döntése alapján az egyazon egyetemhez tartozó klinikák egyetemi klinikai központot (a továbbiakban: klinikai központ) alkothatnak. Klinikai központ csak közhasznú társasági formában működhet.

(2) Klinikai központ működtetése esetén abban az egyetemnek legalább többségi tulajdonnal kell rendelkeznie. Az egyetemen kívül tulajdoni hányadot – az egyetem döntésétől függően – csak a klinikai központ betegellátó tevékenységében érdekelt helyi önkormányzat, minisztérium, valamint az egyetemi klinika betegellátó tevékenységében résztvevő munkavállaló szerezhethet.

(3) Az egyetem a klinikai központtal a 6. § szerinti feladatellátási keretszerződést köt. Ebben a 6. §-ban előírt megállapodási elemeket az egyes egyetemi klinikákra lebontva is meg kell határozni, továbbá – a 6. §-ban foglaltakon túlmenően – meg kell állapodni a klinikai központ, illetve az azt alkotó egyetemi klinikák oktatási tevékenységével kapcsolatos kérdésekről is.

Új HPLC rendszer a klinikai laboratóriumban. A Magyar Diabetes Társaság és a Novo Nordisk által meghirdetett műszer-pályázat bíráló bizottsága a pályázatok közül a pécsi gyermekklinika beadványát ítélte a legjobbnak. Ennek eredményeként a klinika laboratóriumba új HPLC rendszer kerül.

Átalakítások a Gyermek klinikán

A Gyermekklinika 1924 óta működik a volt Julianum Egyesület tanoncnevelő internátusának épületében, mely mind építészeti struktúrájában, mind pedig épületgépészetileg elavult. A felújítások nem voltak tovább halaszthatók.

A rekonstrukciós munkák első, kisebb lépcsője, a Csecsemő- és Gyermekeken-ténzív Osztály felújítása befejeződött és az osztály már szeptember 20-a óta megújult állapotban, új műszerekkel felszerelve várja az ellátásra szorultakat. A felújítási munkák, építészeti, épületgépészeti és orvostechnológiai modernizációt jelentettek, mintegy 9 millió forint értékben. Ehhez társult egy 16 milliós műszer-csomag (respirátor, monitorok, vérmelegítő és infúziós pumpák). A beruházás, mely egészségügyi és oktatási minisztériumi forrásokból valósult meg, megteremtette a Regionális Csecsemő- és Gyermekeken-ténzív Osztály számára előírt, a kor színvonalának megfelelő feltételeket. Az átalakítás ideje alatt az osztály a szomszédos Perinatalis Intenzív Centrum két kórtermében működött. A nővérek és orvosok áldozatos munkájának köszönhetően sem a költözködés, sem az építési munkálatok ideje alatt a betegellátás egyetlen napra sem szünetelt és a szokott betegellátási színvonalat sikerült biztosítani.

A beruházás gyors és szakszerű lebonyolításáért ezúton szeretnénk köszönetet mondani a PTE Gazdasági Igazgatóság Egészségügyi Üzemeltetési Osztály dolgozóinak.

Október utolsó napjaiban kezdődött az ambulancia felújítása és az új gyermek sürgősségi osztály kialakítása. Az átalakítás mintegy 900 m² területet érint, ahol az építkezés ideje alatt gyógyító munka nem folytatható, ezért osztály-összevonások és az

ambulancia új helyre költöztetése vált szükségessé. Ezen utóbbi beruházás 140 millió forint nagyságrendű, melyet az Egészségügyi Minisztérium „Sürgősségi Betegellátási Osztályok Létrehozására”

című pályázata, valamint az egyetem hozzájárulása tett lehetővé. Átadás 2002. február végén várható.

Dr. Molnár Dénes
egyetemi tanár

Az Orvostudományi és Egészségtudományi Centrum Könyvtárának tájékoztatója

Új szolgáltatások az interneten: Az alábbi információk az egyetem polgárai és a könyvtár használói számára nem ismeretlenek, de ezúton is szeretnénk felhívni a figyelmet néhány elektronikusan elérhető újdonságra.

Az Oktatási Minisztérium jóvoltából új adatbázisokat érhet el minden egyetemi hálózatot használó oktató és hallgató.

A **Web of Science**, a Science Citation Index elektronikus változata, a következő címen érhető el: <http://www.om.hu/eisz>. Itt történik a regisztráció, és a jelszó kérése (egyéni regisztráció szükséges!). A bejelentkezésekről, és a használatról statisztika készül, és a kihasználtság mértékétől függ a jövő évi előfizetés. **Ezért fontos, hogy mindenki ismerje ezt a lehetőséget, és éljen is vele.** Minderről a PTE Könyvtárának főigazgatója írásos tájékoztatót küldött minden egység vezetőjének.

Science Direct az Elsevier kiadó adatbázisszolgáltatása. 1350 folyóirat, 10 000 teljes szövegű cikk hozzáférhető 4 évre visszamenőleg, ami kiegészül 100, más kiadó által kiadott folyóirattal.

Az elérés a Web of Science-ével azonos úton történik.

Érdemes ellátogatni a következő web-lapra is:

BioMedNet reviews <http://reviews.bmn.com>

Tartalmazza a Current Opinion Trends folyóiratokat, hozzáférést biztosít 14 000 review-hoz. Az egyetem által előfizetett folyóiratok egy részéhez a kiadók ingyenes online hozzáférést biztosítanak. Ezek listája a Minerva Ügynökség honlapján található a következő helyen: www.minerva.at

MEOS menüpont kiválasztása után a Subscriptions-re kattintva megtekinthetjük azokat a folyóiratokat, amelyekhez elektronikus hozzáférést nyújt a kiadó. Ugyanakkor ezúton szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy ez a szolgáltatás nem fizetett szolgáltatás, a kiadók üzletpolitikájának függvénye, hogy mely folyóiratokat mennyi ideig szolgáltatnak ilyen formában. A konkrét cikk kiválasztása után a full-text, illetve PDF forma letölthető. Néhány esetben IP szám alapján password nélkül, máskor password-höz kötött ez a funkció.

A könyvtár egyéb helyben használható szolgáltatásai:

Current Contents with Abstract 3 szekciója (hetente aktualizált mágneslemezen) (Life Sciences, Clinical Medicine, Physical Chemical Earth Sciences) a folyóiratolvasóban használható. Anatómiai, szövettani, radiológiai és egyéb CD-inket első-sorban hallgatóinknak ajánljuk. Róluk a könyvtár elektronikus katalógusából tájékozódhat mindenki. <http://navaho.pote.hu>

(Információért forduljon az OEC Könyvtárhoz tel: 1128, 1549 vagy a következő e-mail címen: somoskovi.istvanne@aok.pte.hu)

Somoskői Istvánné
PTE OEC Könyvtára

Beköszöntő

Tisztelt Családorvos Kollégák!

Tájékoztatom Önöket, hogy Pécsen 2001. áprilisában létrejött a **Családorvos Kutatók Országos Szervezete (CSAKOSZ)**, melynek hivatalos bejegyzése megtörtént.

Tisztelettel hívjuk azon családorvosokat, rezidenseket és orvostanhallgatókat az új szervezetbe, akik érdeklődnek a családorvosi gyakorlattal kapcsolatos **kutató munka** iránt. Meggyőződésünk, hogy az igényesen megszervezett, lebonyolított, kiértékelt és bemutatott kutatási tevékenység hozzájárul a betegellátás színvonalának, valamint a családorvosi munka presztízsének emeléséhez. A tagok egyrészt módszertani kérdésekben fejleszthetik ismereteiket, másrészt csatlakozhatnak konkrét kutatási programokhoz és pályázatokhoz.

A szervezet célja és tevékenysége

1. Az eu. alapellátás területén végzett kutatási tevékenység **szakmai, módszertani színvonalának** továbbfejlesztése, különös tekintettel az alábbiakra: Good Clinical Practice (GCP) követelményei, vizsgálati programok tervezése, a vizsgálatok kivitelezése, statisztikai kiértékelése, előadása és publikálása. Szakmai együttműködések, multicentrikus vizsgálatok stb.
2. **Családorvosi kutatási programok szervezése**, különös tekintettel a népegészségügyi feladatokra, epidemiológiai vizsgálatok, kockázati tényezők elemzése, prevenció, idült betegségek ellátása és gondozása, közösségi medicina, terápiás összehasonlító vizsgálatok, gyógyszer mellékhatások és interakciók, költség-haszon elemzések, életminőség vizsgálatok, az orvos-beteg kapcsolat kérdései, praxis-vezetés körülményeinek elemzése, munkaerőhelyzet, minőségbiztosítás, oktatás-kutatás.
3. Hazai és nemzetközi **szakmai kapcsolataink továbbfejlesztése** és újak kialakítása (közös kutatási programok, tapasztalatcsere).
4. A **kutatási eredmények** szakmai összefüggéseikben történő **bemutatása, megvitatása**, közreműködés azok publikálásában.
5. Az érdeklődési területen belül **képzés és továbbképzés** szervezése.

A szervezet székhelye

7624 Pécs, Ifjúság útja 13. Tel.: (72) 536-383, Fax: (72) 536-384, E-mail: nagy1@clinics.pote.hu. (Pécsi Tudományegyetem, ÁOK, Családorvostani Intézet)

Ideiglenes vezetőség: Elnök: *dr. Nagy Lajos*

Titkárok: *dr. Rinfel József és dr. Szabó János*

Tagok: *dr. Arnold Csaba, dr. Balogh Sándor, dr. Dobay Csilla, dr. Hajnal Ferenc, dr. Ilyés István, dr. Kozma Anna, dr. Péntes János, dr. Riesz Tamás, dr. Simay Attila, dr. Udvarhelyi Ágnes, dr. Végh Mária*

Munkamódszer

A CSAKOSZ Szervezeti és Működési Szabályzat (SZMSZ) alapján tevékenykedik, mely a vezetőség és a tagok jóváhagyásával jött létre. **Vezetőség:** 3 évenként választott, **tagsági viszony:** teljes jogú, pártoló tag, tiszteletbeli tag.

Évente 2 szakmai kongresszus, egyik összefüggésben a MÁOTE Vándorgyűlése keretében.

Partner és független – de nem kizárólagos jogkörű – támogató a GlaxoSmithKline (GSK)

A CSAKOSZ I. KONFERENCIÁJA

Időpont: 2002. március 8-9., **Helyszín:** Pécs

Előzetes program

1. Az SZMSZ megvitatása, vezetőségválasztás
2. Főtema: „**A népegészségügy kiemelt feladatai az új évezred küszöbén**”

Témák: Kardiovaszkuláris kockázati tényezők, prevenció; Daganatos betegségek megelőzése, szűrési programok; Környezeti ártalmak népegészségügyi vonatkozásai; Légúti megbetegedések; Do-hányzás elleni küzdelem; A szeszital és drog fogyasztás visszaszorítása; Egészségnevelés, beteg-oktatás; Racionális gyógyszeres kezelés; Morális dilemmák és elvárások az alapellátásban.

3. A családorvosi kutatás módszertana: Interaktív műhelymunka

A klinikai vizsgálatok módszertani alapjai a családorvoslásban; A vizsgálatok értékelése, előadása és publikálása; A hipertónia-kezelés és gondozás módszertani kérdései.

Tisztelt Kollégánk! Közös munkára, együttgondolkodásra hívjuk. Reméljük felkeltettük érdeklődését az új szervezet iránt. Kérjük jelentkezzen a mellékelt Belépési Nyilatkozat felhasználásával (www.aok.pte.hu/csaladorvostan/csakosz) vagy www.webdoki.hu/csakosz Pécs, 2001. szeptember 1.

JELENTKEZÉSI LAP A TÚLOLDALON!

Dr. Nagy Lajos

intézetvezető egyetemi tanár

PTE ÁOK, Családorvostani Intézet
és Betegfelvételi Osztály

**Családorvos Kutatók Országos Szervezete
(CSAKOSZ)**

Belépési nyilatkozat-Nyilvántartási adatlap

SZEMÉLYI ADATOK

Név:

Szakorvosi képesítés:

Beosztás:

Ir.szám: Város/falu: Telefon:

Utca, házszám: Fax:

E-mail: @

Tudományos fokozat:

Tudományos érdeklődés:

MUNKAHELY

Neve:

Ir. szám: Város: Telefon:

Utca, házszám: Fax:

Postámat kérem: lakásomra ☐

munkahelyemre ☐

aláírás

A belépés dátuma: 200

Az adatlapot kérjük az alábbi címre visszaküldeni szíveskedjék:

Prof. dr. Nagy Lajos, Pécsi Tudományegyetem ÁOK, Családorvostani Intézet
7624 Pécs, Ifjúság útja 13. Telefon: (72) 536-383, Fax: (72) 536-384
E-mail: nagy@clinics.pote.hu

Látogatás a Ljubljana-i Egyetemen

Az egyetemeink közötti megállapodás alapján meglátogattam a Ljubljana-i Egyetemet azzal a céllal, hogy együttműködési lehetőségeket keressék a Mozgástani Intézet számára. Vendéglátóim kitűnő programot állítottak össze. Szállodai elhelyezésem, s általában a látogatás megszervezése nemcsak az elmélyült szakmai eszmecserekre adott lehetőséget, hanem arra is, hogy megtekinthessem Szlovénia csodálatosan szép természeti tájait. A program tartalmi részét illetően egymás után értek a kellemes meglepetések.

A Ljubljana-i Egyetem Európa nagy egyetemei közé tartozik. Összesen 50 000 hallgatója, 1800 oktatója, 20 egyetemi, 4 főiskolai kara és 3 akadémiaja (zeneművészeti, színház- és filmművészeti, valamint képzőművészeti) van. Az egyetemről szervezett független kutatóintézetek is segítik a szakemberképzést és a tudományos kutatómunkát. Természetesen a Ljubljana-i Egyetem is integrált egyetem. Érdekes azonban szó szerint idéznem az egyetem rektorának, dr. Jose Mencinger professzornak néhány gondolatát az egyetemi integrációról:

„...Academic freedom and autonomy cannot be seriously threatened by external interference if the university is internally strong. If scholars, teachers, and students feel free to pursue their scholarly activities, the university can easily resist external pressure.

While institutional strength implies integration, it does not imply bureaucratic centralisation. Indeed, integration means that the university is creating opportunities for its various schools, fostering a credit system, promoting the active role of students, providing for international links, and assisting its members when they face problems, while at the same time maintaining the motivation of the members for their own market activities.”

Ez a rektori bölcsesség alapozza meg azt az egyáltalán nem problémamentes, de alkotó egyetemi légkört, ami valóban egyetemmé teszi az „integrált egyetemet”.

Elsőként az 50 éve alapított Rehabilitációs Intézet vendége voltam. Az intézet 200 ágyon, a járóbeteg formában végzett rehabilitációs programmal együtt évente mintegy 10 000 beteggel foglalkozik. Ebben az intézetben mozgásszervi rehabilitációt végeznek a célfeladatokra szervezett munkacsoportok. A 15 munkacsoport

*Az Orvoskar központi épülete
(Az Orvoskarnak 1368 hallgatója volt
az 1999/2000. tanévben.)*

mindegyikét szakorvos vezeti, s az orvosok mellett gyógytornászok, pszichológusok, ápolónők és más szakemberek alkotják a munkacsoportot.

Az intézet munkatársainak tartott előadásom és konzultáció után végiglátogattam az egész intézetet. Imponáló volt, hogy itt minden a beteg körül forog. Ragyogó tisztaság van az egész intézetben. Az építészeti megoldások és a belső berendezések a kórtermektől a kezelőkhöz a betegek legjobb kiszolgálására hivatottak. Szívet melengető az egész személyzet együttérző és segítőkész viselkedése. Jól mutatja a betegekkel való kapcsolatot az is, hogy miközben a csoportvezető orvos ismertette az adott teremben folyó kezeléseket, az egyik autóbalesetes beteg „magától értetődően” kapcsolódott be a beszélgetésünkbe.

Kutatásaik négy fő területen folynak:

1. Rehabilitációs technológia, különös tekintettel az orvosi elektronikára.
2. Az idegrendszeri károsodásokkal (agyvérzés, sclerosis multiplex stb.) kapcsolatos neurobiológiai kutatások.
3. Funkcionális diagnosztika (EMG, EEG stb.).
4. A mozgássérültek életminősége (pl. a beszédzavarok javítása).

Az intézet sokrétű oktatást végez. Az orvostanhallgatóknak az ötödik évfolyamon oktatják a „Mozgástan és rehabilitáció” című tárgyat. Magam is meggyőződhettem a hallgatók érdeklődéséről akkor, amikor Marinček professzor felkérésére előadást tartottam nekik a mozgástan alapelveiről. Tulajdonképpen szégyen, hogy

nemcsak a sokaknak példakép Amerikai Egyesült Államok jár előttünk, de a szomszédos kis Szlovéniában is fontosnak tartják a mozgástan és a rehabilitáció oktatását az orvostanhallgatóknak, mi pedig még mindig csak azon rágódunk, hogy egyáltalán lehet-e ilyen tantárgyat bevezetni a magyar orvosképzésbe.

A Josef Stefan intézetben a „Department of Automation, Biocybernetics and Robotics” osztály meglátogatásakor tapasztalhattam, hogy mit jelent az ipar, az alkalmazott kutatás és az alapkutatás szoros kapcsolata egy intézetben belül. Az intézet maga is gyárt kisebb célműszereket (pl. izomingerlőket paresises betegek számára). Ottlétemkor sícipőket teszteltek a cipőgyár megrendelésére. Egyidejűleg tanulmányozták a síelés közben fellépő vibráció térdei és gerincet károsító hatásait. Különböző célrobotokat terveznek. Alapkutatásként a mozgások optimalizálásával

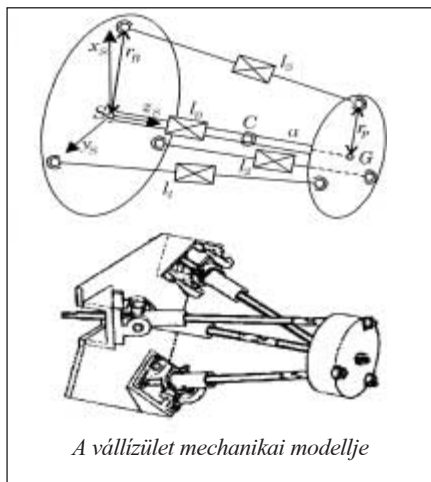
*Paresises beteg kezelése
a Rehabilitációs Intézetben*

és a környezeti tényezők (hőmérséklet, oxigénténzió, gravitáció) élettani hatásával foglalkoznak.

Igen kellemes és hasznos volt a Testnevelési Karon tett látogatásom. Megnyerő volt a dékán szerény, tárgyyszerű ismertetője és együttműködési készsége. Pedig van mivel dicsekednie. A közelmúltban fejezték be például az uszodájuk építését. Ez az uszoda elsősorban az oktatás és a tudományos kutatómunka céljára épült, tehát felülről, oldalról és alulról is tanulmányozható az úszók mozgása. Szerény, de alkalmas eszközeik vannak az úszás kinematikai és kinetikai elemzésére. Nagyon tettség, hogy a sokrétű oktatás megfelelő természettudományos alapokra épül. Változó színvonalú műszerezettséggel ugyan, de

jelentős tudományos kutatásokat végeznek a sportélettani, biomechanikai és kineziológiai laboratóriumokban. Meglepő volt számomra, hogy milyen magas színvonalon oktatják az informatikai és statisztikai ismereteket. Vizsgálataikkal nagyban segítik az élsportolók felkészülését.

Végül a *Kardiológiai Rehabilitációs Osztályt* látogattam meg. A mi intézetünk-

A vállízület mechanikai modellje

höz hasonlóan ők is járóbeteg rehabilitációt végeznek. Szerény, de azért a miénknél jóval gazdagabb műszerezettséggel jelentős betegforgalmat bonyolítanak le. Olyannyira a beteg érdekli őket, hogy komolyabb tudományos kutatásokat nem végeznek. Miután igen nagy, ha nem a legnagyobb gondot betegek lelki problémái jelentik, úgynevezett koronária klubokban is foglalkoznak velük.

Természetesen mindenütt szóba került a pénz, a támogatások forrása és aránya. Nekik is vannak gondjaik, de senki sem panaszkodott úgy, ahogy ez nálunk általában szokás.

Búcsúzóul az orvoskar oktatási dékán-helyettese látott vendégül ebédre. Az orvosképzés elvi és gyakorlati kérdései sok vonatkozásban azonosak. Ők már egy éve kreditrendszerben oktatnak. A külügyi titkár szerint azonban a kreditrendszert jobban erőltetik az Európai Unió tagjelölt országokban, mint a már tag országokban.

Befejezésül azt mondhatom, hogy hasznos volt ez a látogatás, sokat tanultam a vendéglátóimtól. A jövő év tavaszán viszonzozzák a látogatásomat, s akkor minden bizonnyal több konkrét együttműködésben is megállapodhatunk. Megerősödött az a korábbi véleményem, hogy bár „vigyázó szemünket” a távoli országokra vetjük, azért hasznos és kíváncsú megismerni a szomszédainkat is.

Dr. Ángyán Lajos
egyetemi tanár

Mintakórház Magyarországon

Tudományos konferencia a Semmelweis

Az Európai Unió normáknak megfelelő egészségügyi ellátás megteremtéséért igen sok kérdésre kell még a megfelelő választ megtalálni. A Semmelweis Egyetem ennek érdekében a TEMPUS Phare program lehetőségeit kihasználva létrehozta a „Mintakórház Magyarországon” című projektet, ami az Európai Bizottság támogatásával 1999 novemberében indult. Egy olyan holland, svéd, angol és magyar kórházi tapasztalatokat összegző konferenciasorozatról van szó, ami a hazai egészségügy problémakörét, megválaszolásra váró kérdéseit gyűjtötte össze, majd – hazai és külföldi előadók segítségével – igyekezett ezekre megfelelő választ adni. A támogatásnak köszönhetően a rendezvényeken a részvétel ingyenes volt!

A konferenciasorozatnak egyik eleme volt a szeptember 14-én „Kórházi folyamatok a gyógyítás és a költséghatékonyság szolgálatában” címmel megtartott előadássorozat a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Menedzserképző Központjában.

Az előadók (hazai pénzügyi szakember, uniós tapasztalatokkal rendelkező angol és belga kórházi vezető) tudása, felkészültsége garancia volt, hogy magas színvonalú és tartalmas előadásoknak nézünk elébe.

A hallgatóság várakozásaira hideg zuhanyként zúdult *Forgách Péter*, a Magyar Államkincstár Kincstári Biztosi Iroda vezetőjének közel egyórás előadása a kórházak működésének tapasztalatairól. Megtudhattuk belőle a kincstári iroda működésének lényegét, azt a tényt, hogy az Európai Unió gyakorlatától egyelőre még messze vagyunk (ez senkit nem lepett meg), valamint azt, hogy a magyar egészségügyben nincs alulfinanszírozás. Ezt a mindenkiből egyhangú felhőrdülést kiváltó véleményt saját tapasztalataival magyarázta. Mint elmondta, mindegyik egészségügyi intézményben, ahol kincstári biztosi minőségben járt, azonos tünetek voltak felfedezhetők. Nevezetesen a stratégiai és a válságmenedzselés szinte teljes hiánya a vezetés részéről, ami megfelelő anyagi források mellett is válsághoz vezet. Meggyőződésében az előadás utáni hozzászólások sem tudták megingatni.

A hallgatóság ezek után reménykedve várta *Nizam Mohammed*, a Kingston University egészségügyi és szociális tanácske munkatársának előadását a gyógyító folyamatok szervezéséről és finanszírozásáról a londoni St. George's Hospital gyakorlatában. Reménykedve abban, hogy mást hall, mint eddig. Az előadó szolt a változtatások tervezéséről, végrehajtásáról és ellenőrzéséről. Különös volt hallani, hogy arrafelé törekednek arra: a vezetők lehetőleg „belső” szakemberek legyenek – mármint olyanok, akiknek bevezetesként nem kell egy kórház működését külön megmagyarázni.

Jaques Scheres, a Maastricht-i egyetemi kórház „euroregionális koordinátora” előadásának „Egység a gyógyítás és a gazdaságosság között” címet adta. Itt kezdtek el a témák sűrűsödni: a jó gazdálkodás (és nemcsak az egészségügyben) lényege, hogy lehetőleg minden számszerűsíthető adat pontosan tervezett legyen. Ennek érdekében az egyetemi kórház összes osztályvezető főorvosa novemberig írásban köteles beadni az osztály következő évi tevékenységi tervét. Ebből egy, az egész kórházra érvényes távlati kép alakul ki. A tervezési munkában az egészségügyi szakdolgozók is részt vesznek, az ő munkájukat többek között külön internetes honlapok (QualiWeb, QualiFlow) segítik. Mint minden egészségügyi intézménynek, a Maastricht-i egyetemi kórháznak is a legfontosabb kérdései közé tartozik, hogy hogyan szerezhetnek több pénzt? Szó volt (vázlatosan) új gyógyítási irányzatokról, az egészségügyi alapok fejlesztéséről, újraelosztásról, valamint a bizonyítékokon alapuló orvoslás (EBM) adta lehetőségek kihasználásáról.

A magyar füleknek különösen cseng, de azon a vidéken (három ország 20 kilométeren belül) már természetes, hogy az „Eurorégió” nem csupán szlogen. Úgynevezett „határokon átnyúló szolgáltatás” létezik az egészségügyben is, tehát Hollandia, Belgium és Németország Meuse-Rajna régiójában az egészségügyi központok összedolgoznak a minél magasabb szintű betegellátás, a várólisták csökkentése végett. Az ezen a vidéken lakók speciális, mindhárom országra érvényes betegbiztosítással rendelkeznek. Az uniós sza-

Egyetemen

bad migráció természetesen nemcsak a betegek, hanem az egészségügyben dolgozóakra is vonatkozik.

Ezek után újra Nizam Mohammed előadása következett. Előadása első részében a diagnosztikai és terápiás protokollok gyakorlatáról szólt. Elmondta, hogy a kórház betegellátási stratégiája a bizonyítékok gyakorlatán alapul. Az összes eljárás auditált. Mindenfajta eljárás a kórház úgynevezett Szürke Könyvében szerepel, ami a kórház összes szakembere számára hozzáférhető. Helyhiány miatt itt nem ismertetethetően magyarázta a protokollok kiválasztásának kritériumait, az audit folyamatát, valamint az ellenőrzést.

Az előadás következő részében az egyre lelkesebben magyarázó szakember az egészségügyi személyzet döntéshozatali szerepéről beszélt. Az ápolás gyakorlatáról, vezetéséről van szó, amit a főnővér (Nurse Manager) irányít. A szakdolgozók szerepe a betegellátási gyakorlati folyamatok fejlesztésében van, amit különböző szempontok (politikai, gazdasági, ökológiai, technikai, szociális stb.) határoznak meg.

Összefoglalásként mit lehetne ide írni? Amit a külföldi szakemberektől hallottunk, az valóban nagyon jó és eredményes – ott. Pénzhiányt azonban csak pénzzel lehet leküzdeni. Úgyhogy a hallgatóság kicsit úgy érezte magát, mint a szegény ember gyereke karácsony előtt, amikor orrát a játékbolt kirakatüvegére nyomva bámulja a számára elérhetetlen világot. Pénzt adni még a kincstár sem tud, ezt éppen a kincstári iroda vezetője fejtette ki a konferencia kezdetén. Ugyancsak ő jelentette ki, hogy az egészségügyben van pénz, csak rosszul használják fel. Mivel Forgách dr. valószínűleg nem a saját személyes véleményét fogalmazta meg, hanem a pénzügyi és egészségügyi országos vezetés eddig is követett álláspontját nyilvánította ki, ezért már a fentebb említett kirakatnézéstől is elment a hallgatóság kedve. Ezek után minden hangzatos bejelentés ellenére csak találgathatunk, mikor is lesz magyar Euróregió?

Molnár Béla
Egyetemi Gyógyszertár

16. Soproni Ultrahang Napok

Ez év október 12-14-én zajlott le a hajdanában Ultrahang Napok-ként kezdődött évenként ismétlődő szakmai rendezvény, mely lassan az ország legközkedveltebb radiológustalálkozójává vált. Mára a technikailag jól átgondolt témakör kibővült a legmodernebb vizsgáló eljárásokkal is.

Az első napon délelőtt hazai és külföldi ismert szakemberek tartottak átfogó ismertetést különböző aktuális, izgalmas témákban. Pl.: Hogyan bánjunk az új UH technikákkal? Új dimenziók a radiológiai ultrahang-diagnosztikában; Ízületi UH diagnosztika; Kéz és csukló UH vizsgálatok; Pajzsmirigy UH diagnosztika.

Délután onkológiai radiológiával kezdődött az ülés. Nagy sikerű előadást hallhattunk a fej és nyak régióban történő tumorterjedésről, ill. a posztoperatív és sugárkezelés utáni emlő mammográfiájáról. Komoly érdeklődés kísérte Nagy Endre dr. (Szeged) és munkatársainak uterus myoma katéteres embolizációjával foglalkozó előadását, mely szerint az uterus megmenthető és a tünetek megszüntethetők ezen elterjedt intervenciós radiológiai módszerrel.

A következő napon gyermekradiológiával kezdődött a program. Nagyon ránk fért egy kis tanulás a felnőtt vizsgálatok óriási száma mellett. Délután kardiológiai szekció indult neves gráci vendég szereplésével (Prof. Rienmüller), aki az európai kardioviszuláris radiológia kimagasló alakja, tanítója, szervezője és a magyar radiológusok igaz barátja. Kardiológiai CT és MR vizsgálatokról beszélt.

Késő délután szakmapolitikai program kezdődött meglehetősen időcsúszással, így nem jutott a témakörre súlyának megfelelő idő. Egy, orvosi rendezvényeken teljesen szokatlannak tűnő előadást hallottunk „Az emberi tőke értékelése az egészségügyben” címmel (dr. Lakatos, Sopron). Ha jól meggondolom, előadása anyagának konkrét, alkalmazott adatokkal minden egészségügyi pályázat részeként szerepelnie kellene.

A vasárnap a klinikumé volt: esetismertetések hosszú sorát élvezhették a hallgatók.

Esténként magas színvonalú kulturális rendezvények vendégei voltunk. Sopron városának páratlanságáról még mi, pécsiek is őszinte elismeréssel nyilatkozunk. Hasonlóképpen a rendezésről, mely már hagyományosan dr. Baranyai Tibor tanár urat illeti. A program összeállítása, a vendégek kiválasztása és főleg az esti program (pl. a Schubert-Chopin-Liszt zongoraest) kifinomult műveltségre valló összeállítása főhajtást érdemel.

Várjuk a jövő évi változatot!

Dr. Horváth László egyetemi tanár
Radiológiai Klinika

Baranyai Orvos, 2001. szeptember

Semmelweis-napi ünnepség

Kamaránk idén a Pécs-Baranyai Orvosklubban tartotta a Semmelweis-napi ünnepséget. A nyugdíjba vonult kollégák köszöntésén kívül, a „**Baranya Megyei Orvosi Kamaráért**” emléklapokt is átadták. Az idei évben a BOK elnöksége dr. Dominó Évának és dr. Kajtár Pálnak ítélte a díjat.

Dr. Dominó Éva: háziorvos, a Komlói Városi Orvosi Kamara elnöke. Kamarai tevékenysége sokrétű. Mióta átvette az elnökséget, azóta a Komlói Városi Orvosi Kamarának állandó székhelye lett, működése szervezetté és tartalmassá vált. Az etikai bizottság tagjaként hetedik éve rendkívül hasznos munkát végez, a gyakran előforduló háziorvos vonatkozású problémák megítélésében nagy tapasztalata és gyakorlati érzéke révén szinte nélkülözhetetlen tagja a testületnek.

DR. KAJTÁR PÁL: egyetemi tanár, 1994 óta tagja az etikai bizottságnak. Egyike a PTE Általános Orvostudományi Kar azon kevés professzorának, aki komolyan veszi vállalt feladatát a kamarában. A tárgyalásokon nemcsak aktív részvételével, célirányos kérdéseivel, de speciális onkológiai tudásával, írásos szakvéleményeivel is több alkalommal segítette a testület igazságos döntéshozatalát. Az orvosi kamara munkájában való részvétele példamutató és példaértékű.

Ezúton is köszönjük a kollégáknak a Baranya Megyei Orvosi Kamaráért végzett áldozatos, önzetlen munkájukat.

Nem múzeum, nem emlékszoba, csak

A haladás mozgatója a változás. A változás azonban nem feltétlenül jelent magasabb, igényesebb színvonalat, amint azt napjaink közéleté is nem egyszer példázza. A haladással, a robbanásszerű fejlődéssel sajnos nemegyszer még örök érvényű erkölcsi értékeink is módosulnak, devalválódnak. Szerencsére a kivételek közé sorolhatók tárgyi, muzeális értékeink, melyek az idők során nem változtak, legfeljebb megsemmisültek. Kultúránknak ezen művészeti, tudományos szempontból értékes tárgyi emlékei ugyanakkor alapját képezik a haladás későbbi, logikusan épülő szellemi hierarchiájának. Bár sok minden változott az elmúlt 50 év során, de örök, változatlan értékeink gyűjteményét napjainkban anyaguk szerint – növény, néprajz, történelem, egészségügy stb. – múzeumainkban (eredete a görög múzsa) őriztük és tekinthetjük meg.

A szakgyűjteményeknek, múzeumoknak tudománytörténeti jelentősége vitathat-

tatlan. Itt meggyőződhetünk elődeink problémamegoldó ötletgazdagságáról, amit nem ritkán csak napjaink fejlett technikája emelt magasabb szintre. Az ötlet, az eszköz működésének elve változatlan, a haladást csak egy másik változásnak (pl. elektronika) köszönhetjük. Ilyen szemüvegen át nézelődve a csúcstechnikán felnövő mai nemzedék szerény tisztelettel elmélkedhet az emberöltők előtti szerény feltételek közt készült „primitív” eszközökön, melyekkel alapvető felismerések születtek. E szakmai gyűjtemények így nem utolsó sorban gondolkoztatnak, oktatnak, már akik fogékonyak erre. E gondolatok, nem utolsó sorban patológus múltam ját-

szott szerepet abban, hogy a Magyar Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság (MLDT) tagságának együttműködésével 1972-ben megkezdtük a POTE Központi Klinikai Kémiai Laboratóriumában (ma Klinikai Kémiai Intézet) az orvosi laboratóriumi eszközök és főképp magyar nyelvű klinikai laboratóriumi könyvek gyűjtését.

Sosem gondoltam arra, hogy erről a gyűjteményről a Hírmondó hasábjain hírt adjak, megtettem ezt az MLDT 2000-ben megjelent Krónikájában. Kutas László tanár úrnak a Hírmondó 2001 áprilisi számában „Emlékezés egy emlékszobára” címmel megjelent beszámolója mégis arra indított, hogy hírt adjak az olvasónak szakmai gyűjteményünkről. Rektorhelyettesként közlőrl láthattam a főállásban nem muzeológus alapítók aktivitását az emlékszoba feltételeinek, majd anyagának megszervezésében. Valóban a semmiből, hangyaszorgalommal gyűjtöték össze a képanyag mellett a tárlókban elhelyezett régi készülékeket. Ki tudja, ha nincs e gyűjtemény és nincs rendszerváltás, lenne-e ma a POTE jogutódján, a PTE ÁOK-on Orvostörténeti Múzeum... Örvendetes, hogy e gyűjtemény az orvosi épületben maradt és nem került át a Király utcai, ízlésesen felújított Vasvári házban létesített Múzeumba. Megtekintve, azt inkább képtárnak, arcképcsarnoknak nevezném, hisz az okleveleken kívül alig található tárgyi emlék. Kár.

Nem értek egyet Kutas László véleményével, amit cikkének utolsó előtti bekezdésében ír: „Számos, valójában ide (emlékszobába) kívánczó régi műszer és egykor mindennapos használt eszköz... tanszékek kis 'házi múzeumaiknak' feltéve őrzött tárgya.” A múzeumok korok, irányzatok, szakmák szerzők/művészek szerint rendszerezik anyagukat, hisz a látogatók érdeklődése eltérő. A szakmúzeumok sem ömlesztve mutatják be anyagukat, egymás mellett a fizika, kémia, az orvoslás különböző területeit, a gyógyszerészetet, amiről nemcsak a nagy európai, de a Semmel-

weis Orvostörténeti Múzeumban is meggyőződhetünk. Szerény anyag birtokában erre nincs lehetőség, amint ezt a csatolt fénykép is mutatja, ahol a fizikus, kémikus és morfológus eszköze egymás mellett látható. Ezért támogatom a „házi múzeumokat”, melyek anyaga homogén, az intézet szakmai profilját tükrözi, így szerintem ide kívánczok.

A klinikai laboratóriumi eszközök és laboratóriumi könyvek gyűjteménye a Klinikai Kémiai Intézet fő folyosójának két oldalán található. A jobb oldali falon Vörösmarty Mihály idézete fogadja a belépőt: „Emlékek nélkül nemzetnek híre csak árnyék”. Utána a régi I. sz. Belklinikai laboratóriumában készült felvételeket találjuk, köztük Jendrassik Lorándot munkatársával és az utód Halász Mihályt. Majd a tárlók következnek.

Csaknem valamennyi eszközt hét, falra szerelt kétszintű vitrinbe helyeztük el (1., 2. kép). Csak a nagyméretű eszközök állnak szabadon a vitrinek tetején vagy külön polcokon. A 143 orvosi laboratóriumi, névtáblával ellátott eszköz nagyobb része a századforduló és a húszas évek kémiai, hematológiai, bakteriológiai készülékei, részben az üvegtechnika remekei. Itt láthatók a vizeletanalitika első, részben szemikvantitatív mérésénél alkalmazott eszközök (Aufrecht, Esbach, Eichorn, laktoskop), a vizelet glukóz mérőműszerek (Lohnstein, Einhorn), Duboscq Autenrieth-Koenigsberger koloriméter, a szubjektív és az első fényelektromos, a Zeiss lángfotométer, spektroszkópok, elektroforézis készülék, mérlegek dilutorok, laboratóriumi órák. Valamennyit nem lehet felsorolni, meg kell a helyszínen nézni. Megtalálhatók az

gyűjtemény

első hemoglobin meghatározó, vérszámoló eszközök. Két további tárolóban a 66 laboratóriumi diagnosztikai könyv közt 36 magyar nyelvű.

Plexi búra alatt őrizzük Pándy Kálmán főorvos és Romhányi György professzor mikroszkópját (3. kép), Jendrassik Loránd úti mikroszkópját.

A tárolókban helyeztük el az MLDT által alapított Jendrassik, Pándy és Udrányi-Jendrassik érmet és a Somogyi plakettet.

A bal oldali falon a laboratóriumi diagnosztikában, a klinikai kémiai analitikában, valamint a laboratóriumi szakképesítésben nagynevű, főképp pécsi elődeink diplomái: Jendrassik Loránd MD, Cholnoky László PhD, Martin János MD, Lissák Kálmán MD, Zechmeister László és Szász Gábor PhD oklevelei s fényképek láthatók.

A gyűjtemény munkanapokon munkaidőben belépődíj nélkül a Klinikai Kémiai Intézetben megtekinthető. Létesítésében fő helyi támogatónk a POTE műhelye volt (vitrinek).

Pénzügyi támogatást nem kértünk.

A gyűjteményt a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum 1994-ben „Klinikai laboratóriumi eszközök gyűjteménye” név alatt védetté nyilvánította.

A megismerés mozgatója a kíváncsiság. Ez ösztökélte a felfedezőket, kutatókat, de nem egyszer az ugyancsak szenvedélyes gyűjtőket is, de semmiképp sem az anyagiak motiválták őket. A vagyoni legfeljebb esetenként biztosította a „szendélyhez” a feltételeket. Úgy gondolom, hogy az itt bemutatott gyűjtemény gazdagításában aktívan részt vevő kollégákat is a szakma múltja iránti tisztelet mellett a „kíváncsiság” vezérelte, hogy azt megismerhessék. Bár e speciális gyűjtemény nem vetélkedhet a bécsi Josephinum, vagy a firenzei, ingelheimi orvostörténeti múzeum anyagával, a maga nemében hazánkban az egyedüli. Szerencsés lehet ezért a pécsi orvoskar, hogy ilyen értéket őriz.

Jobst Kázmér

Klinikai Kémiai Intézet

Fotók: ifj. Vadász István

A Pécsi Tudományegyetem

Orvostudományi és Egészségtudományi Szakosztályának tudományos ülései

2001. november 19. – Tanulságos esetek fóruma

1. IVF-et követő terhesség 22. hetében diagnosztizált magzati rekeszsérnyomon követése és kezelése (esetgazda: dr. Than Gábor, PTE-OEC-ÁOK Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika);
2. Megasyndroma, vagy valami más? Egy kísértethistória elindulva az endoszkópiától és oda visszatérve (esetgazda: dr. Salamon Ágnes, Tolna MÖK Gasztroenterológiai Osztály, Szekszárd);
3. Súlyos kardiális dekompenzáció (NYHA IV) stádiumában lévő beteg korszerű farmakológiai és nem-farmakológiai kezelése (esetgazda: dr. Cziráki Attila, PTE-OEC-ÁOK Szívgyógyászati Klinika).

2001. november 26. – Felkért előadások

1. Dr. Lénárd László (PTE-OEC-ÁOK Élettani Intézet): A táplálékfelvétel és a testsúly központi idegrendszeri szabályozása (40 perc);
2. Dr. Emődy Levente (PTE-OEC-ÁOK Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet): Haemolysin termelés és virulencia kapcsolata baktériumokban (30 perc).

2001. december 3. – Felkért előadások

XI. Pilaszanovich Imre vendégprofesszori előadás – 2001.

1. Dr. Prem Puri (Our Lady's Hospital for Sick Children, Dublin, Ireland): Nitrgic innervation of normal gut and motility disorders (40 perc);

Csatlakozó előadások:

2. Dr. Verebely Tibor (Semmelweis Egyetem ÁOK I. sz. Gyermekklinika): HFO-lélegeztetés a veleszületett rekeszsérny kezelésében (8 perc);
3. Dr. Németh László (SZTE ÁOK Gyermekklinika): „Negatív” appendix appendicitis klinikai gyanúja esetén: valóban mindig negatív? (8 perc);
4. Dr. Csízy István (DTE ÁOK Gyermekklinika): A valódi húgyhólyag divertikulum gyermekkorban (8 perc);
5. Dr. Pintér András (PTE-OEC-ÁOK Gyermekklinika): Hippocrates, vagy Taigetosz: etikai dilemmák az újszülöttségben (8 perc).

2001. december 10. – Tanulságos esetek fóruma

1. Gastrointestinalis vérzés és veseelégtelenség egy systemás sclerosis és secundaer Sjögren' syndromás beteg esetében (esetgazda: dr. Czirják László, PTE-OEC-ÁOK II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum);
2. RS-vírus fertőzés idegrendszeri szövődményekkel (esetgazda: dr. Gáti István, PTE-OEC-ÁOK Neurológiai Klinika);
3. Oesophago-thoraco-cutan fistula endoscopos zárása collagen dugóval és fibrin ragasztóval (esetgazda: dr. Solt Jenő, BM. Kórház belgyógyászat – Gasztroenterológiai Osztály).

Az ülések helye: PTE-ÁOK Elméleti Tömb III. sz. tanterem
Az ülések kezdete: 16 óra

Tóth Lajos emlékezete

dr. Süle Tamás

Az orvosi pályaképek megrajzása során nagyon tanulságos annak a nyomon követése, hogy az utókor megnyilatkozásaiban hogyan tükröződik egy-egy életmű megbecsülése. Ezúttal *Tóth Lajosról* szólunk, arról a nagy egyéniségről, aki a reformkor élenjáró magyar orvosainak, közülük is elsősorban Markusovszky Lajosnak a munkáját folytatta. Sokat tett a magyar orvostudomány és egészségkultúra, ezen belül is az orvosképzés feltételeinek a fejlesztéséért. Mégis újabb kori orvostörténelmünk elég mostohán bánik vele.

A fenti megállapítások immáron 12 éve láttak napvilágot (7). Sajnos ma is változatlanul érvényesek. Most jó alkalom kínálkozik, hogy az adósságból törlesszünk valamennyit. Az emlékezés apropója, hogy ebben az évben ünnepeljük annak a könyvtárnak – Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi és Egészségtudományi Centrum Könyvtára – a 75 éves jubileumát, amelyet alapításakor Tóth Lajosról neveztek el (8). (1. ábra)

Tóth Lajos szerteágazó munkássága és túlzás nélkül kiemelkedőnek minősíthető életműve olyan terjedelmű és jelentőségű, hogy méltó megörökítése monográfiát igényelne, ezért a jelen tanulmányban – már csak a helyi apropó okán is – életének egyéb történéseit érintve ugyan, de a fő hangsúlyt mégis a pécsi és ezen belül is a numizmatikai vonatkozásokra helyezzük.

Biográfia

Ami Tóth Lajos életrajzát illeti, úgy gondoltuk, hogy a leghitelesebb és a legmértöbb lesz, ha az emberi kvalitásokon hozzá hasonló pécsi kortárs, *Entz Béla* professzor korabeli megemlékezéséből vett alábbi részletekkel idézzük fel életútjának főbb történéseit. (Annál is inkább, mert pl. az 1963-ban kiadott Magyar életrajzi lexikon csak nagyon szűkre szabottan emlékezik meg róla, az 1973-as négykötetes Magyar orvosi lexikonban pedig meg sem említi a nevét!)

„Tóth Lajos 1856-ban született Kiskőrösön, orvosi tanulmányainak végeztével Budapesten, 1879-ben avatott egyetemes orvostudorrá, egy évig gyakornok volt az élettani intézetben, majd fél évig a szemklinikán működött. 1881-ben a gyógyszerintézetben tanársegéd lett, és

1886/87-ben az általános gyógyszerintézetből habilitáltatott. Balog halála után az 1888/89. évben a gyógyszerintézet mint helyettes tanította. 1890/91. évben a kolozsvári egyetemen a gyógyszerintézet nyilvános rendes tanárának nevezetett ki, amely állását azonban nem foglalhata el, mert időközben a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba rendeltetett be szolgálatra a főiskola-ügyosztályba, Markusovszky Lajos mellé, kinek örökét 1892-ben vette át, azóta, tehát 35 éven át vezette a főiskolai ügyosztályt halála napjáig. (1926. dec. 14.)

Tóth Lajos működésének delelője Magyarország történetének arra a fénykorára esik, amelyet talán leghelyesebben I. Ferenc József korának nevezhetünk. A kiegyezés az uralkodó család és a nemzet közötti évszázados tragikus félreértések kiküszöbölését jelentette. Az osztrák politikusoktól félrevezetett fiatal uralkodó fennkölt szellemű hitvesének hatására érdeklődéssel fordult a magyar nemzet felé, megértette törekvéseit, s ami a legfőbb, nem akadályozta meg a nemzet akaratának érvényesülését. Ennek a kölcsönös megértésnek hatása azonban nem mutatkozott rögtön a kiegyezés után, évek teltek el, míg az elnyomatás alól felszabadult, erkölcsileg megújodott nemzet anyagilag megerősödött és a magyar állam kiépítése megindult. Sajnos, ezt a nagy munkát is feltartóztatta a boszniai okkupáció, s így egészen természetes, hogy az első lelkesedésben inaugurált kulturális intézmények kiépítése csak a nyolcvanas évek elején indulhatott meg. A budapesti egyetemi intézetek továbbfejlesztése rövid időre megakadt. A kolozsvári egyetem építése a nyolcvanas évek elején kezdődött meg, elsőül a vegytani intézet épült fel, ezt követi a bonctani és az élettani intézet, s mikor Tóth Lajos a minisztériumba került, át kellett vennie az összes egyetemi építke-

zések vezetését és irányítását.

Bennünket orvosokat ebből a nagy munkából az érdekelt leginkább, ami az orvosi fakultások kiépítése és fejlesztése terén, mint ezeknek az ügyeknek miniszteri megbízottja végzett.

Markusovszky nyugalomba vonulása-

1. ábra: A Tóth Lajos Könyvtár hivatalos körbélyegzője egy könyv címlapján

kor folyamatban volt már a budapesti és a kolozsvári egyetemek orvosi fakultásainak kiépítése, a Trefort minisztersége idején megindult építkezési program azonban még csak kis részben hajtatott végre, mikor Tóth Lajos a minisztériumba lépett. Készen állottak Budapesten az Üllői úti belső klinikai telep épületei közül a dékáni hivatal (amely épületben akkor a szemklinikán kívül a gyógyszerintézet, az általános kórtani és gyógytani, a kórvegytani intézetek, a bőrkórtani és elmekórtani intézet ambulanciái voltak elhelyezve), az I. sebészeti klinika, az I. és II. sz. belgyógyászati klinika, az új n. régi anatómiai épület (jelenleg kórbonctan) és a gazdasági hivatal épülete. Készen volt a Múzeum körút és az Esterházy utca közötti egyetemi telepen a természetrajzi csoport, a vegytani intézet, a fizikai épület és az

élettani intézet, az Üllői úton pedig a törvényszéki orvostani intézet, tehát az orvoskari intézetek kisebb része.

Tóth Lajos idejében épült az egész külső klinikai telep: II. sz. szülészeti klinika, az új I. és II. sz. belklinika, az I. sebészeti klinika, az elme-kórtani klinika, a II. sz. szemklinika és a külső proszektúra. Ugyanitt épült még a gyermekklinika tantermi és rendelő épülete. A Tüzoltó utcában felépült a hatalmas új anatómiai intézet, a Rákos utcában az általános kórtani intézet a Pasteur-kórházzal, a belső klinikai telepen az I. sz. női klinika és a II. sz. sebészeti klinika, végül a stomatológiai klinika is.

A kolozsvári egyetem építkezései is folyamatban voltak. A gyönyörűen elhelyezett klinikai telep, mely az új egyetemi épülettel 1904-ben készült el, kevés kivétellel szintén Tóth Lajos vezetése alatt épült ki. Ő indította meg és vezette a pozsonyi egyetemi orvoskari épületek építését s az az egyetem, melyet ő Pozsonyban a Duna partjára tervezett, a dévényi milleniumi emlék mellett, a Bécs felől hajón Magyarország területére érkező idegen figyelmét azonnal felhívta volna a magyar kultúra és tudományosság jelentőségére. Ez a gyönyörű terv, sajnos, a trianoni ítélet áldozata lett, éppen úgy, mint a kolozsvári klinikai telep, mely nemcsak gyönyörű elhelyezésével, hanem modern felszerelésével is egyike volt a legszerencsésebben megoldott egyetemi klinikai telepeknek Közép-Európában. Nagy megpróbáltatás volt ez a veszteség nemcsak a nemzetnek, de különösen Tóth Lajosnak, akinek egy emberöltőn át nagy lelkesedéssel és önfeláldozással kifejtett munkássága semmisült meg a két egyetem elrablásával. Mátyás király szülővárosa egyetemével együtt és a koronázó Pozsony, Mátyás poraiból felújult egyetemével az utódállamok kezére került.

A budapesti egyetem mellett csak a debreceni maradt meg: Tóth Lajos most egész energiájával a debreceni egyetem kiépítésének szentelte magát, hogy legalább ezt az épülőfélben levő egyetemet megmenthesse, de meleg szeretettel és megértő gonddal fogadta Kolozsvár és Pozsony elmenekült egyetemi tanácsát és tanárait, az elsők között volt, akik a két egyetem kultúrártékának feltétlen megmentését hangoztatták. Lehetővé tette a két egyetem ideiglenes elhelyezkedését és kooperálását Budapesten, lelkesedéssel karolta fel az egyetemek befogadására irányuló javaslatokat és soha el nem évülő érdemeket szerzett s a nemzet háláját érdemelte ki az

1921. évi XXV. törvénycikk becikkelyezésében. A két egyetem elhelyezésére jelentkező Szeged és Pécs városok ajánlatait a minisztertanács elfogadta. Az egyetemek elhelyezésének megoldása azonban óriási fáradságos munka eredménye, melynek útjából sok esetben leküzdhetetlennek látszó akadályokat kellett Tóth Lajosnak és segítőtársainak elhárítani. És mennyi elfogultsággal, előítélettel, sokszor rosszakarral kellett a két egyetem ügyét megvédenie, mennyi munkát jelentett a takarékosági bizottságnak az egyetemek megszüntetésére irányuló törekvésének leküzdése! Mindebben Tóth Lajos volt a mindkét oldalról tisztelt közvetítő az egyetemek tanári karai és a fennkölt gondolkodású kultuszminiszter közt, akárhány esetben a takarékosági bizottság, meg a minisztertanács között is.

Megérte, hogy a négy egyetem elhelyezése szerencsésen megoldatott. Ott volt a debreceni egyetemi telep ünnepélyes felavatásán. Átadta a pozsonyi egyetemet Pécs városának, lelkes munkájával mindig újabb bizalmat öntött a hontalan tanárokhba, atyai szeretettel inaugurálta őket új működési helyükön és részt vett a Szegeden ideiglenes épületekben elhelyezett Ferenc József (kolozsvári) egyetem új klinikai épületeinek alapkövetételén.

Azzal a biztos tudattal hunyhatta le szeméit, hogy minden viszontagsággal dacolva megmentette a magyar nemzetnek anynyi áldozatokkal megalapított és szeretettel féltett négy legértékesebb kultúrintézményét, a négy tudományegyetemet.” (2).

„A másik kérdés, amely az orvosokat érdekli, az, hogy mit tett Tóth Lajos az orvospépzés tökéletesítésére, illetőleg a nívóemelésére. Tóth Lajos miniszteriális szolgálatának elején a régi szigorlati rend volt érvényben. E rendszer szerint tartattak a szigorlatok 1901-ig. Tóth Lajos ideje alatt két ízben is megváltozott az orvosi szigorlatok rendje. A két magyar egyetem orvosi karával egyetértve készült el az 1901. évi szigorlati szabályzat, amely több novumot tartalmazott: az egyik nagy jelentőségű újítás a kötelező kórházi gyakorlati év bevezetése és három ún. vendégtárgynak felvétele a szigorlatok sorába, ezek: a gyermekgyógyászat, a bőrkórtan és az elme-kórtan. Már ez az újítás is nagy haladást jelentett az orvospépzésben, további fejlődés a legutolsó szigorlati szabályzatban (1922/23) a kötelező kórházi gyakorlati évnél a szigorlatokkal kapcsolatos elvégzése és a három fentebbi tárgynak a kötelező szigorlati tárgyak közé való besorozása.” (2).

„Az új szigorlati rend kidolgozása

azonban nemcsak azt jelentette, hogy az egyetemek orvosi karaival értekezleteken és üléseken meg kellett ezeket az újításokat beszélni, hanem a tárgyalások eredményeként a szabályzatot összes részleteiben el kellett készíteni s ami a legnagyobb munkát jelentette, végig kellett járni Magyarország összes kórházait és személyes tapasztalatok alapján kellett abban a fontos kérdésben dönteni, hogy mely kórházak alkalmasak a férőhelyek száma, a kórház berendezése és vezetése szempontjából a szigorlók elhelyezésére. Ez a szelekció a tekintetben is érezte áldásos hatását, hogy a kórházak között nemes verseny fejlődött ki, a tökéletesebb felszerelés és betegellátás szempontjából és sok más körülmény mellett kétségtelenül Tóth Lajos körültekintő munkájának is lényeges szerepe van abban, hogy a régi, minden szempontból tarthatatlan, elavult kórházak helyén modern kórházak épültek s a kórházi osztályok vezetői között is a magyar orvosi tudomány sok jeles művelőjére találunk.

Nagy munkásságot fejtett ki Tóth Lajos az Országos Közegészségügyi Tanácsban is és oroszlanrésze van abban, hogy a vidéki kórházak vezetését rátermett orvosokra bízta s a kórházi osztályok élére nagy klinikai tapasztalatokkal bíró, érdekes, modern gondolkodású, fiatal orvosok kerültek.

Köztisztelőben álló személye volt az összetartója a Magyar Orvosok és Természetbúvárok Vándorgyűlésének is, amelyre mindig eljárt s ezt az alkalmat is felhasználta, hogy a fiatal magyar orvos és természettudós generációt közelebből megismerje s a vándorgyűlések szellemi irányításában is arra törekedett, hogy az ünnepi előadókat a legkiválóbb magyar orvosok és természettudósok közül válasszák ki, hogy ez érdekes és értékes előadások mellett az előadó személyi súlyával és tekintélyével is hozzájáruljon a vándorgyűlések szellemi szintjének emeléséhez.

Ez a munkásság eredményeiben és hatásában nemzeti szempontból talán még nagyobb jelentőségű, mint a kutatók laboratóriumi munkája.

Tóth Lajos munkássága azonban nem merült ki az orvosi fakultások fejlesztésében. Alatta épült fel a budapesti egyetem új központi épülete, valamint a kolozsvári egyetemi központi épület és a nagyszabású egyetemi könyvtár. A kolozsvári új természettudományi intézetek, különösen az *Apáthy* vezetése alatt álló világszerte ismert zoológiai és hisztológiai intézet építése alatt éppen úgy ott látjuk Tóth Lajos gondos felügyeletét, mint a budapesti

kir. József műegyetem nagyszabású új intézeteinek létesítések.

Magyarország történetében egyedülálló s más, szerencsésebb nemzetek életében is keveseknek adatott, hogy négy egyetem és egy műegyetem építkezését irányíthassák, mint Tóth Lajosnak. Bizonyára kevesen vannak, akik 35 éven át irányítói egy nemzet legfelsőbbfokú oktatásának.” (2).

Numizmatikai emlékek

Tóth Lajos értékes és önzetlen munkássága elismeréseként közvetlenül a halála után két, róla elnevezett jutalomérmet is alapítottak, melyek elnyerői emlékelőadással tisztelegtek emléke előtt.

Az egyik emlékérem alapítására a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók XXXIX. pécsi vándorgyűlésén került sor. Az eseményről a Budapesten tartott XLI. vándorgyűlés munkálatai tájékoztatnak:

„Az aranyból tervezett emlékérem a kedvezőtlen anyagi viszonyok miatt – kelő pénzalap híján – eddig nem készülhetett el, azonban az állandó központi választmány úgy határozott, hogy addig is, míg az emlékérem elkészül, a vándorgyűlés megnyitó vagy záró közgyűlésén Tóth Lajos emlékére a Chyzer Kornél-érem szabályzata szerint felváltva, majd az orvostudomány, majd a természettudomány vagy társadalomtudomány művelői köréből tudósokat kér fel olyan előadás tartására, melynek tárgya Tóth Lajos nevével, tudományos és közhasznú működésének egyes mozzanataival van vonatkozásban.” (12).

Az első Tóth Lajos-emlékelőadást meglepő módon már az alapítást kimondó XXXIX. pécsi (1927. aug. 28–31.) vándorgyűlésen megtartotta *Schimanek Emil* „Hazánk jelenlegi energiaforrásai” címmel. A másodikat 1929-ben Sopronban *Fáy Aladár*: „A TBC öröklése” míg a harmadikat 1933-ban Budapesten *Dollinger Gyula* „A magyar orvosi és természettudományos iskolák alapítása és továbbfejlesztése” címmel tartotta. (10) Mint ismeretes, az 1933-as vándorgyűlés volt az utolsó, mert az alapítása idején (1841) korszerű és hasznos intézmény felett eljárt az idő, át kellett adnia helyét az egyes tudományok külön kongresszusainak. A három Tóth Lajos-emlékelőadás elhangzott tehát, de a hozzá járó emlékérem – sajnos – sohasem készült el.

A másik Tóth Lajos jutalomérem alapítása is Pécshez kötődik. Előzményként – amint erre már fentebb is történt utalás – tudniillik, hogy az 1912-ben alapított pozsonyi Erzsébet Tudományegyetem 1919-ben – Pozsony csehszlovák megszállása

miatt – Budapestre, majd 1923-ban Pécsre költözött. Tóth Lajosnak kimagasló érdemei voltak az egyetem alapítása, átmeneti budapesti működése és pécsi elhelyezése körül. Az 1920-as évek gazdasági nehézségei miatt pedig felmerült a pécsi egyetem felszámolásának gondolata is, amely ellen – mások mellett – Tóth Lajos következetesen és eredményesen harcolt. Erre nézvést ismét Entz Béla professzort idézhetjük: „Az orvosi kar munkásságát többször megzavarta az egyetem megszüntetésének terve, de mindig akadtak pártfogóink, akik ezt a tervet megghiúsították, ezek között nem szabad megfeledkeznünk egyetemünk legnagyobb barátjáról, néhai Tóth Lajos államtitkárról, mert az ő céltudatos munkásságának köszönhető elsősorban egyetemünk megerősödése és fejlődése.” (3).

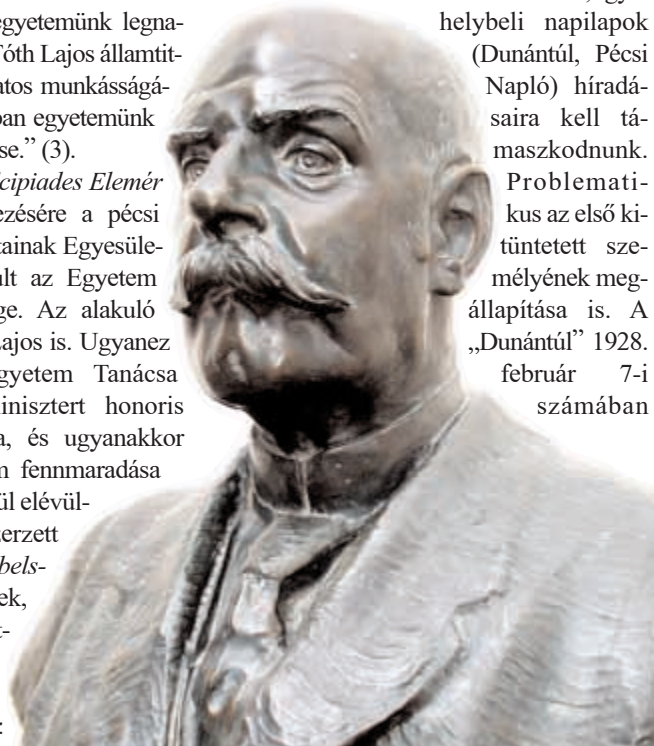
1925 februárjában *Scipiades Elemér* professzor kezdeményezésére a pécsi Erzsébet Egyetem Barátainak Egyesülete kebelében megalakult az Egyetem Tudományos Szövetsége. Az alakuló ülésen jelen volt Tóth Lajos is. Ugyanez év májusában az Egyetem Tanácsa *Klebelberg Kunó* minisztert honoris causa doktorrá fogadta, és ugyanakkor avatták fel az „egyetem fennmaradása és pécsi elhelyezése körül elévülhetetlen érdemeket szerzett négy férfiúnak: gróf *Klebelberg Kunó* miniszternek, dr. *Tóth Lajos* államtitkárnak, *Korb Flóris* műegyetemi c. tanár műépítésznek és dr. *Pekár Mihály* orvostudományi dékánnak *Kisfaludi Strobl Zsigmond* szobrászművész által készített s egyelőre az egyetem dísztermében elhelyezett bronz szobrát”. (8) Napjainkban *Pekár Mihály* mellszobra az Orvostudományi Kar saját múzeumában, míg Tóth Lajos képünkön (2. ábra) látható portréja a másik két kiválóság büsztjeivel együtt a PTE Egyetemtörténeti Múzeumában tekinthető meg. (A teljesség kedvéért említjük, hogy 1975-ben a budapesti Semmelweis Orvostudományi Egyetem is szoborral adózott Tóth Lajos emlékének, melyet az általa megvalósított Üllői úti, ún. külső klinikai telepen állítottak fel.)

1926. december 14-én Tóth Lajos meghalt.

1927. február 8-án az Erzsébet Egyetem Tudományos Szövetsége Orvosi Szakosztálya díszülést tartott, amelyen a szakosztály elnöke, *Scipiades Elemér* megindultan közölte: „...gyászunkban is

örömmel jelenthetem, hogy az Erzsébet Egyetem Orvoskarának tanártestülete, szerény indítványom alapján a mai napon intézményes fogadalmat kíván tenni. Ennek maradandó jeleként a mondott tanártestület Orvosi Szakosztályunk igazgatótanácsának hozzájárulásával Tóth Lajos emlékérmét alapít, melynek elkészítését *Kisfaludi Strobl Zsigmond* vállalta.” (11) A kitüntetettek emlékelőadást tartottak. Az előadók személye és az előadások címe ma már nehezen és csak részben állapítható meg, mert a korabeli orvostudományi iratok nem lelhetők fel, így a

helybeli napilapok (Dunántúl, Pécsi Napló) híradásaira kell támaszkodnunk. Problemátikus az első kitüntetett személyének megállapítása is. A „Dunántúl” 1928. február 7-i számában

2. ábra: *Kisfaludi Strobl Zsigmond* Tóth Lajosról készített mellszobra

„A pécsi egyetem orvosi szakosztályának díszülése Tóth Lajos dr. államtitkár emlékére” c. cikkében idéz *Ángyán János* professzor megnyitóbeszédéből. Ebben olvashatjuk: „Első előadónk két évvel ezelőtt ifj. *Imre József* volt... Második előadónk *Mansfeld Géza* volt... Mai előadónk *Heim Pál*.” Csak az képzelhető el, hogy az 1927-ben (Tóth Lajos halála után) alapított emlékérmét utólag ítéltek oda ifj. *Imre József*-nek, és az 1926. februárban az Orvosi Szakosztályban tartott előadását utólag minősítették Tóth Lajos-emlékelőadásnak. Így lett a tulajdonképpeni első előadóból (*Mansfeld Géza*) utólag második.

A fellelhető előadók, illetve Tóth Lajos-emlékelőadások 1943-ig (az utolsó emlékérem kiadásáig) az alábbiak voltak: 1926. Ifj. *Imre József*: ? 1927. *Mansfeld Géza*: A szív működés problémája és tör-

vényei. 1928. *Heim Pál*: A csecsemőkori hősabályozás fiziológiája és törvényei. 1929. ? 1930. *Scipiades Elemér*: Az emberi lepényre vonatkozó vizsgálataink és az azokból levonható tanulságok. 1931. *Entz Béla*: ? 1932. *Ángyán János*: A belorvostan problémái. 1933. *Rhorer László*: A természettudományi megismerés. 1934. *Reuter Camilló*: Alvás és álmodás. 1935. ? 1936. *Neuber Ernő*: A mellkasi sebészet-

ke tudósítást először a neves orvos-numizmatikus Varannai Gyula idézi, de hiányosan, ugyanis az utolsó mondatot elhagyja, és azt a megjegyzést fűzi hozzá, hogy „ez a terv úgy látszik, nem valósult meg, mert több irányú érdeklődésemre nem kaptam pozitív választ.”(9) Így az általa is jegyzett, alapvető forrásmunkának számító „*Huszár-Varannai*” orvosi éremkatalógusban sem került közlésre az érem. (4) Első

zésében és fennmaradásában ugyancsak múlhatatlan érdemeket szerzett. Az érem előlapján a Pécsi Tudományegyetem címere és a könyvtári jubileumra utaló felirat, míg hátoldalán stílszerűen nyitott könyv egyik lapján Tóth Lajos, a másikon Pekár Mihály neve és születési, illetve halálzási dátumai, míg középen a medicina jelképeként Aszklepiosz attribútuma, a kígyós bot lesz olvasható és látható.

3-4. ábrák: Kisfaludi Strobl Zsigmond Tóth Lajos érme (előlap-hátlap)

5. ábra: Nagy S. József Tóth Lajos érme

ról. 1937. *Jenei Endre* (Debrecen): Elhanyagolhatjuk-e a növényi hatóanyagok kutatását? 1938. *Johan Béla* (Bp.): Tízéves falusi közegészségügyi munka tanulságai. 1939. *Verebely Tibor* (Bp.): ? 1940. *Pekár Mihály*: ? 1941. ? 1942. *Berde Károly* (Kolozsvár): Gyógyíthatók-e a bőrbetegségek az idegrendszer felől? 1943. *Bakay Lajos* (Bp.): ?

Mint a felsorolásból kitűnik, nem csak pécsiek kaphatták meg a kitüntetést. Az 1927-ben alapított – Kisfaludi Strobl Zsigmond alkotta érem – csak 1932-ben készült el, így az első hat kitüntetett az érmet utólag vehette át, illetve az időközben elhunyt Heim Pál példányát özvegyének nyújtották át. (9) Az érem előlapján Tóth Lajos portréja látható, míg a hátlapon az „Erzsébet Egyetem Tudományos Egyesülete” felirat után üres mező szolgál a jutalmazott nevének bevésésére, amely alatt „A magyar orvostudományért” szöveg olvasható (3., 4. ábra).

A harmadik érem az előzőeknél jóval későbbi. Az Orvosi Hetilap 1942. évi 16. számának 191. oldalán a „Vegyes hírek” rovatban olvashatjuk a következőket:

„A debreceni Orvosegyesület Tóth Lajos emlékét azzal kívánja megörökíteni, hogy minden év első tudományos ülését neki szenteli és a felkért előadónak átadja a Tóth Lajos-emlékérmét. Az idén az elnökség Kovács Ferenc professzort kérte fel az ünnepi előadás megtartására.” Ezt a rövid-

hiteles leírását és képét csak az 1997-ben megjelent „Medicina in nummis Debreceniensis”-ben találjuk. (6) E szerint a 210 mm átmérőjű öntött bronzérem márványlapra van rögzítve, egy réztáblán pedig a következő szöveg olvasható: „Bókay Zoltán Dr. / egyet. ny. r. tanár 1932. III. 3.” Készítette Nagy S. József 1932-ben. Vagyis ezek alapján az első debreceni Tóth Lajos emlékelőadást Bókay Zoltán professzor, a civis város gyermekklinikájának akkori igazgatója és a Debreceni Orvosegyesület elnöke tartotta. Az érem több példányáról a fentebb idézett katalógus nem tud, a 2000-ben kiadott magyar orvosi érmek katalógusa (1) pedig a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum tulajdonában lévő, de nem névre szóló példányt említ (5. ábra). Talán megérné a fáradságot, hogy a debreceni orvostörténelem e kicsiny, de értékes epizódjának részleteit egy arra hivatott lokálpatrióta a helybéli források (levéltár, korabeli sajtó stb.) segítségével felderítse és közkinccsé tegye.

A legújabb és ismét pécsi kezdeményezéséből született érem az előzőekben már említett orvos-könyvtári jubileumi ünnepségen kerül nyilvánosságra. Szívbéli örömünkre szolgál, hogy a medál nem csak Tóth Lajosnak, hanem annak a Pekár Mihálynak is emléket állít, aki a Tóth Lajosról elnevezett könyvtárat alapította és elsőként igazgatta, orvostudományi dékánként pedig a hontalanná vált pozsonyi egyetem Pécsre költö-

Az érem és az éremkép megálmodója Ódoróé Gracza Tünde, a PTE OEC Könyvtár igazgatója, kivitelezője pedig Blaskó János budapesti művész.

Végezetül a nagy tudománypolitikusról és a szó legnemesebb értelmében vett köztisztviselőről szóló megemlékezésünket legmértőbben a szintén halhatatlan emléktudós kortárs, *Korányi Sándor* szavával zárhatjuk:

„Ki tudja hol tartanánk, ha nem lép Markusovszky örökébe Tóth Lajos! Munkája nagyságának, sikerének hirdetői budapesti fakultásunk külső klinikai telepe. Múgyesemünk, Közgazdasági Egyetemünk, Kolozsvár, Pozsony, Debrecen, Pécs, Szeged egyeteme. Ki az a magyar orvos, aki ehhez hasonló sikerrel dicsekedhet? Élete óriási eredményeinek titka egyszerű, mint ahogy a szó nemes értelmében egyszerű, könnyen megérthető volt ő maga is. Minden ízében, érzésében, gondolatában magyar volt”. (5)

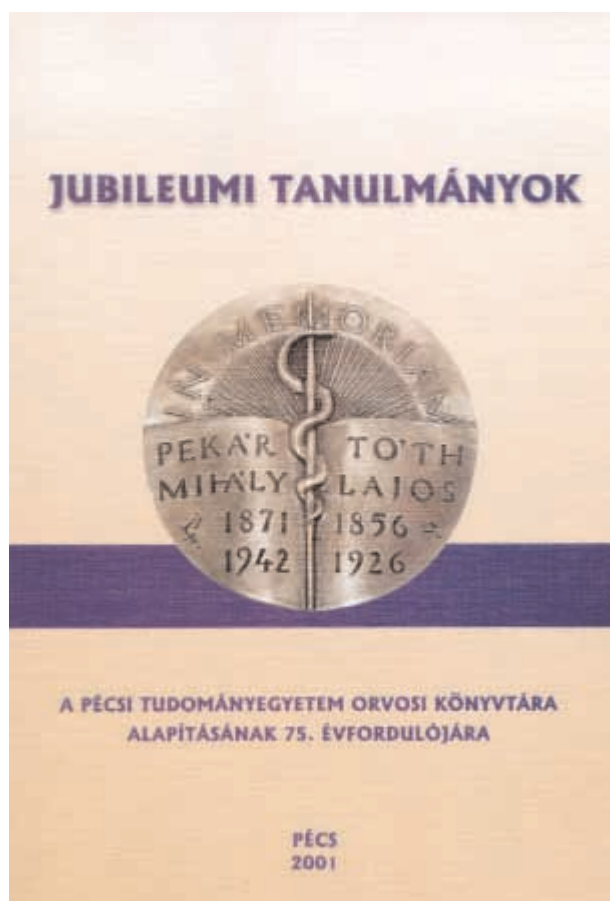
Bárha mai megtépzott tekintélyű és elszegényedett egészségügyünknek is lennének Tóth Lajosai!

Köszönetnyilvánítás

Szerző köszöni Csoma Máriának, a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum éremtára vezetőjének a debreceni Tóth Lajos érem fotójának átengedését, valamint Rodler Miklósnak a Tóth Lajos mellszobor fotójának elkészítését.

Irodalom

- (1) Csoma M.: Medicina in nummis 1974–1994. Magyar orvosi érmek katalógusa. Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyvtár és Levéltár. Budapest, 2000.
- (2) Entz B.: Tóth Lajos 1856–1926. Gyógyászat, 1927, 67, 78–79.
- (3) Entz B.: Huszonöt év az Erzsébet Tudományegyetemi Orvostudományi Kar múltjából. Pannónia Könyvtár. Pécs, 1943. Szerk.: Gorka Sándor.
- (4) Huszár L., Varannai Gy.: Medicina in nummis. Hungarian coins and medals related to medicine. Medicina Könyvkiadó. Budapest, 1977.
- (5) Báró Korányi Sándor dr. egyetemi tanár megemlékezése a budapesti Királyi Orvosegyesület 1926. évi december hó 18-án tartott közgyűlésén. Orvoseképzés, 1927, 17, 19–21.
- (6) Lampé L., Szállási Á.: Medicina in nummis Debreceniensis. Debrecen, 1997.
- (7) Süle T.: Tóth Lajos munkásságának pécsi vonatkozásai. Orv. Hetil. 1989, 130, 413–415.
- (8) Szabó P.: A M. Kir. Erzsébet Tudományegyetem és irodalmi munkássága. Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda Rt. Pécs, 1940, 762.
- (9) Varannai Gy.: Magyar orvosi jutalomérmek. Comm. Bibl. Hist. Med. Hung. 1966. 38–39, 69.
- (10) Varannai Gy.: A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók Vándorgyűlésének jutalomérmek. Orv. Hetil. 1985, 126, 861.
- (11) Az Erzsébet Egyetemi Tudományos Szövetség Orvosi Szakosztályának díszülése. Pécsi Napló, 1927. február 9.
- (12) A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók 1933. június 4–10-ig Budapesten tartott XLI. Vándorgyűlésének történeti vázlata és munkálatai. Szerk.: Dr. Gorka Sándor. Budapest, 1934.

Az „egyetemalapító”:

Lénárd

Pekár Mihály Aradon született 1871. augusztus 21-én. Apai ágon családja Gömör vármegyéből, Rozsnyóról származik. Édesapja Pekár Károly mérnök a Magyar Királyi Államvasutak főfelügyelője. Az anyai nagyszülők: Beszédes Amália (Beszédes József folyószabályozó és vasútépítő mérnök, akadémikus leánya), és Horváth József mérnök, a Magyar Királyi Államvasutak aligazgatója. Leányuk, Horváth Anna, Pekár Károly felesége, a három, figyelemre méltó karriert befutott Pekár fiú édesanyja. Pekár Mihály anyai nagybátyja az a Horváth Mihály, aki 30 éves korában lett akadémikus, majd később csanádi püspök, s aki az 1849-es Függetlenségi Nyilatkozat szövegezője és a trónfosztó miniszterelnök, Szemere Bertalan kormányában a kultuszminiszteri tárca birtokosa. A Haynau-korszakban halálra ítélik, s kivégzésére csak azért nem került sor, mert külföldre menekült. Nagyhatású, Magyarország történelmével kapcsolatos művei ma is forrásértékűek. Pekár Mihály tehát olyan családban nőtt fel, ahol a nemzeti-liberális szellem, a hazaszeretet, a nemzeti haladás ügyének fontossága, a bölcsészeti- és természettudományok tisztelete meghatározó volt. Két évvel idősebb bátyja, *ifjabb Pekár Károly*, a századforduló ismert költője és esztétája, Darwin nézeteinek első magyar tolmácsolója, öccse, *Pekár Dezső*, az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet első igazgatója.

Pekár Mihály iskoláit Aradon végezte. Különleges érdeklődést mutatott a matematika, a filozófia és a történelem iránt. Ekkor már kiválóan beszélt németül és francia nyelvtudása alapján Victor Hugo verseket fordított a gimnáziumi önképzőkörben. Egyetemi tanulmányait a Budapesti Egyetem Ovosi Karán végezte, ahol 1897-ben szerzett orvostudományi oklevelet. A következő évben középiskolai orvosi és egészségtan tanári szakképesítést nyert el.

Az élettan iránti érdeklődése korán megmutatkozott, 1895 áprilisától már díjtalan gyakornok *Klug* professzor mellett a Budapesti Egyetem Élettani Intézetében, ahol húsz évig, 1914 júliusáig dolgozott. Adjunktusi kinevezését 1905-ben nyerte el, de már 30 éves korában – Klug professzor halálát követően – ő tartotta az élettan előadások jelentős részét. Rendkívül népszerű előadó volt a hallgatók körében, előadásain írott jegyzetek nélkül, szabadon beszélt, mindig kiemelte az élettani kutatások klinikai vonatkozásainak fontosságát, és a legújabb tudományos eredményeket azonnal beépítette előadásainak tematikájába.

Már igen korán német nyelven közölt tudományos eredményeket szaklapokban, és *Heim Pállal* közös közleményei jelentek meg az Orvosi Hetilapban az 1900-as évek

Fenti írások megjelentek a JUBILEUMI TANULMÁNYOK című kiadványban.

A Pécsi Tudományegyetem alapításának 75. évfordulójára, PTE Könyvtár; Pécs, 2001.

Pekár Mihály

László

elején. 1903-ban közölte a *Vér vastartal-
mának meghatáro-
zásáról* szóló cikkét és 1913-ban publi-
kálta az *Észlelő-
könyv az élettani
gyakorlatokhoz* cí-

mű könyvét, ami több kiadást is megért. A Révai Nagylexikon orvosi részét szerkesztette, számos szócikket maga írta. Az Új Idők Lexikona élettani részét ugyancsak ő írta meg.

Jankovich Béla kultuszminiszter 1914. nyarán Pekár Mihályt a minisztériumba rendelte és felkérte, hogy az orvosi és természettudományi ügyek referenseként a pozsonyi és debreceni egyetem 1914. évi őszi indulására az egyetemek felállításával kapcsolatos munkákban vegyen részt. Bár Pekár Mihály hivatalosan 1916. májusáig posztján maradt, az I. Világháború kitörése ezt a szervező munkát megállította: két évig az újpesti hadikórházat és annak belgyógyászati osztályát vezette. Háborús szolgálatairól több kitüntetésben is részesült és a háború alatt számos fővárosi és országos szervezetben végzett munkát. Így 1916 és 1918 között a Magyar Királyi Rokkantügyi Hivatal központi orvosreferense volt.

Közben Apponyi Albert gróf, kultuszminiszter azon munkálkodott, hogy a pozsonyi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetemen az 1918/19-es tanévben megindulhasson az orvosképzés. Felterjesztésére IV. Károly király Pekár Mihályt 1918. április 3-án a Kórtani Tanszékre egyetemi nyilvános rendes tanárnak kinevezte. Az Orvosi Kar a nagy szervezői tapasztalatokkal rendelkező Pekár professzort választotta dékánnak. Néhány hónappal később azonban, 1919. január 1-jén cseh csapatok szállták meg Pozsonyt és az oktatókat letartóztatták, Pekár professzort hat hétre Morvaországba internálták. A kommun bukása után a pozsonyi egyetem Budapestre menekült, ahol Pekár dékán kitaró szervező munkájának eredményeképpen sikerült az egyetem intézményeit elhelyezni. De mindenki számára világos volt, hogy az Erzsébet Tudományegyetem tartósan nem maradhat Budapesten. A végleges elhelyezésre az első egyetemi város, Pécs látszott volna legalkalmasabbnak, de ekkor még szerb megszállás alatt állt, s csak 1921. augusztus 20-án szabadult fel. Az 1920/21-es tanévben Pekár csak prodékáni tisztséget vállalt, hogy az egyetem végleges elhelyezésének szervező munkáit könnyebben végezhesse. Közben a Nemzetgyűlés egyhangúan megszavazta, hogy a menekült pozsonyi egyetemet Pécsre kell helyezni. A Pécsre költöztetés kormánybiztosául Vass József miniszter 1921. augusztus 10-én – az egyetemi tanács és Lukinich Imre rektor javaslatára – Pekár Mihályt bízta meg. Pekár tárgyal, kilincsel, Pécsre utazik. Tárgyal a város és a megye kormánybiztosával, Nendtvich Andor polgármesterrel, gróf Zichy Gyula püspökkel és a város katonai parancsnokával. Pekár minden erejét latbaveti, hogy két év alatt (1921-1923) megteremthesse az oktatás pécsi megindulásához szükséges feltételeket. Pekár munkájához régi barátja, az 1922 júniusában kinevezett kultuszminiszter, gróf Klebelsberg Kunó minden segítséget megad. Pekár megszállottan dolgozik. Négy évig egyedül vezette az egyetem gazdasági hivatalát, hogy a költségeket csökkentse. Közben 1922. tavaszán kinevezték az Élettani Tanszék élére, melyet húsz éven keresztül, haláláig, 1942-ig vezetett. A Kórtani Intézet vezetését Mansfeld Géza vette át.

Pekár az 1922-25-ös években ismét orvostudományi dékán lett, és dékántként irányította az egyetem átköltöztetését. Elsőként a jogi

és bölcsészettudományi kar költözött Pécsre, és 1923. októberében e két karon, valamint az orvosi kar első két évfolyamán indult meg az oktatás. A negyedik fakulás, az evangélikus hittudományi kar Sopronban kezdte meg működését az 1923/24-es tanévben. De csak az 1924/25-ös tanévtől teljes az egyetem: Pekár rendkívüli szervezőmunkájának eredményeként ekkorra készültek el a klinikák és költöztetett Pécsre az orvosi kar teljes oktató személyzete a felsőbb évfolyamokkal. Ekkortól Pekár már csak prodékáni tisztséget vállalt: összesen hét tanévben volt dékán és

Pekár Mihály

A kép a Baranya Megyei Levéltár tulajdona

négy tanévben viselt prodékáni tisztséget. Energiáinak nagy részét az oktatók elhelyezésének és a diákok ügyeinek szentelte. Több diákjóléti intézmény vezetője (Nagy Lajos Kollégium, Erzsébet Kollégium) és az egyetem gazdasági bizottságának elnöke volt. Régi óhaját, hogy az orvostudományi könyvtár létrejöjjön, 1926-ban tudta megvalósítani. Saját intézetéből, az Élettani Intézetből két nagyobb helyiséget ajánlott fel erre a célra, állást szerzett, s a Tóth Lajos Könyvtár megkezdhetette működését. Közben több tudományos dolgozatot publikált, heti 5 óra előadást tartott és 12 óra szemináriumot vezetett.

1927 januárjában lett a főrendi ház tagja. Ettől fogva, mint az országos politika résztvevője dolgozott a vidéki egyetemekért. Nagy szükség is volt erre, mert az alig két év múlva kialakult gazdasági világválság következtében felmerült a vidéki egyetemek – köztük a pécsi Erzsébet Tudományegyetem – megszüntetésének a gondolata. Pekár most már mint főrendiházi tag érvelt és harcolt a pécsi és debreceni egyetem megmentéséért. Klebelsberg Kunó kultuszminiszter, a régi barát, messzemenően támogatta Pekárt, s az egyetemek megmenekültek. Így tehát Pekár Mihály áldozatos szervező munkájával négyszer vett részt egyetemalapításban (1914: Debrecen és Pozsony, 1919: az Erzsébet Tudományegyetem Budapestre költöztetése, 1920: az Erzsébet Tudományegyetem Pécsre helyezése), s a gazdasági világválság

alatt, mint tudománypolitikus nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy az Erzsébet Tudományegyetem Pécsen fennmaradjon.

Pekár Mihályt nagy tisztelet övezte, s továbbra is rendkívül népszerű maradt a hallgatók körében. A szegény sorsú hallgatókat anyagilag is támogatta. Az egyetem és a város együtt emlékezett meg 70. születésnapjáról, a köszöntő beszédet *Esztergár Lajos* polgármester mondta. Az orvoskar a súlyos betegségéből felgyógyult 70 éves Pekár professzort az 1942/43-as tanévre ismét dékánná választotta, amit Pekár – egészségi állapotára való tekintettel – már nem tudott elfogadni. 71 éves korában, hosszú szenvedés után, 1942. október 29-én hunyt el.

Gorka Tivadar gyémántdiplomás orvos a közelmúltban így emlékezett meg róla: „Pekár Mihály nélkül, a pozsonyi Erzsébet Tudományegyetem sikeres átmentése nélkül aligha lenne Pécs városának ma működő egyeteme”. Pekár Mihály halála után írásztalan a következő sorokat találták: „Én már régen ott porladok a pécsi új temetőben, amikor a pécsi egyetem naggyá lesz. Lelki szemeim előtt ott látom a négy tornyú székesegyházat, a törökös belvárosi templomot, s az új épületekből álló egyetemet, és előtte Nagy Lajos lovas szobrát.” Sajnos ez a látomás, a harmincas években már konkrét tervet öltő egységes egyetemi campus (melynek nagyszerű eredeti rajzai az egyetemi múzeumban megtekinthetők) a mai napig sem valósulhatott meg.

Köszönetnyilvánítás

A szerző köszönetét fejezi ki *Benke Józsefnek*, *Ódor Imrének* és *Ódor Gracza Tündének* az előadás alapjául szolgáló történeti adatok, képek és levéltári anyagok összegyűjtésében és rendelkezésre bocsátásában, valamint *Belvárácz Andrásnak* a képdigitalizálásban nyújtott segítségükért.

Irodalom:

Benke József: A Pécsi Orvostudományi Egyetem története. Pécs, 1992.

Benke József: Az Erzsébet Tudományegyetem rektorai és dékánjai. Pécs, 1998.

Benke József: Egyetemünk története. Pécs, 2000. Alexanrda Kiadó.

Gorka Tivadar: Pekár Mihály, a diákság jótévője. Új Dunántúli Napló, 1996. február 20., Konszenzus, POTE kiadvány, 1996.

Lénárd László: 125 éve született Pekár Mihály. A 800 éves magyar orvospécs. Szerk.: Benke József, Pécs, 1996. 41-47. o.

Pekár Mihály emlékezete 1871-1942. Budapest, 1944.

Ódor Gracza Tünde: A könyvtáralapító Pekár Mihály. Orvoskari Hírmondó. PTE kiadvány, 2001. május 26-27. o.

INTÉZETI, KLINIKAI HÍREK

A Humán Anatómiai Intézetből

■ *Dr. Lázár Gyula* egyetemi tanárt a rektor megbízta 2001. október 1-jei kezdettel a tudományos rektorhelyettesi teendők ellátásával.

■ *Dr. Kovács Magdolna* 2000. júliustól 2001. augusztusig tanulmányúton volt a New Orleansi Tulane University *dr. A. V. Schally* által vezetett Endocrine, Poly-peptide & Cancer Institute-jában. Ezalatt poszterbemutatóval vett részt a Sydneyben rendezett 11th International Congress of Endocrinology-n: *Kovács, M., Koppán, M., Seprődi, J., Teplán, I., Flerkő, B.*: FSH releasing potency of lamprey GnRH-III in the rat in vivo and in vitro.

■ *Csernus Valér* docenst kérték fel 2001 júliusától a PTE Orvostudományi és Egészségtudományi Szakosztály titkári teendőinek ellátására.

■ *Dr. Csernus Valér* megkapta a Pro Facultate Medicinae eziüst fokozatát, melyet az Egyetemi Napokon adtak át.

■ Az ÁOK dékánja felkérte *dr. Csernus Valért* az újonnan létrehozott Orvoskari Kredit Bizottság tagjának.

Az I. Belgyógyászati Klinikáról

■ A 2001. október 4-6-án Győrben meg-

rendezett Országos Hematológiai és Onkológiai Nővérkonferencián a klinika Haematológiai Osztálya az alábbi előadásokkal szerepelt: *Rendek Lidia, Tábori János, Vidra Tímea, Szomor Árpád, Dávid Marianna, Losonczy Hajna*: A csontvelő-transzplantált betegek ápolásának legfőbb szempontjai (előadói díj); *Nagyné Tóth Klára*: Az időskori akut leukémia ápolási feladatai; *Szalontay Csilla*: Autológ őssejt szeparálás és fagyasztás technikai kivitelezése (előadói díj).

A Biokémiai Intézetből

■ *Dr. Sümei Balázs* egyetemi tanár, *dr. Than Nándor* és *dr. Bellyei Szabolcs* a Sorrentóban 2001 szeptemberében megrendezett 7th Conference of the International Federation of Placental Associations-on a *Than N., Bellyei Sz., Than G., Szekeres Gy., Sümei B. és Bohn H.*: How is placental protein 17b (PP17b) /mannose 6-phosphate receptor transporter involved in differentiation or apoptosis of human epithelial cervical carcinoma (HeLa) cells? valamint a *Bellyei Sz., Than N., Bohn H., Sümei B., Than G.*: Cloning, sequencing and molecular biological characterization of placental protein 25 (PP25) című posztterekkel szerepeltek.

A Családorvostani Intézetből

■ Intézetünk szervezésében folytatódott továbbképző tanfolyamsorozatunk „Interdiszciplináris medicina” címmel. Az októberi téma „A stroke” volt, majd ezt követi novemberben a „Kardiovaszkuláris kórképek” témájú továbbképzés.

■ 2001. október 5-7. között Debrecenben a Cívis Grand Hotel Arany Biká-ban került megrendezésre a Magyar Általános Orvosok Tudományos Egyesületének /MÁOTE/ X. Vándorgyűlése, melyen intézetünk több munkatársa sikeres előadást tartott. Külön öröm számunkra, hogy intézetünk fiatal rezidens kollégái közül is szép számmal kerültek ki előadók. Intézetünk részéről a következő előadások hangzottak el: *Dr. Nagy Lajos*: Kutatási tevékenység a családorvosi gyakorlatban: múlt, jelen, jövő; *Dr. Stéger Miklós, dr. Dormán Hajnalka, dr. Tóth Gábor*: A népegészségügyet befolyásoló megbetegedések retrospectív vizsgálata egy Bácskai megyei kistérség praxisában; *Dr. Várbi István, dr. Rinfel József, dr. Örkényi Rudolf, dr. Nagy Lajos*: A családorvosi oktató praxisok újraminősítése a Pécsi Tudományegyetemen; *Dr. Heim Szilvia, dr. Bán Ildikó, dr. Csikós Ágnes, dr. Nagy Lajos*: „Lépésről lépésre” – avagy oktatási rendszerünk fejlesztése az ohioi tapasztalatok

alapján; *Dr. Rinfel József, dr. Várbiro István, dr. Csikós Ágnes, dr. Örkényi Rudolf, dr. Nagy Lajos:* Új módszerek a családorvos rezidensek gyakorlati készségeinek fejlesztésére a Pécsi Tudományegyetemen; *Dr. Dormán Hajnalka, dr. Stéger Miklós:* A Bálint csoportok szerepe a pszichoszomatikus szemléletű integratív orvosképzésben; *Dr. Hidasi Éva, dr. Bán Ildikó, dr. Nagy Lajos:* Hallgatói tükröz (feed-back) alkalmazása a családorvosok folyamatos továbbképzésében a Pécsi Tudományegyetemen; *Dr. Bán Ildikó, dr. Végh Mária:* A családorvos tan graduális oktatásának első éves tapasztalatai; *Dr. Emödi Kovács Éva, dr. Gál Erika:* Pajzsmirigybetegség gondozása egy zalaegerszegi praxisban; *Dr. Vajcs Marianna, dr. Végh Mária:* Rheumatoid arthritis diagnózisa idős korban; *Dr. Nagy Richárd, dr. Simon Endre, dr. Wesel Katalin:* Az urogenitális infekciók kórismézésének és kezelésének buktatóiról egy elhúzódozó eset kapcsán; *Dr. Fekete Csongor, dr. Gergye Ferenc:* Túl a gyógyszereken, az evidenciákon alapuló orvoslás tükrében; *Dr. Szremác Renáta, dr. Prugberger László, dr. Lőcsei Zoltán:* Hydrocephalus okozta hypophysis regulatio zavar ritka esete; *Dr. Nyári Angéla, dr. Kopjár Gábor:* Súlyos gyógyszer-mellékhatás esete statinnal végzett terápia kapcsán; *Dr. Horváth Lóránd, dr. Vácz Irén:* Terhesség után manifesztálódó immunológiai megbetegedés; *Dr. Rácz Gábor, dr. Rinfel József, dr. Csiky Botond, dr. Nagy Lajos:* A hipertóniás betegek kezelésének elve és gyakorlata az ezredfordulón: egy felmérés tapasztalatai. Fiatal előadóink felkészültségét, előadásaik sikerét mutatja, hogy a legjobb fiatal előadónak kiírt „Romhányi György Emlékverseny” egyik díjazottja *Dr. Emödi Kovács Éva*, a pécsi Családorvosi Intézet rezidense lett.

■ Október 12-13-án Villányban került megrendezésre a Baranya megyei Háziorvosok XII. Fóruma, melynek intézetünk volt az egyik szervezője. Munkatársaink részéről a debreceni kongresszushoz hasonlóan több értékes előadás hangzott el.

■ A hónap orvosának választotta a Családorvostani Fórum című folyóirat szerkesztője intézetünk munkatársát *dr. Örkényi Rudolf* házi gyermekorvos, egyetemi adjunktust, akinek a nyár folyamán jelent meg „Az éjszakai hangmonitoring, mint közvetlen észlelés új módszere a légúti betegségek diagnosztikájában” című tanulmánya.

Az Élettani Intézetből

■ *Dr. Lénárd László* meghívott előadóként részt vett az Ausztráliában (Port Douglas)

2001. augusztusában megrendezett nemzetközi táplálkozástudományi kongresszuson (ICPFFI XIII.). Az IUPS Food and Water Intake Commission elnökeként vezetőségi ülést tartott, ahol a következő kongresszus helyszínét és időpontját jelölték ki. Tudományos előadásának címe és szerzői: *Lénárd L., Gálósi R., Székely M. and Hajnal A.:* The role of ascending catecholaminergic pathways and intrinsic neurons of the nucleus accumbens in feeding behavior.

■ *Dr. Lénárd László* részt vett az Új Zélandon (Christchurch) 2001. augusztusában megrendezett XXIV. Élettani Világkongresszuson. Mint az IUPS Food and Water Intake Commission elnöke beszámolt a Commission elmúlt három évi munkájáról. Munkatársaival együtt végzett kísérleteiről az alábbi poszttert mutatta be: *Lénárd L., Bagi, É., Kertes, E. and Fekete É.:* Angiotensin microinjections into the amygdaloid body influence drinking and memory functions.

■ *Dr. Lénárd László*, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja székfoglaló előadását 2001. szeptember 18-án tartotta az alábbi címmel: A limbikus rendszer szerepe az éhség-motiváció, testsúlyszabályozás és tanulás mechanizmusában.

■ *Dr. Lukáts Balázs* előadást tartott a II. Magyar Viselkedés-Élettani Konferencián, melyet 2001. szeptember 27-én rendeztek meg Budapesten, az alábbi címmel: *Lukáts B., Megyeri T., Papp Sz. és Karádi Z.:* Izopercepció zavarok a ventromediális hypothalamus glukóz-monitorozó rendszerének specifikus léziója után.

A Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézetből

■ Az intézet tagjai részt vettek a Magyar Toxikológusok Egyesülete 2001. évi konferenciáján (Eger, 2001. október 25-27.), ahol az alábbi előadásokat tartották: *Csanaky Iván:* Az arzenit dózisfüggő biotranszformációja patkányban – nem az S-adenozilmetionin deplécio okozza a metiláció csökkenését; *Németi Balázs:* Az arzenát redukciója patkánymáj posztmitokondriális frakcióiban: citoszólbéli enzimet, tiolt és purin nukleozidot igénylő folyamat; *Gregus Zoltán:* Purin-nukleozid-foszforiláz mint a citoszólbéli arzenát reduktáz.

A Fül-Orr-Gégeklinikáról

n■ Department of Otorhinolaryngology Academic Medical Center of the University of Amsterdam rendezte a 8. Nemzetközi Orrplasztikai Kurzust és Szimpóziumot

2001. október 11-13. között. A rendezvényen meghívott vendégként *dr. Hajas Tamás* tanársegéd és *dr. Szanyi István* klinikai orvos vett részt klinikánkról.

A Gyermekklinikáról

■ *Dr. Soltész Gyula* egyetemi tanár, az Európai Diabetes Társaság alelnöke szeptember 9-13. között részt vett a társaság 10 500 résztvevővel megrendezett konferenciáján Glasgow-ban. Két poszttert mutatott be, az egyik posztterszekciót vezette, illetve elnökölt az általa koordinált Eurodiab nemzetközi munkacsoport ülésén.

■ *Dr. Weisenbach János* egyetemi docens részt vett és referátumokat tartott a szeptember 13-15. között Siófokon megrendezett Nemzetközi Gyermekradiológus Szimpóziumon.

■ *Dr. Molnár Dénes* egyetemi tanár „Energy metabolism in obesity”, *dr. Decsi Tamás* egyetemi docens „Essential fatty acid supply, neurological function and behaviour” címmel tartott felkért referátumot a 23rd Congress of the European Society for Parenteral and Enteral Nutrition rendezvényen Münchenben, 2001. szeptember 8-12-én.

■ *Dr. Kelemen Katalin* (University of Denver, Barbara Davis Center for Childhood Diabetes) 2001. szeptember 17-én „Autoantigének 1-es típusú diabetesben” címmel előadást tartott.

■ A klinika munkatársai 4 előadást tartottak a Magyar Gyermekdiabetes Szekció 2001. szeptember 27-28-án Zalakaroson tartott ülésén, amelyet a Nagykanizsai Kórház főorvosa (*dr. Baranyi Enikő*) és a szekció elnöke (*dr. Soltész Gyula*) rendezett.

■ A 7th Danube Symposium on Pediatric Surgery rendezvényen (Visegrád, 2001. szeptember 27-29.) a klinika két előadással szerepelt: 1. *P. Vajda, A. Pintér, T. Magyarlaci, A. Vástyan, Zs. Oberitter:* Histological findings after gastrectomy in rabbits; long-term follow-up; 2. *Zs. Oberitter, A. Pintér, A. Farkas, Gy. Sándor, R. Somogyi:* Long-term results of subureteric teflon injection (STING) in the treatment of vesicoureteral reflux. A rendezvény egyben a Fiatal orvosok fórumának versenye is volt, a versenyen *dr. Vajda Péter* 1. helyezést, *dr. Oberitter Zsolt* 4. helyezést ért el.

■ *Dr. Pintér András* egyetemi tanárt a Német Gyermeksebész Társaság 97. évi ülésén a társaság tiszteletbeli tagjává választották.

■ *Dr. Molnár Dénes* egyetemi tanár „Újabb ismeretek a gyermekkori elhízásról”, *dr. Decsi Tamás* egyetemi docens „A csecsemőtáplálás aktuális kérdései” címmel

tartott felkért referátumot a Bács-Kiskun megyei Kórház Gyermekgyógyászati Osztálya Továbbképző Konferenciáján Kecskeméten, 2001. október 2-án.

■ A klinika munkatársai 5 prezentációval szerepeltek a Magyar Gyermekorvosok Társasága és a Magyar Gasztroenterológiai Társaság Gyermekgasztroenterológiai Szekciójának XVIII. Tudományos Ülésén Kőszegen, 2001. október 5-6-án: 1. *Decsi Tamás, Erhardt Éva, Jan Smeitink, Joon Shin, Morava Éva*: Glikogéntárolási betegség képében megjelenő oxidatív foszforilációs zavar; 2. *Horváth Magdolna, Farkas András*: Meckel diverticulumos eseteink tanulságai; 3. *Horváth Magdolna, Tamáskó Mónika, Tárnok András*: Cystás fibrosis gastrointestinalis és hepaticus szövődményei; 4. *Horváth Magdolna*: Hereditár fruktóz intolerancia; 5. *Minda Hajnalka, Molnár Szilárd, Burus István, Decsi Tamás*: Szoptatás és tápszeres táplálás hatása egészséges, érett csecsemők vörösvértest membrán lipidjeinek zsírsav összetételére. A rendezvényen *dr. Horváth Magdolna* és *dr. Decsi Tamás* üléselnöki feladatokat is ellátott. *Tamáskó Mónika* V. évfolyamos tudományos diákköri hallgató (témavezető *dr. Horváth Magdolna*) a zsűri ifjúsági különdíját nyerte el.

■ *Dr. Decsi Tamás* egyetemi docens „A csecsemőtáplálás új módszertani levele” címmel felkért referátumot tartott a Magyar Védőnők Egyesülete Baranya Megyei és Pécs Városi Szakosztályai továbbképző fórumán 2001. október 17-én.

Az Egyetemi Gyógyszertárból

■ 2001. október 12-13-án Mátraházán rendezték a Magyar Mesterséges Táplálási Társaság XII. kongresszusát. A rendezvény fő témája a kritikus állapotú betegek mesterséges táplálása volt. A PTE ÁOK Klinikai Táplálási Munkacsoportból 4 fő (2 dietetikus, 1 orvos és 1 gyógyszerész) vett részt a tudományos programon, melynek legfőbb üzenete: sikeres, költséghatékony gyógyító terápia nem képzelhető el átgondolt és szakszerűen kivitelezett táplálásterápia nélkül.

■ Az Egészségügyi Miniszter három évi időtartamra az Egészségügyi Tudományos Tanács Gyógyszeralkalmazási Bizottságának tagjává nevezte ki *dr. Botz Lajost*. A bizottságot a hazai forgalombahozatali engedéllyel rendelkező készítmények ártámogatási rendszerének és költséghatékony felhasználásának szakmai véleményező testületeként kívánják működtetni. A gyógyszeralkalmazási bizottság szakmai döntéseit ki-

zárólag a bizonyíték alapú orvostudomány elvei alapján, objektív klinikai vizsgálati eredményekre támaszkodva hozhatja meg.

■ Az Oktatási Miniszter 2003. december 31-ig meghosszabbította *dr. Botz Lajos* tagságát a Felsőoktatási Tudományos Tanácsban.

A Kísérletes Sebészeti Intézetből

■ *Dr. Borsiczky Balázs* tanársegéd előadással szerepelt a 2001. szeptember 20-22. között Gyulán megrendezett Fiatal Traumatológusok Fórumán. Előadásának címe: *Borsiczky Balázs, Wiegand Norbert, Deák Péter, Laczó Ferenc*: Tourniquet ischaemiát követő reperfüziós károsodások.

■ *Dr. Ferencz Andrea* PhD hallgató a Magyar Szabadgyök-Kutató Társaság szervezésében megrendezett szimpóziumon 2001. október 24-én előadással szerepelt, melynek címe: Vékonybél autotranszplantációt megelőző ischaemiás prekoncepcionálás hatásai. A munka társszerzői: *dr. Borsiczky Balázs, dr. Szántó Zsolt* (Kísérletes Sebészeti Intézet), *dr. Kiss Katalin* (Orvosi Biológiai Intézet), *dr. Kalmár Nagy Károly, dr. Horváth Örs Péter* (Sebészeti Klinika).

■ 2001. október 26-27. között került intézetünk által megrendezésre a „Varróanyagok és sebgyógyítás” című továbbképző kurzus. A tanfolyam vezetését *dr. Róth Erzsébet* és *dr. Szabó Zsolt* (Miskolc) végezte, meghívott eladóként *dr. Kelemen Ottó* (Baranya Megyei Kórház, Sebészeti Tanszék) tartott előadást. A tanfolyam technikai lebonyolításában a Kísérletes Sebészeti Intézet diplomásai és asszisztensei egyaránt részt vettek.

A Mozgástani Intézetből

■ A Mozgástani Intézet megalakulása óta szorgalmazzuk a mozgástan bevezetését az orvoscélpéldák alapján megújított és kiegészített az eredeti javaslatunkat a rehabilitáció alapelveivel. Jóllehet a tantárgy bevezetése elsősorban az intézet számára jelentene nagy megterhelést, mégis szorgalmazzuk, mert a társadalmi igények egyre sürgetőbbé teszik az orvosok ilyen irányú felkészítését.

■ Az egyetemeink közötti megállapodás alapján *dr. Ángyán Lajos* egyetemi tanár látogatást tett a Ljubljani Egyetemen. Látogatásakor előadást is tartott a Rehabilitációs Intézet munkatársainak, illetve az orvostanhallgatóknak az ötödik évfolyamon a „Mozgástan és rehabilitáció” tantárgy keretében az elméleti (tradicionális) mozgástan alapelveiről.

■ A Mozgástani Intézetben megkezdtek a

pécsi minősített sportolók erőnlétének felmérését és rendszeres ellenőrzését.

Az Ortopédiai Klinikáról

■ *Dr. Domán István* az Európai Ortopéd és Traumatológus Szövetség (EFORT) „Travelling Fellowship”-jén vett részt 2001. szeptember 2-10. közötti időszakban Angliában. A részvételt az EFORT, a kiutazást a Magyar Ortopéd Társaság támogatta anyagilag.

■ 2001. október 12-13-án Szolnokon megrendezésre került Fiatal Ortopéd Orvosok Fórumán *dr. Koós Zoltán*–*dr. Than Péter* valamint *dr. Kontrohr Tivadar*–*dr. de Jonge Tamás* szerzőpárosok jelentek meg előadással. *Dr. Koós Zoltán* a „Szekció legjobb előadása” címet nyerte el.

■ *Dr. Kustos Tamás* 2001. október 15-től 28-ig a Mainz-i Egyetem Ortopédiai Klinikáján töltött szakmai gyakorlatot.

A Pszichiátriai és Orvosi Pszichológiai Klinikáról

■ *Dr. Tényi Tamás* egyetemi adjunktus 2001. szeptember 1. és 2002. szeptember 1. közötti időszakra a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatói Ösztöndíját, míg a 2002. szeptember 1. és 2004. szeptember 1. közötti időszakra az Oktatási Minisztérium Békessy György Posztdoktori Ösztöndíját nyerte el.

A Sebészeti Klinikáról

■ *Dr. Horváth Örs Péter* egyetemi tanár két szekcióban volt üléselnök a 2001. szeptember 6. és szeptember 9. között, São Paulóban megrendezett VIII. World Congress of Society of Diseases of the Esophagus-on. A gége megőrzéses nyelőcsőműtétekről tartott előadást. A vezetése alatt álló oesophagus munkacsoport: *dr. Cseke László, dr. Varga Gábor és dr. Papp András* a neoadjuváns kezeléssel, a reflux és az achalasia témakörében 5 poszterrel vett részt.

■ *Dr. Molnár F. Tamás* docens az Európai Szív- és Mellkassebészeti Társaság (EACTS) és az Európai Mellkassebészeti Társasága (ESTS) együttes kongresszusán meghívott üléselelnökként vett részt Lisszabonban, 2001. szeptember 16-19. között. Az EACTS Posztgraduális Képzési Bizottsága, valamint az ESTS-ben mint Regent for Hungary megbízatása (az előbbi 4 év, az utóbbi 6 év múltán) az alapszabály szerint lejárt. Felkérést kapott a 2002-es, isztambuli kongresszus tudományos bizottságában való részvétellel.

■ *Horváth Örs Péter* egyetemi tanár üléselelnökként, *Weber György és Molnár F. Tamás* docensek pedig a plenáris üléseken tartott felkért referátumokkal (Minimálisan invazív érsebészet, illetve Minimálisan invazív sebészet: cui prodest?, Egy mellkassebész dilemmái címmel) szerepeltek a Magyar Sebésztársaság Endoszkópos Szekciójának VIII. Kongresszusán Székesfehérváron, október 4-6. között. A klinikáról a következő előadások hangzottak még el: *Benkő I., Molnár F. T., Pataki A., Horváth Ö. P.*: Ultracision: Új módszer a tüdőbiopsziák elvégzésére; *Vereczkei A., Tóth L., Arany A., Illényi Gy., Horváth Ö. P.*: Laparoszkóposan eltávolított lép extrakciója transzvaginális behatolásból; *Vereczkei A., Papp A., Horváth Ö. P.*: Az intraperitoneális CO₂ nyomás hatása experimentális léptok sérülés vérzési idejére laparoszkópia során.

■ A 43. Somogyi Orvosnapok Nagyátadon szervezett tudományos üléseire klinikánk több felkérést is kapott. *Dr. Papp Lajos* egyetemi tanár és *dr. Molnár F. Tamás* meghívott üléselelnökök voltak, *Tizedes György* és munkacsoportja pedig az emlőrekonstrukcióról tartott referátumot.

A Sebészeti Tanszékről

■ A Szombathelyen megrendezett Angiológiai napokon *Kollár Lajos* professzor felkért előadást tartott a stentgraft beültetésekkel nyert tapasztalatokról, *Rozsos István, Kasza Gábor és Forgács Sándor* poszterrel szerepelt. E kongresszus keretében került kiosztásra az Érbetegségek folyóirat legjobb publikációért járó kitüntetés, amit *Kollár Lajos* professzor kapott meg.

■ A Debrecenben megrendezett szakdolgozói kongresszuson *Ripp Klára és Mile Bertalan* előadással szerepelt. *Ripp Klára* előadása dicséretet kapott.

■ *Rozsos István* meghívott előadóként részt vett a Sebinko Szövetség kongresszusán, Tatabányán.

■ *Rozsos István* előadást tartott a Magyar Sebkezelő Társaság Kongresszusán, Budapesten.

■ *Kelemen Ottó* részt vett a Rómában megrendezett Európai Plasztikai Sebész Kongresszuson.

■ *Kelemen Ottó* előadást tartott a Varróanyagok és sebgyógyítás továbbképzésen a PTE ÁOK Kísérletes Sebészeti Intézetben.

■ Töretlenül folytatódik a hasi aorta aneurizmák kezelésében bevezetett stentgraft implantáció, november 6-án ismét kettő betegnél.

A Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikáról

■ Klinikánk szervezésében október 12-én került megrendezésre az Interdiszciplináris Fórum több hazai orvostársaság közreműködésével. A felkért előadások a fejlődési rendellenesség intrauterin diagnosztikája és sebészeti kezelése, illetve a koraszülöttek perinatális ellátása témakör köré csoportosultak. A különböző szakterületek jeles képviselőinek előadásai hangzottak el. Klinikákról *dr. Szabó István* egyetemi tanár: A szülésvezetés dilemmája a 24-28. héten – a szteroid prophylaxis hazai gyakorlata címmel, *dr. Ertl Tibor* egyetemi tanár: Immaturus újszülöttek korszerű perinatális ellátása, *dr. Arany Antal*: 3D ultrahang szerepe a fejlődési rendellenességek

diagnosztikájában, és *dr. Veszprémi Béla*: Genetikai tanácsadás lehetősége a fejlődési rendellenességek megelőzésére címmel tartottak felkért előadást.

■ Immár hatodik éve klinikánk rendezésében október 5-én „Az asszisztált reprodukció időszerű kérdései VII. Symposium” zajlott le. *Mánfai Zoltán* egyetemi adjunktus „IVF programunk a számok és az esetek tükrében” címmel tartott előadást.

■ *Dr. Than Gábor* egyetemi tanár szeptember 19. és 23. között Sorrentóban, a VII IFPA-n vett részt. Kutatási eredményeit *Than. G. N., Szekeres Gy., Sümegi B., Than N. G., Bellyei Sz. és Bhon H.*: Placental protein 17b (PP17b)/mannose 6-phosphate receptor transporter overexpression and human uterine cervical cancer” címmel ismertette.

■ *Dr. Ertl Tibor* egyetemi tanár Triesztben 2001. október 5-6-án megrendezésre került XXIII. Alpe Adria Meetingen meghívott előadóként „Maternal and neonatal metoclopramide treatment-endocrine aspects” címmel tartott előadást.

■ 2001. október 12-én Sopronban a IX. Országos Radiológiai Kongresszuson *dr. Vizer Miklós* egyetemi tanársegéd tartott előadást „Kezdeti tapasztalataink 3D ultrahanggal” címmel.

■ 2001. október 19-én Budapesten az Első Magyar 3D Ultrahang Kongresszuson *dr. Arany Antal* egyetemi adjunktus üléselelnöki teendőket látott el, valamint „Magzati fejlődési rendellenességek 3D UH diagnosztikája” címmel előadást tartott. Továbbá *dr. Vizer Miklós* egyetemi tanársegéd elhangzott előadásának címe: Normális magzati anatómia 3D ultrahang vizsgálata.

A PAB székház november havi programja

11. 14. 9:00 Klinikai pszichológia a XXI. század elején – konferencia

11. 13. 15:00 A gyógyszerterápiás gyakorlat aktuális kérdései

11. 16. 10:00 I. Sportinformatikai ankét

11. 17. 10:00 Teratológia – „Az orvostudomány határterületei” szimpózium sorozat részeként

11. 19. 15:00 Efectin bevezető szimpóziuma

11. 20. 15:00 OXIS szimpózium – Korszerű asztma-kezelés

11. 28. 16:00 Szemléletváltás a hipertónia kezelésében – konferencia

Bihari Ottó Kutatói Ösztöndíj

Az ösztöndíj célja a PhD vagy DLA fokozat megszerzésének támogatása az egyetemen dolgozó oktatók, kutatók számára.

Az ösztöndíjra pályázhatnak az egyetem teljes közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott oktatói, kutatói, akik hivatalosan részt vesznek PhD vagy DLA képzésben, és vállalják, hogy a PhD ill. DLA fokozat megszerzését követő 3 éven belül közalkalmazotti jogviszonyukat lemondással nem szüntetik meg.

A pályázati összeg nagysága legfeljebb 150 000 Ft. Az ösztöndíjat csak egyszer lehet igényelni.

A pályázati összegre minden évben kétszer – **március 31. és október 31.** napjáig – lehet pályázatot benyújtani.

A pályázatok az egyetem Tudományszervezési Osztályán kell benyújtani a megfelelő űrlappal együtt.

(A teljes kiírás és az űrlap a Pályázati irodán beszerezhető)

Pályázatok

Research position (Postdoc) for 3 years (BAT-O IIA)

A research position is offered for 3 years to medical doctors, biochemists or biologist. Applicants should be interested in research work in the field of atherosclerosis, particularly concerning the metabolism of lipids and vitamins in-vivo, on a cellular and on a molecular level. Applicants with respective experience will be preferred; a sufficient knowledge of either English or German is necessary.

Our institute is part of the faculty of medicine in the Otto-von-Guericke University in Magdeburg, Germany, and also operates the central laboratory of the university hospital. The research fellow will have the opportunity to specialize in „laboratory medicine” (for MDs) or „clinical chemistry”. The monthly net salary of a BAT-OIIA position is between DM 3000,-4000,-, depending on age, family status etc. Please send your application (personal and academic curriculum vitae, publication list) to: Prof. dr. Claus Luley, Institut für Klinische Chemie und Pathobiochemie, Leipziger Str 40, 39120 Magdeburg Germany; e-mail: Claus.Luley@Medizin.Uni-Magdeburg.de

Széchenyi István Ösztöndíj és Békésy György Posztdoktori Ösztöndíj

Az oktatási miniszter ez év szeptember elsején meghirdette a 2002. szeptember 1-től folyósítandó Széchenyi István Ösztöndíjat és a Békésy György Posztdoktori Ösztöndíjat.

A Széchenyi István Ösztöndíj célja, hogy az ösztöndíjban részesülők alkotóerejüket a felsőoktatásban végzett kiemelkedő oktatói és kutatói teljesítményük színvonalának és minőségének fokozására fordíthassák és felkészülhessenek az egyetemi tanári feladatok ellátására.

A Békésy György Posztdoktori Ösztöndíj célja, hogy a tudományos, illetve mester fokozat megszerzését követően, a legtehetségesebb és legrátermettebb kutatók és művészek pályájukat a hazai felsőoktatási intézmények műhelyeiben alapozzák meg, ezáltal elősegítve a vezető oktatói utánpótlás biztosítását a felsőoktatási intézményekben.

Mindkét pályázat beküldési határideje **2002. január 15.**

A pályázati anyag beszerezhető az OM Ügyfélszolgálati Irodáján (1055 Bp, Szalay u. 10-14.), illetve irodákon (Pályázati Iroda, 7643 Pécs, Szigeti út 12., Tel: 536-298)

A pályázati anyag számítógépes hálózaton keresztül is elérhető: <http://www.fpi.hu/bekesy/index.html> ill.:

<http://www.fpi.hu/szechenyi/index.html>

Az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA) Bizottsága pályázatot hirdet tudományos iskolák támogatására

A **pályázat célja** nemzetközileg elismert, szakmailag kiemelkedő, a tudományos utánpótlás nevelésében kiváló tudósok által vezetett tudományos iskolák, a legeredményesebb tudományos műhelyek fontos, új témáinak támogatása. A pályázaton tudományos iskolák vezetője (vezetői) köré csoportosult kollektívák vehetnek részt. Elsőbbséget élveznek azok a nagyszabású kutatási tervek, amelyek megindítását és megvalósítását eddig a pénzühiány akadályozta, de jelentős új eredményeket ígérnek. Ugyancsak javítja egy pályázat esélyeit, ha nagy számban von be fiatal kutatókat.

A pályázó **témavezetőnek** magyar állampolgárnak kell lennie, és magyar kutatóhelyhez kell kötődnie, és – a pályázat beadásának időpontjában – legalább a tudomány doktora fokozattal ill. az MTA doktora tudományos címmel kell rendelkeznie. A pályázaton való részvételt érvényben lévő OTKA kutatás téma-vezetése nem korlátozza.

A pályázat céljára várhatóan évi **600 Mft** áll rendelkezésre a 2002-2004-es évekre.

Pályázni a szükséges mellékletekkel ellátott és pontosan kitöltött pályázati úrlapon lehet, amely az OTKA Irodán (1087 Budapest, Könyves Kálmán krt. 48-52. II. em. 205.; tel.: 210 0210, 210 0167) és a kutatóhelyeken szerezhető be, valamint az OTKA honlapjáról (www.otka.hu) letölthető.

A pályázatot **5 példányban kell eljuttatni az OTKA Irodába**, minden más pályázati és egyéb anyagtól elkülönítve, „Tudományos iskola pályázat” felirattal ellátva, kizárólag postán keresztül, ajánlott küldeményként, legkésőbb **2001. december 15-i postabélyegzővel feladva**. (Levélcím: 1476 Bp. 100. Pf. 289, Csomagcím: 1087 Budapest, Könyves Kálmán krt. 48-52.). A határidőn túl feladott, valamint a formailag nem megfelelő pályázatok bírálatára nem kerül sor. **Pótinformációk beadására nincs lehetőség.**

Pályázati úrlap az OTKA Irodán és kutatóhelyeken szerezhető be, valamint az OTKA honlapjáról (www.otka.hu) letölthető: (tudiskpalya.rtf). OTKA Iroda Budapest, 1087 Könyves Kálmán krt. 48-52. II. em. 205., telefon/fax: 2100-167 v. 210-0210, levélcím: 1476 Bp.100. Pf. 289, csomagcím: 1087 Könyves Kálmán krt. 48-52.

Pályázati felhívás Fogarty Ösztöndíjra

A Népjóléti Minisztérium Egészségügyi Tudományos Tanácsa és a Magyar Tudományos Akadémia pályázatot hirdet magyar állampolgárok részére Amerikai Egyesült Államokbeli egy, ill. két éves kutatási ösztöndíjakra. A kutatási tanulmányutakat a Fogarty International Center, National Institutes of Health és a magyar felek közötti tudományos együttműködési megállapodás teszi lehetővé.

A tanulmányútra pályázhat minden olyan tudományos kutató, akinek a tudományos kutatásban már tapasztalata van, képes önálló elméleti vagy klinikai kutatásokra, de kutatási pályafutása még kialakulóban van. A tanulmányút lehetőséget ad a szakmai tudás fejlesztésére, egészséghez kapcsolódó kollaboratív kutatásra az Egyesült Államokban.

A tanulmányútra pályázhatnak orvostudományi egyetemet végzetek, valamint más egyetemi diplomával rendelkezők is. A pályázónak angol felső, ill. középfokú nyelvvizsgával kell rendelkeznie. A pályázó nem tartózkodhat az USA-ban a folyamodás időtartama alatt.

A pályázat két fordulóban történik.

A pályázatot a Népjóléti Minisztérium Egészségügyi Tudományos Tanácsa, Fogarty Ösztöndíj magyar Jelölő Bizottsága címére (1161 Budapest, Pf. 1.) kell küldeni.

A Népjóléti Minisztérium Egészségügyi Tudományos Tanácsa és a Magyar Tudományos Akadémia pályázatot hirdet fiatal kutatók részére 1, illetve 2 éves kutatási ösztöndíjakra az Amerikai Egyesült Államokba. A kutatási tanulmányi ösztöndíjat a Fogarty International Center és a magyar felek közötti tudományos együttműködési megállapodás teszi lehetővé.

A pályázatokat az Egészségügyi Tudományos Tanács Fogarty Ösztöndíj magyar Jelölő Bizottsága (1051 Budapest, Arany János u. 6-8. vagy 1361 Budapest Pf. 1) részére kell beküldeni.

A fiatal kutatók Fogarty ösztöndíját minden évben meghirdetik.

FIC (Fogarty International Center) web site-ja:

<http://www.nih.gov/fic>

A részletes kiírás megtalálható az interneten Pályázati Hírlevelünkben.

Grundtvig felnőttek mobilitás

A Grundtvig akció célja: az európai együttműködési programok által hozzájárulni az életben át tartó tanulás európai dimenziójának kialakulásához, valamint elősegíteni a felnőttoktatás hozzáférhetőségét és minőségének javítását.

Pályázati feltételek:

- intézményi támogatás,
- a fogadó intézmény által jóváhagyott munkaterv,
- a célország nyelvének magas szintű ismerete,
- a pályázó az 1998/99-es tanévig visszamenőleg nem részesült SOCRATES-támogatásban,
- a támogatás az utazás, a megélhetés és a tanfolyami díj költségéhez járul hozzá, összege max. 1500 euró lehet, amelyből a tanfolyami díj nem haladhatja meg a 750 eurót.

Pályázati határidők: **2002. január 15., április 15.**

Pályázni csak az Európai Unió valamely hivatalos nyelvén lehet. A pályázatokat 2 példányban, ajánlott küldeményként, postai úton kérjük eljuttatni a Socrates Nemzeti Iroda címére.

Tempus Közalapítvány / Socrates Nemzeti Iroda 1082 Budapest Üllői út 82.

Postacím: 1438 Budapest 70, Pf. 510., Telefon: 210-9710, fax: 210-9701, e-mail: info@tpf.hu internet: <http://www.tpf.hu/socrates>

Halottak napja

A Humán Anatómiai Intézet idén is kegyeleti megemlékezést tartott az oktatási célra felajánlott halottak emlékére a pécsi Központi Temetőben. A megemlékezésen több mint kétszázan vettek részt, köztük az Általános Orvostudományi-, a Gyógyszerész Kar és az Angol Program hallgatói, az intézet dolgozói, az elhunytak hozzátartozói és többen azok közül, akik saját holttestüket az orvosképzés céljára felajánlották. A Római Katolikus, a Református és az Evangélikus egyház papjai a Központi Temető kápolnájában tartott közös

szertartáson emlékeztek meg halottaink nemes felajánlásáról. Az idén a szertartás az evangélikus egyház liturgiáját követte. A kápolnából induló menet az egyetemi parcellához vonult, ahol a résztvevő egyházak képviselői által vezetett közös imádságot követően dr. Sétáló György, a Humán Anatómiai Intézet igazgatója tartott rövid megemlékezést a holttest-felajánlás ügyéről, majd az egyetemi hallgatók az alkalomhoz és a helyhez illő irodalmi idézetekkel járultak hozzá a kegyeleti megemlékezés bensőséges hangulatának kialakításához. Versidézetet mondott

Majorovics Éva, Reskó Ágnes és Tólos Szilvia Terézia. Végül a résztvevők virágot helyeztek el a központi emlékhelynél és valamennyi sírhe-lyen, majd mécseseket gyújtottak.

